GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE ZA ROK 2014
SPORZĄDZONE WEDŁUG MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ W WERSJI ZATWIERDZONEJ PRZEZ UNIĘ EUROPEJSKĄ
WRAZ Z OPINIĄ NIEZALEŻNEGO BIEGŁEGO REWIDENTA

SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW 4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ 5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH 6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM 7

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA 8
1. Informacje ogólne 8
2. Skład Grupy Kapitałowej oraz jego zmiany 8
3. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych 11
4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania 12
5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach 13
6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości 15
6.1 Zmiana danych w związku z ostatecznym rozliczeniem nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych - Heimdal 15
6.2 Zmiana danych w związku z zaprzestaniem stosowania metody proporcjonalnej i zastosowaniem metody praw własności do ujmowania udziałów w posiadanym przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki UAB Minijos Nafta 17
6.3 Pozostałe istotne zmiany 17
6.4 Zestawienie wszystkich dokonanych przekształceń w stosunku do wcześniej opublikowanych danych finansowych na dzień i za okres zakończony 31 grudnia 2013 rok oraz na dzień 1 stycznia 2013 roku 18
7. Zasady rachunkowości 21
7.1 Podstawa konsolidacji 21
7.2 Przychody ze sprzedaży 21
7.3 Przychody z tytułu dywidend 21
7.4 Przychody z odsetek 22
7.5 Podatki 22
7.5.1 Podatek dochodowy 22
7.5.2 Podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłata paliwowa 22
7.6 Transakcje w walucie obcej 23
7.7 Rzeczowe aktywa trwałe 24
7.8 Wartość firmy 25
7.9 Pozostałe aktywa niematerialne 25
7.10 Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych 26
7.11 Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności 26
7.12 Leasing 26
7.13 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych 27
7.14 Zapasy 27
7.15 Nieruchomości inwestycyjne 28
7.16 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe 28
7.17 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty 28
7.18 Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży 28
7.19 Kapitały własne 28
7.20 Kredyty bankowe, pożyczki i obligacje 29
7.21 Świadczenia pracownicze 29
7.21.1 Odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe i inne świadczenia 29
7.21.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne 30
7.22 Koszty finansowania zewnętrznego 30
7.23 Aktywa i zobowiązania finansowe 30
7.24 Utrata wartości aktywów finansowych 33
7.25 Pochodne instrumenty finansowe 34
7.26 Rachunkowość zabezpieczeń 34
7.27 Rezerwy 34
7.27.1 Rezerwa na koszty likwidacji i rekultywacji 35
7.28 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe 35
7.29 Dotacje 35
7.30 Wspólne ustalenia umowne 36
7.31 Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych 36
7.32 Zobowiązania i aktywa warunkowe 36
7.33 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO_2) 37
8. Segmenty działalności 37
9. Przychody i koszty 40
9.1 Koszty według rodzaju 40
9.2 Koszty świadczeń pracowniczych 41
9.3 Pozostałe przychody operacyjne 42
9.4 Pozostałe koszty operacyjne 43
9.5 Przychody finansowe 44
9.6 Koszty finansowe 44
10. Podatek dochodowy 45
10.1 Obciążenia podatkowe 45
10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie wyniku brutto do podstawy opodatkowania 45
10.3 Odroczony podatek dochodowy 46
10.3.1 Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego 47
11. Zysk/(Strata) netto przypadający/(a) na jedną akcję 48
12. Dywidendy 48
13. Rzeczowe aktywa trwałe 48
13.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego 49
13.1.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego 51
13.1.2 Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego 52
13.1.3 Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego 53
13.1.4 Aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego 55
13.2 Rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe 57

13.3 Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych ... 60
14. Wartość firmy ... 60
15. Pozostałe aktywa niematerialne ... 61
15.1 Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego ... 62
15.1.1 Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego ... 63
15.1.2 Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego ... 64
15.2 Pozostałe aktywa niematerialne ... 66
15.3 Pozostałe informacje dotyczące aktywów niematerialnych ... 67
16. Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności ... 67
16.1 Zmiana stanu udziałów we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności ... 68
16.2 Skrócone informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności ... 70
17. Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży ... 71
18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa ... 72
18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności ... 73
18.2 Należności z tytułu leasingu finansowego ... 74
19. Zapasy ... 75
19.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów ... 75
19.2 Zapasy obowiązkowe ... 75
20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty ... 76
21. Kapitał podstawowy ... 76
22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji ... 77
23. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych ... 77
24. Zyski zatrzymane ... 77
24.1 Ograniczenia zdolności jednostek zależnych do przekazywania funduszy Jednostce Dominującej w postaci dywidend ... 77
25. Różnice kursowe z przeliczenia ... 78
26. Udziały niekontrolujące ... 78
27. Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego ... 78
27.1 Kredyty bankowe ... 78
27.2 Pożyczki ... 82
27.3 Obligacje ... 83
27.4 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego ... 85
27.4.1 Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów leasingu operacyjnego ... 85
28. Pochodne instrumenty finansowe ... 85
29. Świadczenia pracownicze ... 86
29.1 Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia ... 87
29.2 Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych ... 88
29.3 Łączna kwota kosztów ujętych w wyniku finansowym z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych ... 88
29.4 Założenia aktuarialne ... 88
29.5 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy ... 89
29.6 Analiza wrażliwości ... 89
30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy ... 90
30.1 Rezerwy ... 91
30.2 Dotacje ... 94
31. Instrumenty finansowe ... 94
31.1 Wartość bilansowa ... 94
31.2 Hierarchia wartości godziwej ... 95
31.3 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych ... 96
32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym ... 98
32.1 Ryzyko cen surowców i produktów naftowych ... 98
32.1.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych ... 99
32.2 Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2) ... 99
32.2.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2) ... 101
32.3 Ryzyko walutowe ... 101
32.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut ... 102
32.4 Ryzyko stopy procentowej ... 105
32.4.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych ... 106
32.5 Ryzyko płynności ... 107
32.6 Ryzyko kredytowe ... 110
33. Zarządzanie kapitałem ... 110
34. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO_2) ... 111
35. Zobowiązania i aktywa warunkowe ... 112
35.1 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Jednostki Dominującej lub jednostek od niej zależnych ... 112
35.2 Pozostałe zobowiązania warunkowe ... 114
36. Informacje o podmiotach powiązanych ... 115
36.1 Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi, w których Grupa posiada udziały ... 115
36.2 Podmiot sprawujący kontrolę nad Grupą ... 115
36.2.1 Transakcje z jednostkami powiązanymi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ ... 115
36.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących ... 116
36.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej ... 116
37. Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy ... 117
38. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego ... 118

GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW
za rok 2014

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Przychody ze sprzedaży	8	28.501.887	28.559.165
Koszt własny sprzedaży	9.1	(27.466.614)	(26.878.863)
Zysk na sprzedaży		**1.035.273**	**1.680.302**
Koszty sprzedaży	9.1	(1.162.071)	(1.106.186)
Koszty ogólnego zarządu	9.1	(447.055)	(429.177)
Pozostałe przychody operacyjne	9.3	26.707	30.869
Pozostałe koszty operacyjne	9.4	(845.862)	(22.680)
Utrata kontroli nad jednostką zależną		-	13.472
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)		**(1.393.008)**	**166.600**
Przychody finansowe	9.5	21.740	135.159
Koszty finansowe	9.6	(727.982)	(342.304)
Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	16	(24.465)	(18.131)
Strata przed opodatkowaniem		**(2.123.715)**	**(58.676)**
Podatek dochodowy od osób prawnych	10.1	657.343	98.104
Zysk/(Strata) netto		**(1.466.372)**	**39.428**
Inne całkowite dochody/(straty)			
Pozycje, które w przyszłości mogą zostać zreklasyfikowane do wyniku:		**(428.448)**	**84.174**
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		45.106	(13.646)
Zabezpieczenia przepływów pieniężnych	23	(584.653)	120.765
Podatek dochodowy dotyczący zabezpieczenia przepływów pieniężnych	10.1	111.099	(22.945)
Pozycje, które w przyszłości nie zostaną zreklasyfikowane do wyniku:		**(7.317)**	**(152)**
Zyski/(Straty) aktuarialne z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		(8.974)	(188)
Podatek dochodowy dotyczący zysków/(strat) aktuarialnych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia	10.1	1.657	36
Inne całkowite dochody/(straty) netto		**(435.765)**	**84.022**
Całkowite dochody/(straty) ogółem		**(1.902.137)**	**123.450**
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a):			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej	11	(1.466.326)	39.415
Udziałom niekontrolującym	26	(46)	13
		(1.466.372)	**39.428**
Całkowite dochody/(straty) ogółem przypisane:			
Akcjonariuszom Jednostki Dominującej		(1.902.096)	123.439
Udziałom niekontrolującym	26	(41)	11
		(1.902.137)	**123.450**
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom Jednostki Dominującej na jedną akcję (w złotych)			
Średnia ważona liczba akcji w tysiącach sztuk	11	145.027	142.717
- podstawowy	11	(10,11)	0,28
- rozwodniony	11	(10,11)	0,28

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
AKTYWA				
Aktywa trwałe				
Rzeczowe aktywa trwałe	13	9.485.654	10.009.073	9.644.600
Wartość firmy	14	46.688	46.688	46.688
Pozostałe aktywa niematerialne	15	553.687	658.797	496.386
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16	99.599	129.798	85.214
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	10.3	1.488.901	924.534	1.121.314
Pozostałe aktywa długoterminowe	18	107.288	210.981	107.232
Aktywa trwałe razem		**11.781.817**	**11.979.871**	**11.501.434**
Aktywa obrotowe				
Zapasy	19	3.917.129	5.728.884	5.963.027
- w tym zapasy obowiązkowe	*19.2*	*2.243.655*	*4.250.530*	*4.353.207*
Należności z tytułu dostaw i usług	18	1.406.501	1.591.649	1.625.715
Należności z tytułu podatku dochodowego		59.596	76.711	90.566
Pochodne instrumenty finansowe	28	4.430	73.935	121.334
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	18	1.419.034	337.071	434.400
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	348.215	495.839	266.104
Aktywa obrotowe razem		**7.154.905**	**8.304.089**	**8.501.146**
Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży	17	10.435	794	2.428
Aktywa razem		**18.947.157**	**20.284.754**	**20.005.008**
KAPITAŁ WŁASNY I ZOBOWIĄZANIA				
Kapitał własny				
Kapitał podstawowy	21	184.873	129.873	129.873
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	22	2.229.626	1.311.348	1.311.348
Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	23	(412.535)	61.019	(36.801)
Zyski zatrzymane	24	6.190.989	7.666.833	7.627.427
Różnice kursowe z przeliczenia	25	65.335	20.234	33.878
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		**8.258.288**	**9.189.307**	**9.065.725**
Udziały niekontrolujące	26	175	289	699
Kapitał własny razem		**8.258.463**	**9.189.596**	**9.066.424**
Zobowiązania długoterminowe				
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	4.495.562	4.496.190	4.462.098
Pochodne instrumenty finansowe	28	62.626	52.876	88.325
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	10.3	55.527	275.823	313.716
Świadczenia pracownicze	29	185.451	151.425	129.862
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	30	657.563	705.688	405.687
Zobowiązania długoterminowe razem		**5.456.729**	**5.682.002**	**5.399.688**
Zobowiązania krótkoterminowe				
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	2.168.106	1.715.196	2.094.602
Pochodne instrumenty finansowe	28	135.917	21.277	91.000
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	1.692.839	2.395.237	2.169.408
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego		4.667	8.823	5.752
Świadczenia pracownicze	29	84.038	103.973	109.971
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	30	1.137.310	1.168.650	1.068.163
Zobowiązania krótkoterminowe razem		**5.222.877**	**5.413.156**	**5.538.896**
Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi (lub grupami do zbycia) przeznaczonymi do sprzedaży	17; 29.1	9.088	-	-
Zobowiązania razem		**10.688.694**	**11.095.158**	**10.938.584**
Kapitał własny i zobowiązania razem		**18.947.157**	**20.284.754**	**20.005.008**

GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH
za rok 2014
sporządzone metodą pośrednią

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk/(Strata) netto		**(1.466.372)**	**39.428**
Korekty:		**2.904.163**	**1.388.160**
Podatek dochodowy	*10.1*	*(657.343)*	*(98.104)*
Udziały w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	*16*	*24.465*	*18.131*
Amortyzacja	*9.1*	*808.941*	*642.480*
(Zyski)/Straty z tytułu różnic kursowych		*366.720*	*119.591*
Odsetki i dywidendy		*168.177*	*170.636*
(Zyski)/Straty z tytułu działalności inwestycyjnej		*16.356*	*(6.401)*
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych	*9.3; 9.4*	*806.141*	*(550)*
Rozliczenie i wycena instrumentów finansowych	*9.5; 9.6*	*197.849*	*(112.861)*
Zmniejszenie stanu należności z tytułu dostaw i usług		*185.148*	*18.998*
(Zwiększenie)/ Zmniejszenie stanu pozostałych aktywów		*(6.376)*	*4.453*
Zmniejszenie stanu zapasów		*1.811.755*	*232.487*
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu zobowiązań z tytułu dostaw i usług		*(702.398)*	*242.659*
(Zmniejszenie)/Zwiększenie stanu pozostałych zobowiązań i rezerw		*(120.389)*	*140.907*
Zwiększenie stanu świadczeń pracowniczych		*5.117*	*15.734*
Podatek dochodowy zapłacony		(57.303)	(11.311)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		**1.380.488**	**1.416.277**
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Dywidendy otrzymane - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16.1	7.280	6.098
Dywidendy otrzymane od jednostek pozostałych		894	680
Odsetki otrzymane		6.033	6.988
Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		14.015	9.428
Sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa		4.880	3.722
Sprzedaż udziałów - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16.1	-	3
Utrata kontroli nad spółką LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. po odjęciu zbytych środków pieniężnych		-	14.907
Wpływ z tytułu ostatecznego rozliczenia nabycia pakietu aktywów Heimdal	6	12.443	-
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		(1.002.131)	(975.709)
Rozliczenie transakcji nabycia udziałów w spółce Energobaltic Sp. z o.o.		-	(13.112)
Wniesienie wkładów pieniężnych - wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	16.1	(339)	(448)
Zakup udziałów w jednostkach powiązanych		(23)	-
Depozyt zabezpieczający		10.035	134
Środki przekazane na fundusz likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego		(407)	(1.654)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		(11.018)	17.912
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		**(958.338)**	**(931.051)**
Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej			
Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów	27.1	562.963	963.045
Wpływy z tytułu zaciągniętych pożyczek	27.2	106.900	-
Emisja obligacji	27.3	-	203.050
Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli		(1.681)	(278)
Otrzymane dotacje		1.239	-
Zwrot środków z depozytu zabezpieczającego kredyt w spółce Energobaltic Sp. z o.o.		2.111	-
Wydatki z tytułu spłaty kredytów	27.1	(1.030.408)	(1.256.798)
Wydatki z tytułu spłaty pożyczek	27.2	(12.983)	(6.750)
Wykup obligacji	27.3	(17.397)	-
Zapłacone odsetki		(181.297)	(169.123)
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		(18.830)	(16.811)
Rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		4.439	39.801
Wydatki związane z emisją akcji		(12.327)	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		**(597.271)**	**(243.864)**
Przepływy pieniężne netto razem		**(175.121)**	**241.362**
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		11.509	(1.553)
Zmiana stanu środków pieniężnych netto		**(163.612)**	**239.809**
Środki pieniężne na początek okresu		**(3.075)**	**(242.884)**
Środki pieniężne na koniec okresu	20	**(166.687)**	**(3.075)**

GRUPA KAPITAŁOWA LOTOS
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM
za rok 2014

w tysiącach złotych	Nota	Kapitał podstawowy	Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych	Zyski zatrzymane	Różnice kursowe z przeliczenia	Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej	Udziały niekontrolujące	Kapitał własny razem
1 stycznia 2014		**129.873**	**1.311.348**	**61.019**	**7.666.833**	**20.234**	**9.189.307**	**289**	**9.189.596**
Strata netto		-	-	-	*(1.466.326)*	-	*(1.466.326)*	*(46)*	*(1.466.372)*
Inne całkowite dochody/(straty) netto		-	-	*(473.554)*	*(7.317)*	*45.101*	*(435.770)*	*5*	*(435.765)*
Całkowite dochody/(straty) ogółem		-	-	(473.554)	(1.473.643)	45.101	(1.902.096)	(41)	(1.902.137)
Emisja akcji	2; 21	55.000	-	-	-	-	55.000	-	55.000
Nadwyżka ceny emisyjnej nad nominalną	22	-	940.500	-	-	-	940.500	-	940.500
Koszty emisji	22	-	(22.222)	-	-	-	(22.222)	-	(22.222)
Wykup akcji od udziałowców niekontrolujących	2	-	-	-	(2.179)	-	(2.179)	(83)	(2.262)
Pozostałe zmiany udziałów w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli	26	-	-	-	(10)	-	(10)	10	-
Pozostałe		-	-	-	(12)	-	(12)	-	(12)
31 grudnia 2014		**184.873**	**2.229.626**	**(412.535)**	**6.190.989**	**65.335**	**8.258.288**	**175**	**8.258.463**
1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**129.873**	**1.311.348**	**(36.801)**	**7.627.427**	**33.878**	**9.065.725**	**699**	**9.066.424**
Zysk netto		-	-	-	*39.415*	-	*39.415*	*13*	*39.428*
Inne całkowite dochody/(straty) netto		-	-	*97.820*	*(152)*	*(13.644)*	*84.024*	*(2)*	*84.022*
Całkowite dochody/(straty) ogółem		-	-	97.820	39.263	(13.644)	123.439	11	123.450
Wykup akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących		-	-	-	143	-	143	(421)	(278)
31 grudnia 2013		**129.873**	**1.311.348**	**61.019**	**7.666.833**	**20.234**	**9.189.307**	**289**	**9.189.596**

DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA

1. Informacje ogólne

Grupa LOTOS Spółka Akcyjna („Grupa LOTOS S.A.", „Spółka", „Jednostka Dominująca") została utworzona 18 września 1991 roku. Siedziba Spółki mieści się w Polsce pod adresem: 80 – 718 Gdańsk, ul. Elbląska 135.

Podstawowym przedmiotem działalności Grupy Kapitałowej Grupy LOTOS S.A. („Grupa Kapitałowa LOTOS" „Grupa Kapitałowa", „Grupa") jest wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej oraz ich sprzedaż hurtowa i detaliczna. Grupa prowadzi również działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. Według klasyfikacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, Grupa LOTOS S.A. zakwalifikowana jest do sektora paliwowego.

2. Skład Grupy Kapitałowej oraz jego zmiany

W skład Grupy Kapitałowej LOTOS wchodzą: Grupa LOTOS S.A. jako Jednostka Dominująca oraz podmioty o profilu produkcyjnym, usługowym i handlowym (spółki zależne oraz spółki pośrednio zależne od Grupy LOTOS S.A.).

Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności.

Poniżej przedstawiono informacje na temat siedziby i przedmiotu działalności wymienionych wyżej podmiotów, a także dane na temat procentowego udziału Grupy w ich własności oraz wskazanie stosowanej przez Grupę metody konsolidacji:

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
Jednostka Dominująca				
Segment produkcji i handlu				
• Grupa LOTOS S.A.	Gdańsk	Wytwarzanie i przetwarzanie produktów rafinacji ropy naftowej (głównie paliw) oraz ich sprzedaż hurtowa	Nie dotyczy	Nie dotyczy
Jednostki bezpośrednio zależne konsolidowane metodą pełną				
Segment wydobywczy				
• LOTOS Petrobaltic S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Petrobaltic S.A.)	Gdańsk	Pozyskiwanie oraz eksploatacja złóż ropy naftowej i gazu ziemnego	99,99% (1)	99,98%
Segment produkcji i handlu				
• LOTOS Paliwa Sp. z o.o.	Gdańsk	Sprzedaż hurtowa, detaliczna paliw, lekkiego oleju opałowego, zarządzanie siecią stacji paliw LOTOS	100,00%	100,00%
• LOTOS Oil S.A.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż olejów smarowych i smarów oraz sprzedaż olejów bazowych	100,00%	100,00%
• LOTOS Asfalt Sp. z o.o.	Gdańsk	Produkcja i sprzedaż asfaltów	100,00%	100,00%
• LOTOS Kolej Sp. z o.o.	Gdańsk	Transport kolejowy	100,00%	100,00%
• LOTOS Serwis Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego i automatyki, usługi remontowe	100,00%	100,00%
• LOTOS Lab Sp. z o.o.	Gdańsk	Wykonywanie analiz laboratoryjnych	100,00%	100,00%
• LOTOS Straż Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona przeciwpożarowa	100,00%	100,00%
• LOTOS Ochrona Sp. z o.o.	Gdańsk	Ochrona mienia i osób	100,00%	100,00%
• LOTOS Terminale S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Terminale S.A.) (2)	Czechowice-Dziedzice	Magazynowanie i dystrybucja paliw	100,00%	100,00%
• LOTOS Infrastruktura S.A. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK LOTOS Infrastruktura S.A.)	Jasło	Magazynowanie i dystrybucja paliw. Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	100,00%	100,00%
Pozostałe				
• LOTOS Gaz S.A. w likwidacji	Kraków	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
• LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. w likwidacji (3)	Jasło	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00%	100,00%
Jednostki bezpośrednio zależne nie objęte konsolidacją				
• Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o.	Gdańsk	Spółka nie prowadzi działalności operacyjnej	100,00% (4)	-

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
Jednostki pośrednio zależne konsolidowane metodą pełną				
Segment produkcji i handlu				
GK LOTOS Infrastruktura S.A.				
• RCEkoenergia Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Wytwarzanie i dystrybucja energii elektrycznej, ciepła i gazu	100,00%	100,00%
GK LOTOS Terminale S.A.				
• LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o.	Czechowice-Dziedzice	Produkcja estrów metylowych kwasów tłuszczowych (FAME)	100,00%	100,00%
Segment wydobywczy				
GK LOTOS Petrobaltic S.A.				
• LOTOS Exploration and Production Norge AS	Norwegia, Stavanger	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na Norweskim Szelfie Kontynentalnym; świadczenie usług związanych z poszukiwaniem i wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego	99,99% (5)	99,98%
• Aphrodite Offshore Services N.V.	Curaçao	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego (spółka nie prowadzi działalności operacyjnej)	99,99% (5)	99,98%
• B8 Sp. z o.o.	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca górnictwo i wydobywanie	99,99% (5)	99,98%
• B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC S.K.A.	Gdańsk	Poszukiwanie i eksploatacja złóż ropy i gazu ziemnego	99,99% (5)	99,98%
• Miliana Shipholding Company Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Miliana Shipholding Company Ltd.)	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług magazynowania i transportu ropy naftowej oraz innych usług w obszarze transportu morskiego	99,99% (5)	99,98%
• Technical Ship Management Sp. z o.o. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Technical Ship Management Sp. z o.o.)	Gdańsk	Działalność usługowa wspomagająca transport morski, doradztwo w zakresie eksploatacji statków	99,99% (5)	99,98%
• SPV Baltic Sp. z o.o.	Gdańsk	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	99,99% (5)	99,98%
• Miliana Shipmanagement Ltd.	Cypr, Nikozja	Świadczenie usług w obszarze transportu morskiego	99,99% (5)	99,98%
• Miliana Shipping Group Ltd. (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK Miliana Shipping Group Ltd.)	Cypr, Nikozja	Zarządzanie posiadanymi aktywami	99,99% (5)	99,98%
• Bazalt Navigation Co. Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% (5)	99,98%
• Granit Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% (5)	99,98%
• Kambr Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% (5)	99,98%
• St. Barbara Navigation Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% (5)	99,98%
• Petro Icarus Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% (5)	99,98%
• Petro Aphrodite Company Ltd.	Cypr, Nikozja	Czarter statku	99,99% (5)	99,98%
• AB LOTOS Geonafta (spółka posiada swoją grupę kapitałową: GK AB LOTOS Geonafta)	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej, świadczenie usług wiertniczych oraz kupno i sprzedaż ropy naftowej	99,99% (5)	99,98%
• UAB Genciu Nafta	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% (5)	99,98%
• UAB Manifoldas	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	99,99% (5)	99,98%
Pozostałe				
GK LOTOS Petrobaltic S.A.				
• Energobaltic Sp. z o.o.	Władysławowo	Produkcja energii elektrycznej, energii cieplnej, LPG oraz kondensatu gazowego	99,99% (5)	99,98%

Nazwa podmiotu	Siedziba	Przedmiot działalności	Procentowy udział Grupy we własności jednostki	
			31.12.2014	31.12.2013
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności				
• LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. (6)	Gdańsk	Handel paliwem lotniczym oraz usługi logistyczne	50,00%	50,00%
GK LOTOS Petrobaltic S.A.				
• Baltic Gas Sp. z o.o. (7)	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego (działalność usługowa wspomagająca eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego)	49,99%	49,99%
• Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. (7)	Gdańsk	Górnictwo ropy naftowej i gazu ziemnego	62,40% (5, 7)	81,68%
GK AB LOTOS Geonafta				
• UAB Minijos Nafta	Litwa, Gargždai	Poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej	49,99% (5, 8)	49,99%

(1) W I półroczu 2014 roku Grupa LOTOS S.A. zakończyła proces przymusowego wykupu akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od udziałowców niekontrolujących, z wyłączeniem akcji należących do Skarbu Państwa. W I półroczu 2014 roku Spółka nabyła 429 sztuk akcji o łącznej wartości 54 tys. zł. W wyniku transakcji dokonanych w I półroczu 2014 roku wartość udziałów niekontrolujących zmniejszyła się o kwotę 83 tys. zł, natomiast do zysków zatrzymanych przypisanych Jednostce Dominującej została odniesiona kwota 29 tys. zł. Wydatki z tytułu nabycia ww. akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. wynosiły 54 tys. zł i zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w pozycji *Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli.*

(2) W związku z wyrokiem z dnia 9 lipca 2014 roku Sądu Rejonowego Katowice-Wschód w Katowicach Wydział VIII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego w sprawie o zmianę wyceny akcji spółki LOTOS Terminale S.A. nabytych przez Grupę LOTOS S.A. w 2011 roku w ramach procesu przymusowego wykupu akcji, Grupa LOTOS S.A. zobowiązana jest do wypłaty byłym akcjonariuszom spółki LOTOS Terminale S.A. (udziałowcy niekontrolujący) łączną kwotę 2.208 tys. zł. W związku z powyższym zyski zatrzymane Grupy zmniejszyły się o kwotę 2.208 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość nieuregulowanych zobowiązań z tytułu powyżej transakcji wynosiła 581 tys. zł. Poniesione w 2014 roku wydatki z tytułu powyższej transakcji w kwocie 1.627 tys. zł zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej w pozycji *Przepływy środków pieniężnych wynikające ze zmian w udziale w jednostkach zależnych nie skutkujące utratą kontroli.*

(3) Do rejestru spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o. wpisano prowadzone przez Sąd Rejonowy w Rzeszowie Wydział XII Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego otwarcie postępowania likwidacyjnego na mocy postanowienia z dnia 11 kwietnia 2014 roku. Postępowanie likwidacyjne jest konsekwencją realizowanego „Programu Efektywność i Rozwój 2013 - 2015", którego jednym z elementów jest porządkowanie struktury Grupy Kapitałowej LOTOS. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zakończono postępowanie likwidacyjne spółki LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o.

(4) W dniu 6 października 2014 roku pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Kancelarią Prawną Domański i Wspólnicy sp.k. została zawarta umowa nabycia udziałów, na mocy której Grupą LOTOS S.A. nabyła 100% udziałów spółki Infrastruktura Kolejowa Sp. z o.o. Podmiot wyłączono z konsolidacji z uwagi na fakt, iż wielkości wykazywane w sprawozdaniu finansowym tej jednostki na dzień 31 grudnia 2014 roku są nieistotne dla realizacji obowiązku określonego w standardzie MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe".

(5) Zmiany kapitałowe opisane w punkcie (1) miały wpływ na pośredni udział procentowy Grupy we własności jednostek GK LOTOS Petrobaltic S.A.

(6) Umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego w ramach spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

(7) Spółka celowa powołana w związku ze współpracą spółek LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach zagospodarowania złóż B-4 i B-6.

W 2014 roku zmiana procentowego udziału Grupy we własności jednostki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. wynikała z wpłaty wniesionego przez spółkę CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy") wkładu pieniężnego w wysokości 10.183 tys. zł zgodnie z aktem notarialnym z dnia 21 sierpnia 2013 roku oraz z podwyższenia umówionych wkładów komandytariuszy: spółki CalEnergy oraz spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Podwyższenie umówionych wkładów nastąpiło przez wniesienie wkładów pieniężnych w następującej wysokości: spółka CalEnergy w kwocie 44.205 tys. zł (podwyższenie wkładu z kwoty 21.865 tys. zł do kwoty 66.071 tys. zł), spółka LOTOS Petrobaltic S.A. o 348 tys. zł (podwyższenie wkładu z kwoty 52.300 tys. zł do kwoty 52.648 tys. zł). W związku z powyższym procentowy udział we własności jednostki na podstawie wartości wkładów wniesionych przez poszczególnych wspólników do sumy wszystkich wniesionych na dzień 31 grudnia 2014 roku wkładów prezentował się następująco: Baltic Gas Sp. z o.o. (Komplementariusz) (0,001%); LOTOS Petrobaltic S.A. (Komandytariusz) (62,403%); CalEnergy (Komandytariusz) (37,596%). W rozumieniu regulacji MSSF spółki: Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k oraz Baltic Gas Sp. z o.o. są podmiotami współkontrolowanymi (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

(8) Na dzień 31 grudnia 2014 roku zgodnie z MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" udziały w spółce UAB Minijos Nafta zostały wycenione metodą praw własności. Ujęcie to zostało zastosowane retrospektywnie. W zatwierdzonym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku spółka była konsolidowana metodą proporcjonalną.

3. Podstawa sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe („skonsolidowane sprawozdanie finansowe", „sprawozdanie finansowe") zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej („MSSF") zatwierdzonymi przez Unię Europejską, opublikowanymi i obowiązującymi na dzień 31 grudnia 2014 roku. Biorąc pod uwagę toczący się w Unii Europejskiej proces wprowadzania standardów MSSF oraz prowadzoną przez Grupę działalność, w zakresie stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości nie ma różnicy między standardami MSSF, które weszły w życie, a standardami MSSF zatwierdzonymi przez Unię Europejską dla roku 2014, z wyjątkiem zasad, które zostały zmienione lub wprowadzone w wyniku zastosowania nowych regulacji MSSF dla okresów rocznych rozpoczynających się po 1 stycznia 2014 roku lub później, (patrz nota 4).

W okresach rozpoczynających się w dniu i po 1 stycznia 2014 roku obowiązują nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE") i zastosowane przez Spółkę:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe" (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach" (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe" - wersja z 2011 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach" - wersja z 2011 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja: kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych" (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 „Przepisy przejściowe" (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub później – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10, MSSF 12 oraz MSR 27„Jednostki inwestycyjne" (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany do MSR 39 „Odnowienie instrumentów pochodnych i kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń" wydane w dniu 27 czerwca 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później),
- Zmiany w MSR 36 „Ujawnienia dotyczące wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych" wydane 29 maja 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub później).

Standardem, który w istotny sposób wpłynął na zmianę stosowanych przez Grupę polityk rachunkowości, opisanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2013 (w szczególności w notach 7.11 oraz 7.30) jest nowy standard MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne". Zastąpił on dotychczas obowiązujące regulacje MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach" i SKI-13 „Wspólnie kontrolowane jednostki – niepieniężny wkład wspólników".

Wspólne ustalenia umowne zostały zdefiniowane w MSSF 11 jako umowa, w ramach której dwie lub więcej stron prowadzą działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli, natomiast wspólna kontrola występuje wyłącznie wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań w ramach porozumienia wymagają jednogłośnej zgody wszystkich stron.

MSSF 11 wyróżnia dwa rodzaje wspólnych ustaleń umownych: wspólne działania i wspólne przedsięwzięcia, a kryterium podziału oparto na różnych prawach i obowiązkach stron porozumień.

Jeśli wspólna inicjatywa daje stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto, to mowa o wspólnym przedsięwzięciu (z ang. „joint ventures"), które co do zasady realizowane jest poprzez utworzenie przez inwestorów odrębnej jednostki (z ang. „vehicle"). Na dzień 31 grudnia 2014 roku do tego typu przedsięwzięć Grupy zaliczyć należy działającą w segmencie produkcji i handlu współkontrolowaną jednostkę LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o., a także jednostki w segmencie wydobywczym: Baltic Gas Sp. z o.o. oraz Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k., jak również UAB Minijos Nafta.

Od dnia 1 stycznia 2014 roku wszystkie wspólne ustalenia umowne spełniające definicję wspólnego przedsięwzięcia podlegają wycenie metodą praw własności. Obowiązujące przepisy MSSF 11 nie przewidują już bowiem możliwości zastosowania tzw. metody proporcjonalnej, obowiązującej w poprzednich latach. Zasady wyceny udziałów metodą praw własności, a także konsolidowania jednostek wyeliminowaną obecnie metodą proporcjonalną zostały opisane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2013 w nocie 7.11.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym sporządzonym na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa ujęła udziały w spółce UAB Minijos Nafta metodą praw własności (w zatwierdzonych sprawozdaniach finansowych za okresy zakończone przed dniem 1 stycznia 2014 roku spółka ta konsolidowana była metodą proporcjonalną) oraz w spółkach LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o., Baltic Gas Sp. z o.o. i Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k.

Wspólne ustalenia umowne, w ramach których strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań określa się wspólnymi działaniami / operacjami (z ang. „joint operations"). Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa posiadała udziały we wspólnych działaniach realizowanych w segmencie wydobywczym przez należącą do grupy kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. - norweską spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Zgodnie z MSSF 11 Grupa bezpośrednio ujmuje w księgach swój udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach związanych ze wspólnymi działaniami w Norwegii, co zostało odzwierciedlone w odpowiednich pozycjach niniejszego sprawozdania skonsolidowanego. Przed dniem 1 stycznia 2014 roku działalność w Norwegii rozliczana była na zasadach obowiązujących dla wspólnych przedsięwzięć definiowanych zgodnie z MSR 31 jako wspólnie kontrolowane aktywa i zobowiązania, co opisano w nocie 7.30 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013. Zastosowanie MSSF 11 nie spowodowało tu konieczności przekształceń i zmian danych porównawczych Grupy dotyczących tego obszaru działalności ze względu na zbieżność obecnych i poprzednio obowiązujących regulacji MSSF dotyczących rozliczania tego rodzaju współkontrolowanych operacji.

Niezależnie od zmian zasad rachunkowości wynikających z wprowadzonych z dniem 1 stycznia 2014 nowych regulacji MSSF, Zarząd zwraca uwagę, że w związku z tym, iż w okresie sprawozdawczym zakończonym dnia 31 grudnia 2014 roku Grupa uzyskała po raz pierwszy przychody ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w Norwegii, dokonano wyboru i zatwierdzenia nowych zasad rachunkowości w zakresie ich ujmowania i wyceny (patrz nota 7). Osiągnięte w okresie sprawozdawczym przychody z tego tytułu pochodziły z produkcji gazu ziemnego ze złóż Skirne, Vale oraz Atla, w których udziały Grupa nabyła 30 grudnia 2013 roku (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 - „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal").

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez spółki Grupy w dającej się przewidzieć przyszłości. Na dzień zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego nie stwierdza się istnienia okoliczności wskazujących na zagrożenie kontynuowania działalności przez spółki Grupy.

Walutą funkcjonalną Jednostki Dominującej i walutą prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski („złoty", „zł", „PLN"). Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w tysiącach złotych i wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach złotych.

4. Nowe standardy i interpretacje, które zostały opublikowane, ale nie mają zastosowania

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które zostały przyjęte przez Unię Europejską („UE"):

- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2010 - 2012 wydane w dniu 12 grudnia 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później) – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub później),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2011 - 2013 wydane w dniu 12 grudnia 2013 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później) – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2015 roku lub później),
- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze: Programy określonych świadczeń: Składki pracownicze" (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub później) – w UE najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 lutego 2015 roku lub później),
- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne", opublikowaną dnia 20 maja 2013 roku (mającą zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2014 roku lub później – w UE mająca zastosowanie najpóźniej dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 17 czerwca 2014 roku lub później).

Nowe standardy, zmiany w obowiązujących standardach oraz interpretacje, które nie zostały przyjęte przez Unię Europejską:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe" wydany w dniu 24 lipca 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 roku lub później),
- MSSF 14 „Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe" wydany w dniu 30 stycznia 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- MSSF 15 „Przychody z tytułu umów z klientami" wydany w dniu 28 maja 2014 roku (ma zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2017 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne: Rozliczenie nabycia udziału we wspólnej działalności" wydane w dniu 6 maja 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe" i MSR 38 „Aktywa niematerialne": Wyjaśnienie dopuszczalnych metod amortyzacji; wydane w dniu 12 maja 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe" i MSR 41 „Rolnictwo": Rośliny produkcyjne; wydane w dniu 30 czerwca 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe: Metoda praw własności w jednostkowym sprawozdaniu finansowym" wydane w dniu 12 sierpnia 2014 roku (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później),

- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe" i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach": Transakcje sprzedaży lub wniesienia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostką stowarzyszoną lub wspólnym przedsięwzięciem; wydane w dniu 11 września 2014 roku (mające zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się dnia 1 stycznia 2016 roku lub później, przy czym termin ten został wstępnie odroczony, i do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego nie podjęto decyzji odnośnie terminów, w których będą przeprowadzone poszczególne etapy prac prowadzących do zatwierdzenia niniejszych zmian),
- Zmiany wynikające z przeglądu MSSF cykl 2012 - 2014 wydane w dniu 25 września 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe", MSSF 12 „Ujawnianie informacji na temat udziałów w innych jednostkach" i MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach" Jednostki inwestycyjne: Zastosowanie wyjątku dotyczącego konsolidacji wydane w dniu 18 grudnia 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później),
- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych": Ujawnienia wydane w dniu 18 grudnia 2014 roku (mają zastosowanie dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2016 roku lub później).

Grupa nie zdecydowała się na wcześniejsze zastosowanie żadnego z przyjętych przez UE standardów, interpretacji lub zmian, które nie weszły dotychczas w życie. Zarząd Spółki jest w trakcie analizy i oceny ich wpływu na stosowane przez Grupę zasady (polityki) rachunkowości oraz przyszłe sprawozdania finansowe Grupy.

5. Istotne wartości oparte na profesjonalnym osądzie i szacunkach

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga przyjęcia pewnych założeń oraz dokonania szacunków i osądów, które wpływają na wielkości wykazane w sprawozdaniu finansowym.

Założenia i szacunki są oparte na najlepszej wiedzy kierownictwa na temat bieżących i przyszłych zdarzeń oraz działań, jednak rzeczywiste wyniki mogą się różnić od przewidywanych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest rozpoznawana w okresie, w którym zostały one zmienione, jeśli dotyczy to wyłącznie tego okresu, lub w okresie bieżącym i przyszłym, jeśli zmiany dotyczą zarówno okresu bieżącego jak i przyszłego. Przyjęte istotne założenia przy dokonywaniu szacunków przedstawione zostały w odpowiednich notach do sprawozdania.

Przyjmując założenia, dokonując szacunków i osądów zarząd Spółki (Zarząd) może kierować się własnym doświadczeniem i wiedzą, a także opiniami, analizami i rekomendacjami niezależnych ekspertów.

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, istotne znaczenie, mają profesjonalny osąd kierownictwa, szacunki i założenia stanowiące ich podstawę:

Świadczenia pracownicze

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych zostały oszacowane za pomocą metod aktuarialnych. Założenia aktuarialne i wycena zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych opisana została w nocie 29.4.

Amortyzacja

Wysokość stawek amortyzacyjnych ustalana jest na podstawie przewidywanego okresu ekonomicznej użyteczności składników rzeczowego majątku trwałego oraz aktywów niematerialnych. Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów ich ekonomicznej użyteczności na podstawie bieżących szacunków. Aktualizacja szacunków w tym zakresie, która miała wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy za rok 2014 dotyczyła przede wszystkim Jednostki Dominującej, w której nastąpiło zmniejszenie amortyzacji z tego tytułu o 23.472 tys. zł.

Podstawą do naliczania amortyzacji naturalnej składników majątku morskich i lądowych kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego są oceniane przez Grupę, weryfikowane i aktualizowane wielkości zasobów węglowodorów (wg tzw. kategorii 2P zasoby pewne oraz zasoby prawdopodobne) oraz prognozy wydobycia dla poszczególnych złóż ropy naftowej i gazu sporządzane na podstawie danych geologicznych, w oparciu o próbną eksploatację, późniejszy przebieg produkcji i harmonogram planowanych prac przyjętych w strategii długoterminowej.

W związku z transakcją nabycia w grudniu 2013 roku pakietu aktywów Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym zwiększeniu uległy szacowane zasoby ropy naftowej i gazu, co ma wpływ na amortyzację naturalną aktywów wydobywczych Grupy począwszy od dnia 1 stycznia 2014 roku.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwą instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wycenia się wykorzystując odpowiednie techniki wyceny. Przy doborze właściwych dla tych celów metod i założeń Grupa kieruje się profesjonalnym osądem.

Założenia dotyczące wyceny wartości godziwej instrumentów finansowych opisano w nocie 7.23.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione. Zarząd Jednostki Dominującej weryfikuje przyjęte szacunki dotyczące prawdopodobieństwa odzyskania aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w oparciu o zmiany czynników branych pod uwagę przy ich dokonywaniu, nowe informacje oraz doświadczenia z przeszłości.

Informacje dotyczące aktywów z tytułu podatku odroczonego przedstawiono w nocie 10.3.

Utrata wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników rzeczowych aktywów trwałych i aktywów niematerialnych

Każdorazowo na dzień kończący okres sprawozdawczy, zgodnie z postanowieniami standardu MSR 36 „Utrata wartości aktywów", przeprowadza się analizę pod kątem przesłanek, które mogłyby wskazywać na ewentualną utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz pojedynczych składników aktywów. Przesłanki mogą pochodzić z zewnątrz i dotyczyć na przykład zmiennych rynkowych (w tym: zmiany cen, notowań kursów walut, notowań giełdowych, stóp procentowych, innych zmiennych związanych z bieżącymi trendami gospodarczymi), jak również wynikać z planów, działań i zdarzeń mających miejsce w Grupie, związanych na przykład z decyzjami o zmianie, zaniechaniu, ograniczaniu, czy rozwoju działalności, a także zmianie technologii, działaniach efektywnościowych i inwestycyjnych.

Stwierdzenie utraty wartości wymaga oszacowania wartości odzyskiwalnej składników aktywów lub ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Do istotnych założeń uwzględnianych przy szacunkach tej wartości należą takie zmienne jak: stopy dyskontowe, stopy wzrostu, wskaźniki cenowe.

Po przeprowadzeniu analiz przepływów pieniężnych dla poszczególnych ośrodków wypracowujących środki pieniężne i wykonaniu stosownych testów na utratę wartości dla aktywów, które tego wymagały, Grupa dokonała niezbędnych korekt wartości aktywów i zaprezentowała ich efekt w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Informacje dotyczące składników rzeczowych aktywów trwałych, wartości firmy i pozostałych wartości niematerialnych znajdują się w notach 13, 14 i 15 gdzie opisano założenia i wyniki testów na utratę wartości tych aktywów, przeprowadzonych przez Grupę w roku 2014 i w okresie porównywalnym.

Informacje na temat utraty wartości inwestycji Grupy we wspólnych przedsięwzięciach zawiera nota 16.

Rezerwa na koszty likwidacji instalacji segmentu wydobywczego i rekultywację terenu

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa dokonuje analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego oraz nakładów do poniesienia na przyszłą rekultywację terenu. W wyniku tych analiz Grupa koryguje wartość utworzonej w poprzednich latach rezerwy na rekultywację, urealniając jej poziom do wysokości szacowanych przyszłych, niezbędnych do poniesienia kosztów. Na wzrost rezerwy z tego tytułu wpływ ma również szacunek zmiany wartości pieniądza w czasie. Zasady ujmowania tych rezerw przedstawiono w nocie 7.27.1, natomiast informacje na temat rezerw ujętych w niniejszym sprawozdaniu finansowym za rok 2014 znajdują się w nocie 30.1.

Rozpoznawanie przychodów z tytułu sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w ramach wspólnych działań w Norwegii

Zgodnie z zastosowaną przez Grupę polityką rachunkowości przychody ze sprzedaży węglowodorów wydobytych ze złóż na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, w których Grupa posiada udziały są ujmowane zgodnie z tzw. metodą uprawnień (patrz nota 7.2), odpowiednio do wysokości udziału w produkcji danego złoża. Szacunek przychodów ze sprzedaży ujętych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów danego okresu sprawozdawczego dokonywany jest na podstawie bieżących danych na temat produkcji z poszczególnych złóż w tym okresie. Różnice między wartością sprzedaży uzyskaną ze złóż Skirne, Vale oraz Atla a szacowanym na podstawie umownego udziału w produkcji z danego złoża przychodem Grupy są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w należnościach i zobowiązaniach z tytułu dostaw i usług, które w roku 2014 wynosiły odpowiednio 5.730 tys. zł i 704 tys. zł.

Kontrola nad jednostką, w której dokonano inwestycji

Zgodnie z MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe" Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawa do takich zmiennych zwrotów, oraz ma możliwość wywierania na nie wpływu poprzez sprawowanie nad tą jednostką władzy. Grupa bierze pod uwagę wszystkie fakty i okoliczności, dokonując oceny, czy sprawuje kontrolę nad daną jednostką, w tym cel i model jednostki, przedmiot jej istotnej działalności i sposób podejmowania decyzji oraz znaczące prawa dające możliwość bieżącego decydowania (z wyłączeniem praw ochronnych) i faktyczną ich realizację, a także charakter swoich relacji z innymi podmiotami w stosunku do takiej jednostki. Grupa dokonuje ponownej oceny, czy sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli fakty i okoliczności wskazują, że nastąpiła zmiana jednego lub więcej z trzech elementów kontroli: posiadania władzy, ekspozycji na zmienne zwroty lub praw do tych zwrotów lub możliwości wykorzystania władzy nad jednostką. Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa sprawuje kontrolę nad wszystkimi jednostkami określonymi w niniejszym sprawozdaniu finansowym jako zależne (patrz nota 2).

Współkontrola nad jednostką, bądź działalności, w której dokonano inwestycji

Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz ze wszystkimi współinwestorami musi współdziałać w celu kierowania jej istotną działalnością, co oznacza tym samym, że żaden ze współinwestorów pojedynczo nie sprawuje nad nią kontroli i bez współdziałania z pozostałymi nie może nią kierować. Grupa dokonuje oceny, czy sprawuje współkontrolę nad tzw. ustaleniem umownym definiowanym wg MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" bądź jako wspólne przedsięwzięcie, bądź wspólną działalność biorąc pod uwagę, czy wszystkie strony takiego ustalenia je kontrolują, czy podlegają wspólnie ekspozycji na zmienne zwroty z realizowanej inwestycji lub posiadają prawa do takich zwrotów oraz są w stanie decydować i wpływać wspólnie na ich wysokość poprzez wspólne kierowanie. Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa prowadzi wspólne działania w ramach inwestycji realizowanych w Norwegii, a także posiada wspólne przedsięwzięcia (patrz nota 2 oraz nota 16) i biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności oraz fakty, sprawuje współkontrolę.

6. Zmiana danych prezentowanych we wcześniejszych okresach sprawozdawczych oraz zmiana zasad rachunkowości

W celu zachowania przejrzystości i odniesienia do wcześniej opublikowanych danych finansowych na dzień i za okres zakończony 31 grudnia 2013 oraz na dzień 1 stycznia 2013 roku Grupa prezentuje szczegółowe zestawienie wszystkich, niezbędnych przekształceń dokonanych dla poszczególnych pozycji sprawozdawczych w formie tabelarycznej w nocie 6.4 poniżej. W notach 6.1, 6.2 i 6.3 podano informacje na temat przyczyn dokonanych przekształceń.

6.1 Zmiana danych w związku z ostatecznym rozliczeniem nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych - Heimdal

18 października 2013 roku spółka należąca do GK LOTOS Petrobaltic S.A. - LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS") zawarła umowę z Centrica Resources (Norge) AS i Centrica Norway Limited, podmiotami zależnymi brytyjskiej spółki Centrica Plc., w sprawie nabycia pakietu aktywów Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

W dniu 30 grudnia 2013 roku spełnione zostały wszelkie warunki zawieszające wykonanie ww. umowy i nastąpiło przeniesienie na spółkę LOTOS E&P Norge AS wszelkich istotnych korzyści i rodzajów ryzyka związanych z prawem własności do nabytych aktywów Heimdal (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Zgodnie z postanowieniami ww. umowy nabycia aktywów pakietu Heimdal, w terminie trzech miesięcy od dnia nabycia, strony na dzień 31 marca 2014 roku dokonały ostatecznego rozliczenia transakcji. Transakcja nie miała wpływu na wynik finansowy Grupy. Efekt ostatecznego rozliczenia został ujęty retrospektywnie, zatem w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dokonano korekty danych porównawczych na dzień 31 grudnia 2013 roku. Poniżej przedstawiono ostatecznie ustalone wartości oraz ich wpływ na dane na dzień 31 grudnia 2013 roku:

	Pierwotne rozliczenie na dzień 31 grudnia 2013 roku		Ostateczne rozliczenie na dzień 31 marca 2014 roku		Efekt ostatecznego rozliczenia nabycia wykazany jako korekta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku	
Pozycja sprawozdawcza	**w mln NOK**	**w mln PLN**	**w mln NOK**	**w mln PLN**	**w mln NOK**	**w mln PLN**
I. Rzeczowe aktywa trwałe	634,2	314,1	628,2	311,1	(6,0)	(3,0)
II. Aktywa niematerialne	303,6	150,4	303,6	150,4	-	-
Wartość nabytych aktywów Heimdal po uwzględnieniu rozliczenia pro & contra z uwzględnieniem aktywowanych kosztów transakcji i szacunkowych przyszłych płatności warunkowych (I + II)	937,8	464,5	931,8	461,5	(6,0)	(3,0)
III. Aktywo na likwidację	496,0	245,7	496,0	245,7	-	-
Razem (I + II + III)	**1.433,8**	**710,2**	**1.427,8**	**707,2**	**(6,0)**	**(3,0)**
Rozliczenie ceny nabycia (A + B):	910,5	450,9	904,5	447,9	(6,0)	(3,0)
A. Zapłacona cena po uwzględnieniu rozliczenia pro & contra (175,8 mln USD - 77 mln USD)	631,6	312,8	606,8	300,5	(24,8)	(12,3)
B. Wynikająca z pro & contra kwota podatku dotycząca przepływów pieniężnych wygenerowanych w okresie przejściowym (kwota zapłacona przez Centrica do urzędu podatkowego w Norwegii, rozliczona z aktywem z tytułu podatku odroczonego LOTOS E&P Norge AS)	278,9	138,1	297,7	147,4	18,8	9,3
Aktywowane koszty związane z transakcją (C + D):	27,3	13,6	27,3	13,6	-	-
C. Kwota warunkowych przyszłych płatności wg umowy	10,2	5,1	10,2	5,1	-	-
D. Aktywowane koszty transakcyjne	17,1	8,5	17,1	8,5	-	-
E. Rezerwa na likwidację	496,0	245,7	496,0	245,7	-	-
Razem (A+B+C+D+E)	**1.433,8**	**710,2**	**1.427,8**	**707,2**	**(6,0)**	**(3,0)**

6.2 Zmiana danych w związku z zaprzestaniem stosowania metody proporcjonalnej i zastosowaniem metody praw własności do ujmowania udziałów w posiadanym przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki UAB Minijos Nafta

Spośród nowych, obowiązujących od dnia 1 stycznia standardów MSSF, standardem, który w istotny sposób wpłynął na zmianę stosowanych przez Grupę polityk rachunkowości jest standard MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" (patrz nota 3).

Aby zapewnić porównywalność danych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok 2014, zgodnie z przyjętymi do sporządzenia niniejszego sprawozdania finansowego regulacjami MSSF 11, posiadane przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku udziały w spółce UAB Minijos Nafta, stanowiącej wspólne przedsięwzięcie w rozumieniu tego standardu, ujęto metodą praw własności, przekształcając odpowiednio dane porównawcze.

W zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym, sporządzonym na dzień 31 grudnia 2013 roku, do konsolidacji spółki UAB Minijos Nafta zastosowana była tzw. metoda proporcjonalna, uregulowana we wcześniej stosowanym standardzie MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach".

Metoda proporcjonalna polegała na tym, iż wszystkie aktywa, zobowiązania, przychody i koszty jednostki współkontrolowanej były indywidualnie sumowane z podobnymi pozycjami w sprawozdaniu finansowym, zgodnie z udziałem Grupy w aktywach netto tej spółki, jednak MSSF 11 nie przewiduje już możliwości jej stosowania, dlatego Grupa dokonała zmiany zasad w tym zakresie.

Zastosowana w niniejszym sprawozdaniu finansowym metoda praw własności polega na tym, iż inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach w rozumieniu MSSF 11 wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla wówczas udział w wynikach działalności tych jednostek, natomiast w przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w ich kapitale własnym Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym (patrz Zasady rachunkowości, nota 7.11).

Zmiana metody ujęcia spółki UAB Minijos Nafta w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowodowała zmniejszenie w stosunku do danych opublikowanych sumy bilansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku o kwotę 14.863 tys. zł (1 stycznia 2013: 22.557 tys. zł). Przychody ze sprzedaży Grupy za rok 2013 w stosunku do danych opublikowanych zmniejszyły się o kwotę 38.177 tys. zł. Tym samym zysk operacyjny Grupy w roku 2013 wzrósł w stosunku do danych opublikowanych o kwotę 20.106 tys. zł.

Jednocześnie zmiana metody ujęcia nie miała wpływu na kapitał własny oraz wynik netto Grupy za rok 2013. Na dzień 31 grudnia 2013 roku udział Grupy w aktywach netto spółki UAB Minijos Nafta i w ich zmianach w kwocie 63.576 tys. zł został ujęty w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności (1* stycznia 2013: 85.214 tys. zł). Udział Grupy w stracie netto za rok 2013 spółki UAB Minijos Nafta w kwocie 17.123 tys. zł został ujęty w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w pozycji *Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności*.

6.3 Pozostałe istotne zmiany

Zgodnie z dokonanym w 2014 roku ostatecznym rozliczeniem podatku dochodowego (CIT) za rok 2013 w spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A.), Grupa rozpoznała na dzień 31 grudnia 2013 roku należność z tytułu zwrotu podatku dochodowego, co spowodowało reklasyfikację danych na dzień 31 grudnia 2013 roku. Przekształcenie danych dotyczyło pozycji *Aktywa z tytuł podatku odroczonego,* którego wartość spadła o kwotę 46.424 tys. zł oraz pozycji *Należności z tytułu podatku dochodowego,* których wartość wzrosła o tę samą kwotę.

6.4 Zestawienie wszystkich dokonanych przekształceń w stosunku do wcześniej opublikowanych danych finansowych na dzień i za okres zakończony 31 grudnia 2013 rok oraz na dzień 1 stycznia 2013 roku

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	31 grudnia 2013* (badane)	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmian, w tym:	*Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta*	*Efekt ostatecznego rozliczenia nabycia aktywów Heimdal*	*Efekt pozostałych zmian*
Aktywa trwałe, w tym:	**12.038.771**	**11.979.871**	**(58.900)**	**(153)**	**(12.323)**	**(46.424)**
Rzeczowe aktywa trwałe	*10.048.374*	*10.009.073*	*(39.301)*	*(36.298)*	*(3.003)*	-
Pozostałe aktywa niematerialne	*686.222*	*658.797*	*(27.425)*	*(27.431)*	*6*	-
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	*66.222*	*129.798*	*63.576*	*63.576*	-	-
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	*980.284*	*924.534*	*(55.750)*	-	*(9.326)*	*(46.424)*
Aktywa obrotowe, w tym:	**8.260.052**	**8.304.089**	**44.037**	**(14.710)**	**12.323**	**46.424**
Zapasy	*5.731.851*	*5.728.884*	*(2.967)*	*(2.967)*	-	-
Należności z tytułu dostaw i usług	*1.594.746*	*1.591.649*	*(3.097)*	*(3.097)*	-	-
Należności z tytułu podatku dochodowego	*30.755*	*76.711*	*45.956*	*(468)*	-	*46.424*
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	*325.079*	*337.071*	*11.992*	*(331)*	*12.323*	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*503.686*	*495.839*	*(7.847)*	*(7.847)*	-	-
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	794	794	-	-	-	-
Aktywa razem	**20.299.617**	**20.284.754**	**(14.863)**	**(14.863)**	**-**	**-**
Kapitał własny	**9.189.596**	**9.189.596**	-	-	-	-
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	**5.693.643**	**5.682.002**	**(11.641)**	**(11.641)**	**-**	**-**
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	*281.307*	*275.823*	*(5.484)*	*(5.484)*	-	-
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	*711.845*	*705.688*	*(6.157)*	*(6.157)*	-	-
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	**5.416.378**	**5.413.156**	**(3.222)**	**(3.222)**	**-**	**-**
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	*2.396.086*	*2.395.237*	*(849)*	*(849)*	-	-
Świadczenia pracownicze	*105.057*	*103.973*	*(1.084)*	*(1.084)*	-	-
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	*1.169.939*	*1.168.650*	*(1.289)*	*(1.289)*	-	-
Zobowiązania razem	**11.110.021**	**11.095.158**	**(14.863)**	**(14.863)**	**-**	**-**
Kapitał własny i zobowiązania razem	**20.299.617**	**20.284.754**	**(14.863)**	**(14.863)**	**-**	**-**

* Dane na dzień 31 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej na dzień 1 stycznia 2013 roku

w tysiącach złotych	1 stycznia 2013* (badane)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta
Aktywa trwałe, w tym:	**11.509.743**	**11.501.434**	**(8.309)**
Rzeczowe aktywa trwałe	*9.685.850*	*9.644.600*	*(41.250)*
Pozostałe aktywa niematerialne	*548.659*	*496.386*	*(52.273)*
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności	*-*	*85.214*	*85.214*
Aktywa obrotowe, w tym:	**8.515.394**	**8.501.146**	**(14.248)**
Zapasy	*5.966.203*	*5.963.027*	*(3.176)*
Należności z tytułu dostaw i usług	*1.632.837*	*1.625.715*	*(7.122)*
Należności z tytułu podatku dochodowego	*90.566*	*90.566*	*-*
Pozostałe aktywa krótkoterminowe	*436.121*	*434.400*	*(1.721)*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	*268.333*	*266.104*	*(2.229)*
Aktywa przeznaczone do sprzedaży	2.428	2.428	-
Aktywa razem	**20.027.565**	**20.005.008**	**(22.557)**
Kapitał własny	**9.066.424**	**9.066.424**	-
Zobowiązania długoterminowe, w tym:	**5.415.418**	**5.399.688**	**(15.730)**
Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego	*322.873*	*313.716*	*(9.157)*
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	*412.260*	*405.687*	*(6.573)*
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	**5.545.723**	**5.538.896**	**(6.827)**
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	*2.174.451*	*2.169.408*	*(5.043)*
Świadczenia pracownicze	*110.930*	*109.971*	*(959)*
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	*1.068.988*	*1.068.163*	*(825)*
Zobowiązania razem	**10.961.141**	**10.938.584**	**(22.557)**
Kapitał własny i zobowiązania razem	**20.027.565**	**20.005.008**	**(22.557)**

* Dane na dzień 1 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013* (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmian, w tym:	*Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta*	*Efekt pozostałych zmian*
Przychody ze sprzedaży	*28.597.342*	*28.559.165*	*(38.177)*	*(38.177)*	*-*
Koszt własny sprzedaży	*(26.913.268)*	*(26.878.863)*	*34.405*	*34.405*	*-*
Zysk na sprzedaży	**1.684.074**	**1.680.302**	**(3.772)**	**(3.772)**	**-**
Koszty sprzedaży	*(1.106.746)*	*(1.106.186)*	*560*	*560*	*-*
Koszty ogólnego zarządu	*(433.984)*	*(429.177)*	*4.807*	*4.807*	*-*
Pozostałe przychody operacyjne	*30.337*	*30.869*	*532*	*(19)*	*551*
Pozostałe koszty operacyjne	*(40.659)*	*(22.680)*	*17.979*	*18.530*	*(551)*
Utrata kontroli nad jednostką zależną	*13.472*	*13.472*	*-*	*-*	*-*
Zysk operacyjny	**146.494**	**166.600**	**20.106**	**20.106**	**-**
Przychody finansowe	*135.162*	*135.159*	*(3)*	*(3)*	*-*
Koszty finansowe	*(342.627)*	*(342.304)*	*323*	*323*	*-*
Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności	*(1.008)*	*(18.131)*	*(17.123)*	*(17.123)*	*-*
Strata przed opodatkowaniem	**(61.979)**	**(58.676)**	**3.303**	**3.303**	**-**
Podatek dochodowy od osób prawnych	*101.407*	*98.104*	*(3.303)*	*(3.303)*	*-*
Zysk netto	**39.428**	**39.428**	**-**	**-**	**-**
Inne całkowite dochody (netto)	**84.022**	**84.022**	**-**	**-**	**-**
Całkowite dochody ogółem	**123.450**	**123.450**	**-**	**-**	**-**

* Dane za rok zakończony 31 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013* (badane)	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Efekt zmian, w tym:	*Efekt zmiany metody konsolidacji UAB Minijos Nafta*	*Efekt pozostałych zmian*
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	1.436.496	1.416.277	(20.219)	(12.981)	*(7.238)*
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(938.414)	(931.051)	7.363	7.363	-
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	(251.102)	(243.864)	*7.238*	-	*7.238*
Przepływy pieniężne netto razem	**246.980**	**241.362**	**(5.618)**	**(5.618)**	**-**

* Dane za rok zakończony 31 grudnia 2013 (badane) pochodzą ze zbadanego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku, opublikowanego w dniu 5 marca 2014 roku.

7. Zasady rachunkowości

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem instrumentów finansowych, które są wyceniane według wartości godziwej.

Najważniejsze zasady rachunkowości stosowane przez Grupę przedstawione zostały poniżej, przy czym, jak wskazano w nocie 3, w okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2014 roku nastąpiła zmiana zasad rachunkowości wynikająca z zastosowania nowego standardu MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" (patrz nota 7.11 oraz 7.30), jak również dokonano wyboru i zatwierdzenia nowych zasad rachunkowości w zakresie ujmowania i wyceny przychodów ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w Norwegii, w związku z tym, iż rok 2014 był pierwszym okresem sprawozdawczym, w którym Grupa osiągnęła przychody z tego tytułu (patrz nota 7.2).

7.1 Podstawa konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone na podstawie sprawozdania finansowego Jednostki Dominującej oraz sprawozdań finansowych jednostek przez nią kontrolowanych i współkontrolowanych sporządzonych na dzień 31 grudnia 2014 roku.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami powiązanymi, w tym istotne niezrealizowane zyski wynikające z transakcji między nimi, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Spółki zależne podlegają konsolidacji metodą pełną od momentu objęcia kontroli przez Grupę, natomiast przestają być konsolidowane w momencie utraty nad nimi kontroli. Zgodnie z MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe" Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką, jeżeli z tytułu swojego zaangażowania w tę jednostkę podlega ekspozycji na zmienne zwroty lub gdy ma prawa do takich zmiennych zwrotów oraz ma możliwość wywierania na nie wpływu poprzez sprawowanie nad tą jednostką władzy.

Grupa sprawuje współkontrolę nad jednostką, jeśli wraz ze wszystkimi współinwestorami musi współdziałać w celu kierowania jej istotną działalnością, co oznacza tym samym, że żaden ze współinwestorów pojedynczo nie sprawuje nad nią kontroli i bez współdziałania z pozostałymi nie może nią kierować. Z uwagi na zastosowanie MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" (patrz nota 3 i nota 6.2), posiadane przez Grupę na dzień 31 grudnia 2013 roku udziały we wspólnych przedsięwzięciach ujmowane są metodą praw własności (patrz nota 7.11).

7.2 Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej otrzymanych lub należnych wpływów z tytułu transakcji sprzedaży produktów, towarów lub usług dostarczonych odbiorcom w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług (VAT) i inne podatki związane ze sprzedażą (podatek akcyzowy, opłata paliwowa). Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie ich dostarczenia, kiedy znaczące ryzyko i korzyści wynikające z prawa własności towarów i produktów zostały przekazane nabywcy, z tym że przychody ze sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego w Norwegii rozpoznaje się i ujmuje z zastosowaniem tzw. metody uprawnień (z ang. „entitlements method", „right method").

Metoda uprawnień to jedna z dwóch powszechnie stosowanych w przemyśle wydobywczym metod ujmowania przychodów (metodą alternatywną jest metoda określana jako metoda sprzedaży - z ang. tzw. „sales method"), która jest akceptowana na gruncie MSSF i w ocenie Zarządu zapewnia prawidłową i rzetelną prezentację sytuacji majątkowej oraz wyniku finansowego i rentowności działalności w ramach wspólnych działań prowadzonych przez Grupę na produkcyjnych złożach ropy naftowej i gazu ziemnego.

Z uwagi na kwestie logistyczne, w sytuacji gdy złoże eksploatowane jest przez wielu udziałowców, występują naturalne różnice w ilościach surowca faktycznie uzyskiwanego przez poszczególnych udziałowców w stosunku do ich umownego (wynikającego z ustaleń umownych) udziału w produkcji ze złoża. Istnieje tym samym potrzeba zastosowania specjalnego księgowego mechanizmu rozliczania powstałych w ten sposób różnic. Zgodnie z przyjętą przez Grupę metodą uprawnień, przychód ujmowany jest w księgach zawsze odpowiednio do udziału, jaki przypada Grupie w produkcji ze złoża. Prawidłowy obraz przychodów w sprawozdaniu finansowym osiąga się w taki sposób, że udziałowiec który uzyskuje w danym cyklu produkcyjnym ilości surowca przekraczające przypadający mu umownie udział w produkcji ze złoża (z ang. tzw. „overlift party") rozpoznaje w swoich księgach tę nadwyżkę nie jako przychód lecz jako zobowiązanie. Analogicznie, jeśli w danym cyklu produkcyjnym udziałowiec uzyskuje mniej surowca z produkcji ze złoża (z ang. tzw. „underlift party"), to automatycznie rozpoznaje ten niedobór jako należność i przychód. W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej zobowiązania i należności wynikające z metody uprawnień prezentowane są odpowiednio w pozycjach: *Zobowiązania z tytułu dostaw i usług* oraz *Należności z tytułu dostaw i usług*. Informacje na temat szacunków wynikających z zastosowania metody uprawnień przedstawiono w nocie 5.

7.3 Przychody z tytułu dywidend

Należne dywidendy zalicza się do przychodów finansowych na dzień powzięcia przez właściwy organ jednostki wypłacającej dywidendę uchwały o podziale zysku chyba, że w uchwale określono inny dzień prawa do dywidendy.

7.4 Przychody z odsetek

Przychody z tytułu odsetek są rozpoznawane w momencie ich naliczenia (przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej), jeżeli ich otrzymanie nie jest wątpliwe.

7.5 Podatki

7.5.1 Podatek dochodowy

Na obowiązkowe obciążenia wyniku składają się: podatek bieżący (CIT) oraz podatek odroczony. Bieżące obciążenie podatkowe jest obliczane na podstawie wyniku podatkowego (podstawy opodatkowania) danego roku obrotowego. Zysk (strata) podatkowa różni się od księgowego zysku (straty) netto z powodu występowania tzw. różnic przejściowych między przychodami w ujęciu księgowym i podatkowym tj. przychodów podlegających opodatkowaniu i kosztów stanowiących koszty uzyskania przychodów w innym okresie niż bieżący okres sprawozdawczy oraz tzw. różnic trwałych wynikających z faktu, iż część kosztów i przychodów, ujętych księgowo nigdy nie będzie uwzględniona w rozliczeniu podatkowym. Obciążenia podatkowe są wyliczane w oparciu o stawki podatkowe obowiązujące w danym roku obrotowym.

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego jest tworzone metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do wszystkich różnic przejściowych występujących na dzień kończący okres sprawozdawczy między wartością podatkową aktywów i pasywów a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego ujmowane jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy zobowiązanie z tytułu podatku odroczonego powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku dodatnich różnic przejściowych wynikających z inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych i udziałów we wspólnych przedsięwzięciach – z wyjątkiem sytuacji, gdy terminy odwracania się różnic przejściowych podlegają kontroli inwestora i gdy prawdopodobne jest, iż w dającej się przewidzieć przyszłości różnice przejściowe nie ulegną odwróceniu.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych aktywów podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać ww. różnice, aktywa i straty:

- z wyjątkiem sytuacji, gdy aktywa z tytułu podatku odroczonego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mającej wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową oraz
- w przypadku ujemnych różnic przejściowych z tytułu inwestycji w jednostkach zależnych, współzależnych lub stowarzyszonych oraz udziałów we wspólnych przedsięwzięciach, składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, iż w dającej się przewidzieć przyszłości ww. różnice przejściowe ulegną odwróceniu i osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na potrącenie ujemnych różnic przejściowych.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu podatku odroczonego jest weryfikowana na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do jego częściowego lub całkowitego zrealizowania.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów lub zobowiązań zostanie zrealizowany, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe) obowiązujące na dzień kończący okres sprawozdawczy lub takie, których obowiązywanie w przyszłości jest pewne na dzień kończący okres sprawozdawczy. Wpływ podatku odroczonego dotyczący pozycji ujmowanych bezpośrednio w kapitale własnym jest ujmowany w kapitale własnym poprzez inne całkowite dochody.

Aktywa oraz zobowiązania z tytułu podatku odroczonego prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości po skompensowaniu dla poszczególnych jednostek objętych konsolidacją.

7.5.2 Podatek od towarów i usług (VAT), podatek akcyzowy i opłata paliwowa

Przychody, koszty, aktywa i zobowiązania są ujmowane po pomniejszeniu o wartość podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, z wyjątkiem:

- gdy podatek od towarów i usług (VAT) zapłacony przy zakupie aktywów lub usług nie jest możliwy do odzyskania od organów podatkowych (wtedy jest on ujmowany odpowiednio, jako część ceny nabycia składnika aktywów lub jako część pozycji kosztowej) oraz
- należności i zobowiązań, które są wykazywane z uwzględnieniem kwoty podatku od towarów i usług (VAT), akcyzy i opłaty paliwowej.

Kwota netto podatku od towarów i usług (VAT), podatku akcyzowego i opłaty paliwowej możliwa do odzyskania lub należna do zapłaty na rzecz organów podatkowych jest ujęta w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jako część należności lub zobowiązań.

7.6 Transakcje w walucie obcej

Wyrażone w walutach obcych operacje gospodarcze ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym po przeliczeniu ich na walutę prezentacji (złoty polski) odpowiednio po kursie:

- faktycznie zastosowanym w tym dniu, wynikającym z charakteru operacji - w przypadku sprzedaży lub kupna walut,
- średnim ogłoszonym dla danej waluty przez Narodowy Bank Polski („NBP") z dnia poprzedzającego ten dzień – w przypadku zapłaty należności lub zobowiązań, jeżeli nie jest zasadne zastosowanie kursu, o którym mowa powyżej, a także w przypadku pozostałych operacji.

Kursem dla faktur zakupu jest średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym dzień wystawienia faktury, a dla faktur sprzedaży – średni kurs NBP ogłoszony w ostatnim dniu roboczym poprzedzającym datę sprzedaży.

Wszelkie zyski lub straty kursowe powstałe z tytułu przeliczenia są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów (w tym także od wewnątrzgrupowych transakcji walutowych), z wyjątkiem różnic kursowych traktowanych jako część kosztów finansowania zewnętrznego kapitalizowanych w wartości rzeczowych aktywów trwałych (różnice kursowe od odsetek i prowizji). Pozycje niepieniężne wyceniane według kosztu historycznego w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia początkowej transakcji. Pozycje niepieniężne wyceniane według wartości godziwej w walucie obcej są przeliczane po kursie wymiany z dnia ustalenia takiej wartości godziwej.

Spółka osobno ustala wynik z tytułu różnic kursowych dla różnic zrealizowanych i niezrealizowanych, prezentując ostatecznie wynik na łącznych różnicach kursowych w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako zyski lub straty:

- w działalności operacyjnej: w odniesieniu do różnic kursowych dotyczących rozliczenia należności i zobowiązań z tytułu dostaw i usług,
- w działalności finansowej: w odniesieniu między innymi do pozycji kredytów i pożyczek, zobowiązań inwestycyjnych, środków pieniężnych i ich ekwiwalentów.

Różnice kursowe powstałe w związku z wyceną na dzień kończący okres sprawozdawczy inwestycji krótkoterminowych (np. udziałów i akcji, innych papierów wartościowych, udzielonych pożyczek, środków pieniężnych i innych aktywów pieniężnych) oraz należności i zobowiązań w walutach obcych zalicza się do kosztów lub przychodów działalności finansowej i operacyjnej.

Sprawozdania finansowe jednostek zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji skonsolidowanego sprawozdania finansowego w następujący sposób:

- odpowiednie pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej po średnim kursie, ustalonym przez NBP na dzień kończący okres sprawozdawczy („średni kurs NBP na dzień kończący okres sprawozdawczy"),
- odpowiednie pozycje sprawozdania z całkowitych dochodów po kursie stanowiącym średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na każdy dzień kończący miesiąc okresu sprawozdawczego („średni kurs NBP za okres sprawozdawczy").

Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane jako odrębne pozycje w kapitale własnym oraz w innych całkowitych dochodach.

Różnice kursowe powstałe na pozycjach pieniężnych, które stanowią część inwestycji netto w jednostkę działającą za granicą ujmuje się w kapitale własnym oraz innych całkowitych dochodach, a w momencie zbycia inwestycji w skonsolidowanym wyniku finansowym, w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w wyniku finansowym.

Wartość firmy oraz korekty wartości godziwej wynikające z nabycia jednostki zlokalizowanej za granicą traktowane są jako składnik aktywów lub zobowiązań tej jednostki i podlegają przeliczeniu na walutę prezentacji sprawozdania finansowego przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu kończącym okres sprawozdawczy.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej:

Średni kurs NBP na dzień	31 grudnia 2014 [1]	31 grudnia 2013 [2]
USD	3,5072	3,0120
EUR	4,2623	4,1472
NOK	0,4735	0,4953
LTL	1,2344	1,2011

[1] Tabela kursów średnich obowiązująca na dzień 31 grudnia 2014 roku.
[2] Tabela kursów średnich obowiązująca na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny pozycji sprawozdania z całkowitych dochodów:

Średni kurs NBP za okres sprawozdawczy	zakończony dnia 31 grudnia 2014 (1)	zakończony dnia 31 grudnia 2013 (2)
USD	3,1784	3,1653
EUR	4,1893	4,2110
NOK	0,5001	0,5357
LTL	1,2133	1,2196

(1) Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2014 roku do 31 grudnia 2014 roku.
(2) Według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów ustalonych przez NBP na ostatni dzień każdego zakończonego miesiąca okresu od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku.

7.7 Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe, z wyjątkiem gruntów, są wyceniane według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Grunty wyceniane są w cenie nabycia pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. W przypadku prawa wieczystego użytkowania gruntu przez cenę nabycia rozumie się cenę nabycia tego prawa od osoby trzeciej.

Grupa aktywuje otrzymane bezpłatnie prawo wieczystego użytkowania gruntów w wartości godziwej w księgach rachunkowych.

Wartość początkowa rzeczowych aktywów trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po wprowadzeniu składnika rzeczowych aktywów trwałych do użytkowania, jak koszty napraw, przeglądów, opłaty eksploatacyjne, wpływają na wynik finansowy okresu sprawozdawczego, w którym zostały poniesione.

Rzeczowe aktywa trwałe (w tym ich komponenty), z wyjątkiem gruntów oraz rzeczowych aktywów trwałych zaliczanych do infrastruktury wydobywczej ropy naftowej, są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi ich użytkowania, który kształtuje się następująco:

Budynki, budowle	powyżej 1 roku – 80 lat
Urządzenia techniczne i maszyny	powyżej 1 roku – 25 lat
Środki transportu, pozostałe	powyżej 1 roku – 15 lat

Rzeczowe aktywa trwałe wchodzące w skład infrastruktury wydobywczej ropy naftowej i gazu ziemnego amortyzowane są metodą naturalną opartą na odpisywaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobycia. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z obszaru geologicznego. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów węglowodorów (wg. kategorii 2P – zasoby pewne oraz prawdopodobne) na dzień kończący okres sprawozdawczy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje amortyzacji według zaktualizowanej stawki (patrz też nota 5).

Dana pozycja rzeczowych aktywów trwałych może zostać usunięta ze sprawozdania z sytuacji finansowej po dokonaniu jej zbycia lub w przypadku, gdy nie są spodziewane żadne ekonomiczne korzyści wynikające z dalszego użytkowania takiego składnika aktywów. Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów ze sprawozdania z sytuacji finansowej (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w okresie, w którym dokonano takiego usunięcia.

Wartość końcowa, okres użytkowania oraz metoda amortyzacji składników aktywów poddawane są corocznej weryfikacji i w razie konieczności korygowane z efektem od początku następnego roku obrotowego.

W ramach rzeczowych aktywów trwałych wchodzących w skład infrastruktury wydobywczej Grupa ujmuje aktywa odpowiadające wartości rezerwy na likwidację kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego (patrz też nota 7.27.1). Aktywa te tworzone są zgodnie z przepisami standardu MSR 16 „Rzeczowe aktywa trwałe", który stanowi, iż koszt / wartość składnika majątku trwałego składa się m.in. ze wstępnego szacunku kosztu rozbiórki, demontażu / usunięcia rzeczowych aktywów trwałych oraz przywrócenia miejsca jego montażu do pierwotnego kształtu, którego obowiązek poniesienia ciąży na jednostce albo od momentu nabycia rzeczowych aktywów trwałych albo w konsekwencji użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałego przez jednostkę przez pewien okres w celu innym niż wytworzenie zapasów w trakcie danego okresu. Obowiązek poniesienia przez Grupę kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego wynika bezpośrednio z powodów opisanych w MSR 16. Ten sam standard (par. 63) nakłada obowiązek okresowej analizy zmiany wartości aktywa, nie rzadziej niż na dzień kończący okres sprawozdawczy.

Zmiany wartości tak rozpoznanych aktywów mogą wynikać z następujących powodów:
- zmiany w szacowanych wypływach pieniężnych niezbędnych do wywiązania się z obowiązku likwidacji,
- zmiany wysokości bieżącej rynkowej stopy dyskontowej,
- zmiany stopy inflacji.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy są wyceniane w wysokości ogółu kosztów pozostających w bezpośrednim związku z ich nabyciem lub wytworzeniem (w tym kosztów finansowych) pomniejszonych o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy nie są amortyzowane do momentu osiągnięcia przydatności do użytkowania.

Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy (w tym także z tytułu montażu) są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia.

Koszty finansowe aktywowane w pozycji rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy obejmują koszty zgodnie z zasadami opisanymi w nocie 7.22.

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem oraz oceną złóż ropy naftowej i gazu ziemnego są aktywowane do czasu określenia zasobności danego złoża oraz ekonomicznej opłacalności jego eksploatacji i prezentowane w odrębnej pozycji rzeczowych aktywów trwałych, zgodnie z MSSF 6 „Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych". W momencie potwierdzenia istnienia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, nakłady te są przenoszone do odpowiednich pozycji rzeczowych aktywów trwałych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów, które są następnie amortyzowane metodą naturalną (patrz wyżej), zależną od poziomu zasobów oraz ich faktycznego wydobycia.

W przypadku, gdy poniesione nakłady na rzeczowe aktywa w toku budowy nie doprowadzą do odkrycia złóż, których eksploatacja jest technicznie możliwa i ekonomicznie opłacalna, dokonuje się odpisów aktualizujących ich wartość w wynik okresu, w którym stwierdzono brak możliwości gospodarczego wykorzystania złóż.

7.8 Wartość firmy

Jednostka przejmująca ujmuje wartość firmy jednostki przejmowanej na dzień przejęcia i wycenia ją w kwocie nadwyżki stanowiącej różnicę między: (A) kwotą przekazanej zapłaty wycenianej według wartości godziwej na dzień przejęcia z uwzględnieniem wartości wszelkich udziałów nie dających kontroli w jednostce przejmowanej powiększoną o (B) wartość godziwą na dzień przejęcia udziału w kapitale jednostki przejmowanej, należącego poprzednio do jednostki przejmującej (w przypadku połączenia jednostek realizowanego etapami), a (C) kwotą aktywów netto jednostki przejmowanej ustaloną na dzień przejęcia z uwzględnieniem wszystkich możliwych do zidentyfikowania nabytych aktywów i przejętych zobowiązań wycenionych w wartościach godziwych na dzień transakcji.

Wartość firmy = (C) - (A) - (B)

W połączeniu jednostek realizowanym etapami jednostka przejmująca ponownie wycenia uprzednio należące do niej udziały kapitałowe w jednostce przejmowanej do wartości godziwej na dzień przejęcia i ujmuje powstały z tego tytułu zysk lub stratę w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Po początkowym ujęciu, wartość firmy jest wykazywana według ceny nabycia pomniejszonej o wszelkie skumulowane odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Test na utratę wartości przeprowadza się raz na rok. Wartość firmy nie podlega amortyzacji.

Na dzień przejęcia nabyta wartość firmy jest alokowana do każdego ze zidentyfikowanych ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Utrata wartości ustalana jest poprzez oszacowanie wartości odzyskiwalnej ośrodka wypracowującego środki pieniężne, którego dotyczy dana wartość firmy. W przypadku, gdy wartość odzyskiwalna ośrodka wypracowującego środki pieniężne jest niższa niż wartość bilansowa, ujęty zostaje odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości. W przypadku, gdy wartość firmy stanowi część ośrodka wypracowującego środki pieniężne i dokonana zostanie sprzedaż części działalności w ramach tego ośrodka, przy ustalaniu zysków lub strat ze sprzedaży takiej działalności, wartość firmy związana ze sprzedaną działalnością zostaje włączona do jej wartości księgowej. W takich okolicznościach wartość firmy odnosząca się do zbytej działalności powinna być wyceniana na podstawie względnej wartości zbytej działalności, proporcjonalnie do udziału w zatrzymanej części ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

7.9 Pozostałe aktywa niematerialne

Aktywa niematerialne, inne niż wartość firmy, obejmują koncesje na poszukiwanie i wydobycie ropy naftowej na Litwie nabyte w ramach połączenia przedsięwzięć, wartość nakładów poniesionych na koncesje związane z poszukiwaniem ropy naftowej i gazu ziemnego na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, pozostałe koncesje poszukiwawcze i wydobywcze w Polsce, licencje na programy komputerowe, patenty, znaki towarowe oraz nabyte prawa do emisji CO_2.

Początkowe ujęcie aktywów niematerialnych następuje według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, jeśli są nabyte w ramach oddzielnej transakcji. Aktywa niematerialne nabyte w ramach transakcji połączenia przedsięwzięć są ujmowane według wartości godziwej na dzień połączenia. Po ujęciu początkowym aktywów niematerialnych, są one wyceniane z uwzględnieniem umorzenia i odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wartości litewskich koncesji nabytych w ramach stopniowego przejęcia kontroli nad spółkami GK AB LOTOS Geonafta, Grupa ujmuje w ramach aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów węglowodorów i amortyzuje metodą naturalną polegającą na odpisaniu w ciężar kosztów kwoty amortyzacji przypadającej na jednostkę wydobytej ropy naftowej. Stawka amortyzacji szacowana jest w odniesieniu do prognozy wydobycia surowca z danego złoża. W przypadku istotnej zmiany wielkości szacowanych zasobów węglowodorów (wg tzw. kategorii 2P – zasoby pewne oraz prawdopodobne) na dzień kończący okres sprawozdawczy ustala się zaktualizowaną kwotę amortyzacji przypadającą na jednostkę wydobytego surowca i począwszy od nowego roku obrotowego dokonuje odpisów amortyzacyjnych według zaktualizowanej stawki.

Wartości nakładów poniesionych na koncesje poszukiwawcze ropy naftowej i gazu ziemnego na Norweskim Szelfie Kontynentalnym są wykazywane w odrębnej pozycji aktywów niematerialnych, zgodnie z MSSF 6 „Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych" i do czasu potwierdzenia technicznej wykonalności oraz ekonomicznej zasadności wydobywania, nie są amortyzowane. Polityka rachunkowości dotycząca nakładów na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych opisana została szerzej w nocie 7.10.

Pozostałe aktywa niematerialne są amortyzowane liniowo w okresie odpowiadającym szacowanemu okresowi użytkowania. Przewidywany okres użytkowania posiadanych przez Grupę aktywów niematerialnych wynosi od 2 do 40 lat.

Okres i metoda amortyzacji aktywów niematerialnych są weryfikowane na koniec każdego roku obrotowego. Zmiany w oczekiwanym okresie użytkowania lub oczekiwanym sposobie uzyskiwania korzyści ekonomicznych pochodzących z danego składnika aktywów niematerialnych są ujmowane poprzez zmianę odpowiednio okresu lub metody amortyzacji i traktowane jak zmiany wartości szacunkowych (patrz nota 5).

Nakłady poniesione na aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane lecz ujmowane w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

7.10 Nakłady na poszukiwanie i ocenę zasobów mineralnych

Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych obejmuje poszukiwanie zasobów ropy naftowej, gazu ziemnego oraz potwierdzanie technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności ich wydobywania.

Od momentu uzyskania prawa do prowadzenia prac poszukiwawczych na określonym obszarze, do czasu udowodnienia technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobycia, nakłady bezpośrednio związane z pracami poszukiwawczymi oraz oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego ujmowane są zgodnie z MSSF 6 „Poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych" w odrębnej pozycji aktywów trwałych. Nakłady te obejmują koszty nabycia praw do poszukiwań, koszty platform poszukiwawczych, koszty wynagrodzeń, materiałów eksploatacyjnych i paliwa, ubezpieczeń, koszty analiz geologicznych i geofizycznych oraz innych usług obcych.

Grupa klasyfikuje aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów węglowodorów jako rzeczowe aktywa trwałe lub aktywa niematerialne w zależności od rodzaju nabytych aktywów i stosuje tę zasadę klasyfikacji w sposób ciągły.

Po potwierdzeniu wielkości danego złoża i zatwierdzeniu planu jego eksploatacji nakłady są przenoszone do odpowiednich pozycji rzeczowych aktywów trwałych lub aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów (patrz też nota 7.7 i 7.9).

Grupa rozważa potrzebę dokonywania odpisów aktualizujących wartość aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów węglowodorów dla danego obszaru poszukiwań biorąc pod uwagę to, czy:

- okres, w ciągu którego jednostka miała prawo do prowadzenia poszukiwań zakończył się w bieżącym roku obrotowym lub zakończy się w najbliższej przyszłości, a jego przedłużenia nie przewiduje się,
- nie przewiduje się poniesienia znaczących nakładów na dalsze poszukiwania i ocenę zasobów mineralnych,
- poszukiwanie i ocena zasobów mineralnych nie doprowadziły do odkrycia znaczących z gospodarczego punktu widzenia zasobów minerałów i jednostka postanowiła zaniechać dalszych poszukiwań,
- dostępne dane wskazują, iż mimo kontynuowania prac rozwojowych, wartość bilansowa aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów minerałów nie zostanie w pełni odzyskana, nawet jeśli pomyślnie zakończą się prace rozwojowe lub nastąpi ich sprzedaż.

7.11 Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności

Inwestycje we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych zgodnie z MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne" są ujmowane metodą praw własności i wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według ceny nabycia skorygowanej o późniejsze zmiany udziału Grupy w aktywach netto tych jednostek, pomniejszonej o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Sprawozdanie z całkowitych dochodów odzwierciedla udział w wynikach działalności tych jednostek natomiast w przypadku zmiany ujętej bezpośrednio w ich kapitale własnym Grupa ujmuje swój udział w każdej zmianie i ujawnia go, jeśli jest to właściwe, w sprawozdaniu ze zmian w kapitale własnym.

7.12 Leasing

Leasing jest klasyfikowany jako leasing finansowy, gdy warunki umowy przenoszą zasadniczo całe potencjalne korzyści oraz ryzyko wynikające z bycia właścicielem przedmiotu leasingu na leasingobiorcę. Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane przez Grupę jako leasing operacyjny.

Grupa jako leasingodawca

Aktywa oddane w leasing finansowy są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności w kwocie równej inwestycji leasingowej netto, pomniejszanej o kapitałową część opłat leasingowych dotyczących danego roku obrotowego, skalkulowanych w sposób odzwierciedlający stałą okresową stopę zwrotu dla nierozliczonej części inwestycji leasingowej netto. Przychody finansowe z tytułu odsetek z leasingu finansowego są ujmowane w odpowiednich okresach sprawozdawczych przy uwzględnieniu stałej stopy zwrotu dla wartości netto inwestycji, należnej z tytułu leasingu.

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

Grupa jako leasingobiorca

Aktywa użytkowane na podstawie umowy leasingu finansowego są traktowane jak aktywa Grupy i wyceniane w wartości godziwej ustalonej na moment ich nabycia, nie wyższej jednak niż wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych. Powstające z tego tytułu zobowiązanie wobec leasingodawcy jest prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego*. Płatności leasingowe są podzielone na część odsetkową oraz część kapitałową tak, by stopa odsetek od pozostającego do rozliczenia zobowiązania była wielkością stałą. Koszty finansowe są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w sprawozdanie z całkowitych dochodów przy zastosowaniu metody liniowej w okresie wynikającym z umowy leasingu.

7.13 Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją jakiekolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregokolwiek ze składników aktywów. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego, czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada:

- wartości godziwej składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w ramach którego składnik ten jest użytkowany, pomniejszonej o koszty sprzedaży lub
- wartości użytkowej składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne w ramach którego składnik ten jest użytkowany

zależnie od tego, która z nich jest wyższa.

Wartość odzyskiwalną ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, w większości niezależnie od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa danego składnika aktywów jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej.

Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej (przy zastosowaniu stopy dyskontowej i przed uwzględnieniem skutków opodatkowania), która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów. Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości niefinansowych składników majątkowych używanych w działalności ujmuje się jako pozostałe koszty operacyjne.

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy występują przesłanki wskazujące na to, że odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, który był ujęty w okresach poprzednich w odniesieniu do danego składnika aktywów powinien zostać zmniejszony, czy odwrócony w całości. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa ponownie szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów a poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odpowiedniemu odwróceniu wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej. Podwyższona kwota nie może przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości w odniesieniu do tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika niefinansowych aktywów trwałych ujmuje się niezwłocznie jako pozostałe przychody operacyjne. Po odwróceniu odpisu aktualizującego, w kolejnych okresach odpis amortyzacyjny dotyczący danego składnika jest korygowany w sposób, który pozwala w ciągu pozostałego okresu użytkowania tego składnika aktywów dokonywać systematycznego odpisania jego zweryfikowanej wartości bilansowej pomniejszonej o wartość końcową.

Grupa dokonuje kompensaty odpowiadających sobie tytułów pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych, w tym strat z tytułu utraty wartości aktywów oraz ich odwrócenia zgodnie z MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych" (pkt. 34) i wykazuje w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w wartości netto.

7.14 Zapasy

Zapasy są wyceniane według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia lub kosztu wytworzenia i ceny sprzedaży netto.

Koszty poniesione w celu doprowadzenia składników zapasów do ich aktualnego miejsca i stanu ujmowane są w następujący sposób:

- materiały i towary – według ceny nabycia,
- produkty gotowe i produkty w toku – według kosztu bezpośrednich materiałów i robocizny oraz uzasadnionej części pośrednich kosztów produkcji, ustalonej przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Cena sprzedaży netto jest to możliwa do uzyskania na dzień kończący okres sprawozdawczy cena sprzedaży bez podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i opłaty paliwowej, pomniejszona o rabaty, opusty i tym podobne oraz koszty związane z przystosowaniem składnika do sprzedaży i dokonaniem tej sprzedaży.

Wycena rozchodu zapasów dokonywana jest metodą średniej ważonej.

Grupa wykazuje zapasy obowiązkowe jako aktywa krótkoterminowe ze względu na rotację w krótkim okresie. Dodatkowe informacje dotyczące charakterystyki zapasów obowiązkowych zostały przedstawione w nocie 19.2.

Odpisy aktualizujące wartość produktów lub półproduktów, wynikające z wyceny według cen sprzedaży netto zamiast cen zakupu albo kosztów wytworzenia, korygują koszt wytworzenia. Odpisy aktualizujące wartość towarów obciążają wartość sprzedanych towarów w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Na dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ustala szacunkowo (na podstawie indywidualnej analizy przydatności zapasów dla celów prowadzonej przez Grupę działalności gospodarczej) wartość odpisu aktualizującego zapas materiałów zgromadzonych w magazynach. W przypadku obniżki notowań cen ropy i produktów rafineryjnych, Grupa zawiązuje odpis aktualizujący bilansową wartość zapasów z uwagi na różnicę między kosztem wytworzenia, a cenami możliwymi do uzyskania (z ang. „net realisable value") zgodnie z MSR 2. Odpisy aktualizujące wartość zapasów materiałów dokonane w związku z utratą ich wartości, obciążają koszty wytworzenia.

W przypadku ustania przyczyny, dla której dokonano odpisu aktualizacyjnego zapasu – rozwiązanie odpisu, równowartość całości lub części zwiększa wartość składnika zapasów. W przypadku wykorzystania odpisu, ze względu na czystość zapisu i treść ekonomiczną, odwrócenie odpisu znajduje odzwierciedlenie poprzez podstawową działalność operacyjną.

7.15 Nieruchomości inwestycyjne

Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Do nieruchomości inwestycyjnych obejmujących inwestycje w grunty, prawo wieczystego użytkowania gruntów oraz budynki i budowle zalicza się takie nieruchomości, których Grupa nie użytkuje na własne potrzeby, ale które przyniosą korzyści w postaci przyrostu wartości lub przychodów z wynajmu.

7.16 Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe należności i rozliczenia międzyokresowe

Należności z tytułu dostaw i usług, których termin zapadalności wynosi zazwyczaj od 7 do 60 dni, są ujmowane i wykazywane według kwot pierwotnie zafakturowanych, z uwzględnieniem odpisu na wątpliwe należności. Odpis na należności oszacowywany jest wtedy, gdy ściągnięcie pełnej kwoty należności przestało być prawdopodobne. Należności nieściągalne są odpisywane w ciężar sprawozdania z całkowitych dochodów w momencie stwierdzenia ich nieściągalności.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wartość należności jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie należności w związku z upływem czasu jest ujmowane jako przychody finansowe.

Grupa dokonuje czynnych rozliczeń międzyokresowych kosztów, jeżeli dotyczą one przyszłych okresów sprawozdawczych i ujmuje je w pozostałych aktywach niefinansowych.

7.17 Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku i w kasie oraz lokaty krótkoterminowe przechowywane do terminu zapadalności wyceniane są według wartości nominalnej.

Wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów środków pieniężnych pozycja *Środki pieniężne i ich ekwiwalenty* składa się z gotówki w kasie, kredytów w rachunku bieżącym oraz lokat bankowych o terminie zapadalności nie dłuższym niż 3 miesiące, które nie zostały potraktowane jako działalność lokacyjna.

7.18 Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) klasyfikuje się jako przeznaczone do sprzedaży, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne, a składnik aktywów (lub grupa do zbycia) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w swoim obecnym stanie. Klasyfikacja składnika aktywów jako przeznaczonego do zbycia zakłada zamiar kierownictwa spółki do dokonania transakcji sprzedaży w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży wycenia się po niższej spośród dwóch wartości: wartości bilansowej lub wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

7.19 Kapitały własne

Kapitały własne ujmuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami aktów założycielskich podmiotów konsolidowanych.

Kapitał podstawowy Grupy Kapitałowej LOTOS stanowi kapitał Jednostki Dominującej i jest wykazywany według wartości nominalnej, w wysokości zgodnej ze Statutem Spółki oraz wpisem do Krajowego Rejestru Sądowego.

7.20 Kredyty bankowe, pożyczki i obligacje

W momencie początkowego ujęcia, wszystkie kredyty bankowe, pożyczki i obligacje są ujmowane według ceny nabycia odpowiadającej wartości godziwej, pomniejszonej o koszty związane z uzyskaniem finansowania.

Po początkowym ujęciu kredyty, pożyczki i obligacje są następnie wyceniane według zamortyzowanego kosztu, przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Przy ustalaniu zamortyzowanego kosztu uwzględnia się koszty związane z uzyskaniem finansowania oraz dyskonta, premie uzyskane przy rozliczeniu zobowiązania. Zyski i straty są ujmowane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów z chwilą usunięcia zobowiązania ze sprawozdania z sytuacji finansowej, a także w wyniku naliczania odpisu z tytułu utraty wartości.

7.21 Świadczenia pracownicze

7.21.1 Odprawy emerytalne, nagrody jubileuszowe i inne świadczenia

Zgodnie z obowiązującym Zakładowym Układem Zbiorowym Pracy, Grupa realizuje wypłaty nagród jubileuszowych, odpraw emerytalnych i rentowych oraz odpraw pośmiertnych.

Ponadto, objętym przez Grupę opieką socjalną pracownikom, emerytom i rencistom, przysługują świadczenia w ramach odrębnego funduszu socjalnego, który tworzony jest zgodnie z obowiązującymi krajowymi przepisami ustawowymi w tym zakresie (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, ZFŚS).

Według MSR 19 „Świadczenia pracownicze" odprawy emerytalne, rentowe oraz odpisy na fundusz socjalny tytułem przyszłych świadczeń dla pracowników, w związku z programem socjalnym dla emerytów i rencistów, Grupa kwalifikuje jako programy określonych świadczeń po okresie zatrudnienia, natomiast nagrody jubileuszowe, odprawy pośmiertne oraz świadczenia wypłacane obecnym emerytom i rencistom z funduszu socjalnego zaliczane są do pozostałych świadczeń pracowniczych.

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń po okresie zatrudnienia na dzień kończący okres sprawozdawczy jest obliczana przez niezależnego aktuariusza z zastosowaniem tzw. metody prognozowanych uprawnień jednostkowych i stanowi zdyskontowaną kwotę przewidywanych przyszłych płatności, których dokonanie jest wymagane celem wywiązania się pracodawcy z zobowiązań wynikających z pracy wykonywanej przez pracowników w okresach ubiegłych (do dnia kończącego okres sprawozdawczy), określoną dla każdego pracownika indywidualnie, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia (prawdopodobieństwo odejść pracowników), bez uwzględnienia osób, które zostaną w przyszłości przyjęte do pracy.

Wartość zobowiązania z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych obejmuje nagrody jubileuszowe, odprawy emerytalne i rentowe oraz świadczenia z funduszu socjalnego na rzecz emerytów i rencistów, a także kwotę szacowanych wypłat z tytułu odpraw pośmiertnych.

Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne i rentowe są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę lub rentę. Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz średniego wynagrodzenia pracownika. Wysokość odprawy pośmiertnej uzależniona jest od okresu zatrudnienia zmarłego pracownika, a wypłata przysługuje jego rodzinie, zgodnie z przepisami Kodeksu pracy.

Kwoty zysków i strat aktuarialnych z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia Grupa rozpoznaje w innych całkowitych dochodach.

Pracownikom jednostek wchodzących w skład Grupy przysługuje ponadto prawo do urlopów na warunkach określonych w przepisach Kodeksu pracy. Grupa kalkuluje koszty urlopów pracowniczych memoriałowo, stosując metodę zobowiązań. Wartość szacowanego w ten sposób ekwiwalentu z tytułu niewykorzystanych urlopów pracowniczych ujmowana jest w księgach Grupy w oparciu o różnicę pomiędzy faktycznym stanem wykorzystania urlopów przez pracowników a stanem, jaki wynikałby z proporcjonalnego wykorzystania urlopu w czasie i wykazywana w sprawozdaniu finansowym odpowiednio jako krótkoterminowe lub długoterminowe zobowiązanie z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia.

Zobowiązania z tytułu pozostałych świadczeń pracowniczych w okresie zatrudnienia obejmują ponadto premie i nagrody, które wynikają z funkcjonujących w Grupie płacowych systemów motywacyjnych.

Szczegółowe informacje dotyczące świadczeń pracowniczych zawiera nota 29, gdzie poza ujawnieniami poszczególnych pozycji zobowiązań i kosztów z tytułu świadczeń pracowniczych, przedstawiono założenia aktuarialne, a także analizę wrażliwości szacunków na zmianę tych założeń. Grupa ujmuje koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych w kosztach finansowych.

Ze względu na odmienny charakter programów emerytalnych w należących do Grupy spółkach zagranicznych: LOTOS Exploration and Production Norge AS oraz spółkach z GK AB LOTOS Geonafta oraz ich nieistotny wpływ na sumę zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia, zobowiązania tych spółek Grupa prezentuje odrębnie w pozycji „*Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych*".

7.21.2 Podział zysku na cele pracownicze oraz fundusze specjalne

Zgodnie z polską praktyką gospodarczą akcjonariusze/udziałowcy jednostek mogą dokonać podziału zysku na cele pracownicze w formie zasilania tzw. funduszu socjalnego oraz na inne fundusze specjalne, jednakże w sprawozdaniu finansowym ta część podziału zysku jest zaliczana do kosztów działalności okresu, którego dotyczy podział zysku.

7.22 Koszty finansowania zewnętrznego

Koszty finansowania zewnętrznego (tj. odsetki oraz inne koszty ponoszone w związku z pożyczeniem środków finansowych) ujmuje się jako koszty w okresie, w którym je poniesiono. Wyjątkiem od tej reguły jest ujmowanie kosztów finansowania, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu dostosowywanego składnika aktywów (w tym różnice kursowe w stopniu, w jakim uznawane są za korektę odsetek i różnice kursowe od prowizji), które aktywuje się jako część ceny nabycia lub kosztu wytworzenia tego składnika (dostosowywany składnik aktywów to taki, który wymaga znacznego czasu niezbędnego do przygotowania go do zamierzonego użytkowania lub sprzedaży).

W zakresie, w jakim środki finansowe pożycza się specjalnie w celu pozyskania dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować jako część tego składnika aktywów, ustala się jako różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego poniesionymi z tytułu danej pożyczki lub kredytu w danym okresie, a przychodami z tytułu tymczasowego zainwestowania pożyczonych środków.

W stopniu, w jakim środki finansowe pożycza się bez ściśle określonego celu, a następnie przeznacza na pozyskanie dostosowywanego składnika aktywów, kwotę kosztów finansowania zewnętrznego, które mogą być kapitalizowane, ustala się poprzez zastosowanie odpowiedniej stopy kapitalizacji do nakładów poniesionych na ten składnik majątku.

7.23 Aktywa i zobowiązania finansowe

Aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się według następujących kategorii:

- Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności,
- Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- Udzielone pożyczki i należności własne,
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności

są to notowane na aktywnym rynku aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi o określonych lub możliwych do określenia płatnościach oraz ustalonym terminie wymagalności, które Grupa zamierza i ma możliwość utrzymać w posiadaniu do upływu tego terminu, inne niż:

- wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wyznaczone jako dostępne do sprzedaży,
- spełniające definicję pożyczek i należności.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności kwalifikowane są jako aktywa długoterminowe, jeżeli ich zapadalność przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy

Składnikiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy jest składnik spełniający jeden z poniższych warunków:

a) jest klasyfikowany jako przeznaczony do obrotu. Składniki aktywów finansowych kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:
   - nabyte głównie w celu sprzedaży w krótkim terminie,
   - częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie,
   - instrumentami pochodnymi, z wyłączeniem instrumentów pochodnych będących elementem rachunkowości zabezpieczeń oraz umów gwarancji finansowych,

b) został, zgodnie z zapisami standardu MSR 39 „Instrumenty finansowe, ujmowanie i wycena", zakwalifikowany do tej kategorii w momencie jego początkowego ujęcia.

Wycena aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy polega na ujęciu w wartości godziwej z uwzględnieniem ich wartości rynkowej na dzień kończący okres sprawozdawczy, bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany wartości tych instrumentów finansowych ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako przychody lub koszty finansowe.

Jeżeli kontrakt zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, cały kontrakt może zostać zakwalifikowany do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Nie dotyczy to przypadków, gdy wbudowany instrument pochodny nie wpływa istotnie na przepływy pieniężne z kontraktu lub gdy jest rzeczą oczywistą, że gdyby podobny hybrydowy instrument był rozważany jako pierwszy, to oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego byłoby, z punktu widzenia zasad MSSF, zabronione.

Aktywa finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli spełnione są poniższe kryteria:

(i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność w zakresie ujmowania lub wyceny (tzw. niedopasowanie księgowe) lub
(ii) aktywa są częścią grupy aktywów finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem lub
(iii) aktywa finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy obejmują zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu oraz zobowiązania finansowe pierwotnie zakwalifikowane do kategorii wycenianych do wartości godziwej przez wynik finansowy. Zobowiązania finansowe są klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, jeżeli zostały nabyte dla celów sprzedaży w niedalekiej przyszłości. Instrumenty pochodne, włączając wydzielone instrumenty wbudowane, są również klasyfikowane jako przeznaczone do obrotu, chyba że są uznane za efektywne instrumenty zabezpieczające.

Zobowiązania finansowe mogą być przy pierwotnym ujęciu zakwalifikowane do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, jeżeli poniższe kryteria są spełnione:

(i) taka kwalifikacja eliminuje lub znacząco obniża niespójność traktowania, gdy zarówno wycena jak i zasady rozpoznawania strat lub zysków podlegają innym regulacjom, lub
(ii) zobowiązania są częścią grupy zobowiązań finansowych, które są zarządzane i oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowaną strategią zarządzania ryzykiem, lub
(iii) zobowiązania finansowe zawierają wbudowane instrumenty pochodne, które powinny być oddzielnie ujmowane.

Zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy są wyceniane z uwzględnieniem ich wartości rynkowej na dzień kończący okres sprawozdawczy, bez uwzględnienia kosztów transakcji sprzedaży. Zmiany w wartości godziwej tych instrumentów są ujmowane w zysku lub stracie jako koszty lub przychody finansowe.

W oparciu o stosowane metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów i zobowiązań finansowych Grupa klasyfikuje do następujących poziomów (tzw. hierarchia wartości godziwej):

- Poziom 1: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa ustalana jest bezpośrednio w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) z aktywnych rynków dla identycznych aktywów lub zobowiązań.
- Poziom 2: Aktywa i zobowiązana finansowe, których wartość godziwa ustalana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku gdy wszystkie znaczące dane wejściowe są obserwowalne na rynku w sposób bezpośredni (obserwowane są ceny rynkowe nieskorygowane) lub pośrednio (obserwowane są dane bazujące na cenach rynkowych).
- Poziom 3: Aktywa i zobowiązania finansowe, których wartość godziwa wyceniana jest za pomocą modeli wyceny, w przypadku gdy dane wejściowe nie są oparte na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych (dane wejściowe nieobserwowalne).

Grupa wykazuje transakcje pochodne o dodatniej wartości godziwej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu, a transakcje pochodne o ujemnej wartości godziwej wykazywane są jako zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu.

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane przez Grupę obejmują następujące rodzaje instrumentów pochodnych: opcje, kontrakty forward (w tym w szczególności forward procentowy), kontrakty futures, transakcje swap (w tym w szczególności swap procentowy), transakcje spot. Wszystkie ww. rodzaje kontraktów terminowych kwalifikowanych do instrumentów pochodnych są zawierane przez Grupę w ramach zarządzania ryzykiem, o czym mowa w dalszej części noty.

Wartość godziwa transakcji typu swap towarowy ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między średnią ceną rynkową, a ceną transakcyjną. Do wyznaczenia wartości godziwej Grupa przyjmuje ceny notowane z aktywnych rynków przekazane przez firmę zewnętrzną. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji typu spot walutowy, forward walutowy oraz swap walutowy ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o tzw. fixing NBP i krzywą stóp procentowych implikowaną z transakcji fxswap. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

Wartość godziwa transakcji terminowych na stopę procentową ustalana jest w oparciu o zdyskontowane przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowanych w oparciu o różnicę między ceną terminową a ceną transakcyjną. Cena terminowa kalkulowana jest w oparciu o tzw. zerokuponową krzywą stóp procentowych opartą o LIBOR 6M lub 3M w zależności od zawartych transakcji. Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 2.

W ramach zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla, Grupa ocenia każdorazowo ryzyko przewidywanego niedoboru uprawnień przyznawanych nieodpłatnie w ramach systemu ograniczenia emisji dwutlenku węgla i zarządza ryzykiem cen uprawnień do emisji notowanych na aktywnym rynku.

Dla celów zabezpieczenia ryzyka cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2) Grupa zawiera transakcje futures EUA, CER i ERU. Szacowana wartość godziwa tych instrumentów ustalana jest w oparciu o różnicę między ceną rynkową publikowaną na dzień wyceny przez ICE (Intercontinental Exchange). Według hierarchii wartości godziwej jest to Poziom 1.

W razie potrzeby Grupa decyduje o rozliczeniu zawartych, otwartych na dzień kończący okres sprawozdawczy transakcji terminowych na nabycie uprawnień do emisji CO_2 poprzez ich fizyczną dostawę z zamiarem ich ewentualnego umorzenia jako rozliczenie rzeczywistej emisji. Wycena transakcji futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla, planowanych do zrealizowania dostawą fizyczną nie podlega ujęciu w aktywach / zobowiązaniach finansowych w sprawozdaniu finansowym, niemniej jednak Grupa wewnętrznie monitoruje i przeprowadza wycenę takich otwartych transakcji futures w ramach ogólnej oceny efektywności zarządzania ryzykiem CO_2, pozabilansowo.

Informacje na temat limitu nieodpłatnych uprawnień do emisji dwutlenku węgla dla Grupy znajdują się w nocie 34, natomiast opis zarządzania ryzykiem znajduje się w nocie 32.2.

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej pochodne instrumenty finansowe prezentowane są jako odrębna pozycja bądź w ramach pozostałych aktywów i zobowiązań, jeśli ich wartość jest nieistotna.

Dodatkowe informacje na temat zasad ujmowania i wyceny pochodnych instrumentów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń znajdują się w notach 7.25 i 7.26.

Pożyczki udzielone i należności własne

Do tej kategorii należą aktywa finansowe niezaliczane do pochodnych instrumentów finansowych o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Zalicza się je do aktywów obrotowych, o ile termin ich wymagalności nie przekracza 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy. Pożyczki udzielone i należności o terminie wymagalności przekraczającym 12 miesięcy od dnia kończącego okres sprawozdawczy zalicza się do aktywów trwałych.

Kategoria obejmuje między innymi: należności z tytułu dostaw i usług, środki pieniężne i ich ekwiwalenty, lokaty, depozyty zabezpieczające, należności inwestycyjne, należności z tytułu kaucji, należności z tytułu leasingu finansowego oraz pozostałe. W sprawozdaniu z sytuacji finansowej są one prezentowane w pozycjach: *Należności z tytułu dostaw i usług, Środki pieniężne i ich ekwiwalenty, Pozostałe aktywa długoterminowe i krótkoterminowe*, a ich ujmowanie i wycena została opisana w notach 7.12, 7.16 oraz 7.17.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są ujmowane według wartości godziwej, powiększonej o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych. W przypadku braku notowań giełdowych na aktywnym rynku i braku możliwości wiarygodnego określenia ich wartości godziwej metodami alternatywnymi, aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wyceniane są w cenie nabycia skorygowanej o odpis z tytułu utraty wartości. Dodatnią i ujemną różnicę pomiędzy wartością godziwą aktywów dostępnych do sprzedaży (jeśli istnieje cena rynkowa ustalona na aktywnym rynku albo których wartość godziwa może być ustalona w inny wiarygodny sposób), a ich ceną nabycia, po pomniejszeniu o podatek odroczony, ujmuje się w innych całkowitych dochodach. Spadek wartości aktywów dostępnych do sprzedaży spowodowany utratą wartości ujmuje się jako koszt finansowy.

Nabycie i sprzedaż aktywów finansowych rozpoznawane są na dzień dokonania transakcji. W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów niekwalifikowanego jako wyceniany w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia.

Składnik aktywów finansowych zostaje usunięty ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy Grupa traci kontrolę nad prawami umownymi składającymi się na dany instrument finansowy. Ma to zazwyczaj miejsce w przypadku sprzedaży instrumentu lub gdy wszystkie przepływy środków pieniężnych przypisane danemu instrumentowi przechodzą na niezależną stronę trzecią.

Grupa zalicza do tej kategorii udziały i akcje w pozostałych jednostkach i prezentuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Pozostałe aktywa finansowe*.

Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie

Zobowiązania finansowe niebędące instrumentami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy, są wyceniane według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu obejmują zaciągnięte kredyty, pożyczki, obligacje, zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, zobowiązania z tytułu dostaw i usług, zobowiązania inwestycyjne oraz pozostałe zobowiązania. Zobowiązania te wykazywane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycjach: *Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego, Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, Pozostałe zobowiązania i rezerwy*. Wycena i ujmowanie wymienionych klas w tej kategorii instrumentów opisano w notach 7.12, 7.20 oraz 7.26.

7.24 Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień kończący okres sprawozdawczy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Aktywa ujmowane według zamortyzowanego kosztu

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na to, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości pożyczek i należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu, to kwota odpisu aktualizującego z tytułu tej utraty wartości równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu nieściągnięcia należności, które nie zostały jeszcze poniesione), zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej (tj. stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się bezpośrednio lub poprzez rezerwę. Kwotę straty ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Grupa ocenia najpierw, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także przesłanki utraty wartości aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. Jeżeli z przeprowadzonej analizy wynika, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, to Grupa włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia daną grupę pod kątem utraty wartości zaliczonych do niej składników. Aktywa, które indywidualnie są oceniane pod kątem utraty wartości i dla których ujęto odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości lub uznano, że dotychczasowy odpis nie ulegnie zmianie, nie są brane pod uwagę przy łącznej ocenie grupy aktywów pod kątem utraty wartości.

Jeżeli w następnym okresie odpis z tytułu utraty wartości zmniejszył się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu, to uprzednio ujęty odpis odwraca się. Późniejsze odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w zakresie, w jakim na dzień odwrócenia wartość bilansowa składnika aktywów nie przewyższa jego zamortyzowanego kosztu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych zakwalifikowanego do kategorii składników dostępnych do sprzedaży, to: kwota stanowiąca różnicę pomiędzy (A) ceną nabycia tego składnika aktywów (pomniejszona o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i jego (B) bieżącą wartością godziwą, pomniejszoną o wszelkie odpisy z tytułu utraty wartości tego składnika uprzednio ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, (A – B) zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i przeniesiona do sprawozdania z całkowitych dochodów. Nie można ujmować w sprawozdaniu z całkowitych dochodów odwrócenia odpisu z tytułu utraty wartości kapitałowych instrumentów finansowych kwalifikowanych jako dostępne do sprzedaży. Jeżeli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu z tytułu utraty wartości w sprawozdaniu z całkowitych dochodów, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

Aktywa finansowe wykazywane według kosztu

Jeżeli występują obiektywne przesłanki, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wykazywany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, albo instrumentu pochodnego, który jest powiązany i musi zostać rozliczony poprzez dostawę takiego nienotowanego instrumentu kapitałowego, to kwotę odpisu z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów finansowych i ich odwrócenie ujmuje się jednostronnie (netto) jako zyski bądź straty odpowiednio w pozycjach pozostałych przychodów bądź kosztów operacyjnych lub przychodów bądź kosztów finansowych w zależności od klasy instrumentów finansowych.

7.25 Pochodne instrumenty finansowe

Instrumenty pochodne, z których korzysta Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą kursów wymiany walut, to przede wszystkim kontrakty walutowe typu forward. Ponadto, Grupa w celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym z ryzykiem cen surowców oraz produktów naftowych korzysta z transakcji commodity swap. Grupa korzysta z transakcji typu futures w celu zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2). W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem związanym ze zmianą stóp procentowych Grupa korzysta z transakcji typu swap procentowy (IRS) oraz terminowych transakcji stopy procentowej (FRA).

Tego rodzaju pochodne instrumenty finansowe są wyceniane w wartości godziwej, zgodnie z hierarchią wartości opisaną w części dotyczącej zasad wyceny aktywów i zobowiązań finansowych, powyżej. Wartość godziwa walutowych kontraktów forward jest ustalana poprzez odniesienie do bieżących kursów terminowych (kontraktów forward) występujących przy kontraktach o podobnym terminie zapadalności. Wartość godziwa kontraktów na zamianę stóp procentowych jest ustalana poprzez odniesienie do wartości rynkowej podobnych instrumentów. Instrumenty pochodne wykazuje się jako aktywa, gdy ich wartość jest dodatnia, i jako zobowiązania – gdy ich wartość jest ujemna. Zyski i straty z tytułu zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych, które nie spełniają zasad rachunkowości zabezpieczeń są bezpośrednio odnoszone na wynik finansowy netto roku obrotowego.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej instrumenty finansowe prezentowane są jako pozycje krótkoterminowe lub długoterminowe z uwzględnieniem przewidywanego okresu realizacji aktywów i zobowiązań zaklasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu.

7.26 Rachunkowość zabezpieczeń

Z dniem 1 stycznia 2011 roku Jednostka Dominująca rozpoczęła stosowanie rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytu denominowanego w USD wyznaczonego na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedażowych denominowanych w USD. W drugim półroczu 2012 roku rozszerzono zakres stosowania rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych poprzez ustanowienie nowych powiązań zabezpieczających w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

Celem rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych jest zagwarantowanie określonego poziomu wartości złotowej generowanych przez nią przychodów ze sprzedaży denominowanej w USD. Zabezpieczaną pozycją jest szereg wysoce prawdopodobnych, planowanych transakcji sprzedaży produktów rafineryjnych denominowanych w USD, w szczególności pierwszy wolumen przychodów (do wysokości desygnowanej raty kapitałowej) z tytułu sprzedaży denominowanej w USD, generowanych w trakcie danego miesiąca kalendarzowego lub w przypadku, gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, pierwszy wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. W przypadku desygnowania kolejnego wolumenu przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu kalendarzowym, pozycją zabezpieczaną będzie pierwszy wolumen przychodów ze sprzedaży następujący po uprzednio desygnowanym wolumenie przychodów z tytułu sprzedaży denominowanej w USD w danym miesiącu lub w przypadku, gdy kwota przychodów ze sprzedaży w danym miesiącu będzie niewystarczająca w stosunku do desygnowanej raty kapitałowej, kolejny wolumen przychodów generowany w trakcie trzech kolejnych miesięcy. Pozycja zabezpieczana zostanie przypisana odpowiednio do każdego instrumentu zabezpieczającego zgodnie z indywidualnym dokumentem ustanowienia powiązania zabezpieczającego.

Wyznaczone do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty zabezpieczające obejmują zobowiązanie do spłaty zaciągniętego kredytu w walucie USD z datami rozliczenia przypadającymi w dniach roboczych określonego miesiąca kalendarzowego zgodnie z harmonogramem spłat rat kapitałowych.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie odnosi się bezpośrednio na inne całkowite dochody. Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części nie stanowiącej efektywnego zabezpieczenia zalicza się do pozostałych przychodów lub kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia Spółka formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja ta zawiera: (i) identyfikację instrumentu zabezpieczającego, (ii) identyfikację zabezpieczanej pozycji lub transakcji, (iii) określenie charakteru zabezpieczanego ryzyka oraz (iv) określenie sposobu oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.

Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniania na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest ono wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

7.27 Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu korzyści ekonomicznych oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania. Jeżeli Grupa spodziewa się, że koszty objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Utworzone rezerwy, za wyjątkiem rezerw dotyczących likwidacji i rekultywacji, zalicza się odpowiednio do kosztów operacyjnych, pozostałych kosztów operacyjnych, kosztów finansowych, zależnie od okoliczności, z którymi przyszłe zobowiązania się wiążą.

7.27.1 Rezerwa na koszty likwidacji i rekultywacji

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji są rozpoznawane kiedy na Grupie ciąży obowiązek likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego, wykonania rozbiórki, demontażu, usunięcia innych środków trwałych oraz przywrócenia miejsca ich montażu do pierwotnego kształtu i kiedy możliwe jest dokonanie wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W sytuacji kiedy obowiązek dotyczy nowych rzeczowych aktywów trwałych, takich jak infrastruktura wydobywcza, transportowa (rurociągi), instalacje rafineryjne, zobowiązanie jest rozpoznawane w momencie zakończenia ich budowy bądź instalacji. Podobnie, jeżeli zobowiązanie likwidacyjne dotyczy odwiertu wydobywczego, rozpoznawane jest w momencie jego wykonania niezależnie od efektu uzyskanego przepływu węglowodorów.

Zobowiązanie likwidacyjne może ulec dalszemu doprecyzowaniu w trakcie użytkowania odwiertu, infrastruktury wydobywczej, transportowej itp. w następstwie zmian w przepisach prawa lub w wyniku decyzji o wstrzymaniu pewnych operacji. Rozpoznana wartość stanowi bieżącą wartość oszacowanych przyszłych wydatków określonych zgodnie z miejscowymi uwarunkowaniami i wymaganiami.

Równocześnie z zobowiązaniem tworzone jest, w takiej samej wysokości, aktywo likwidacyjne (uwzględniane w odpowiedniej pozycji rzeczowych aktywów trwałych), które następnie jest amortyzowane w ślad za aktywem, którego dotyczy likwidacja.

Za wyjątkiem odwracania dyskonta od rezerwy, wszelkie zmiany bieżącej wartości szacowanych kosztów likwidacji i rekultywacji są odzwierciedlane w wysokości rezerwy oraz korespondującego aktywa. Zmiany te dotyczą również różnic kursowych z tytułu przeliczenia zobowiązania wyrażonego w walucie obcej, kiedy wiadomo, że zobowiązanie będzie rozliczone w tej walucie.

Okresowe odwracanie dyskonta jest uwzględniane w sprawozdaniu z całkowitych dochodów jako koszt finansowy.
Od wartości rezerwy i odpowiadającego jej aktywa tworzony jest podatek odroczony.

Na podstawie obowiązującej w Polsce ustawy z dnia 4 lutego 1994 roku (Dz.U.05.228.1947 z późniejszymi zmianami) Prawo Geologiczne i Górnicze Grupa zobowiązana jest do tworzenia Funduszu Likwidacji Zakładu Górniczego. Środki funduszu mogą być wykorzystane wyłącznie w celu pokrycia kosztów likwidacji zakładu górniczego (kopalni ropy) lub jego oznaczonej części.

Wysokość odpisu obliczana jest odrębnie dla każdego zakładu górniczego i stanowi równowartość nie mniej niż 3% wartości odpisów amortyzacyjnych od środków trwałych zakładu górniczego, ustalonych stosownie do przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Przedsiębiorca zobowiązany jest gromadzić środki funduszu na wyodrębnionym rachunku bankowym do czasu rozpoczęcia likwidacji zakładu górniczego.

7.28 Zobowiązania z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe zobowiązania i rozliczenia międzyokresowe

Zobowiązania krótkoterminowe z tytułu dostaw i usług wykazywane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Grupa wyłącza ze swojego bilansu zobowiązanie finansowe, gdy zobowiązanie wygasło – to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł. Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśniecie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśniecie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w zysku lub stracie.

Pozostałe zobowiązania niefinansowe obejmują w szczególności zobowiązania wobec urzędu skarbowego z tytułu podatku od towarów i usług, akcyzy i opłaty paliwowej oraz zobowiązania z tytułu otrzymanych zaliczek, które będą rozliczone poprzez dostawę towarów, usług lub środków trwałych. Pozostałe zobowiązania niefinansowe ujmowane są w kwocie wymagającej zapłaty.

Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów dokonywane są w wysokości prawdopodobnych zobowiązań przypadających na bieżący okres sprawozdawczy. Grupa wykazuje bierne rozliczenia międzyokresowe w pozycji pozostałych zobowiązań niefinansowych, bądź w przypadku rozliczeń dotyczących świadczeń pracowniczych w pozycjach zobowiązań wykazywanych w ramach tych świadczeń.

7.29 Dotacje

Jeżeli istnieje uzasadniona pewność, że dotacja zostanie uzyskana oraz spełnione zostaną wszystkie związane z nią warunki, wówczas dotacje są ujmowane według ich wartości godziwej.

Jeżeli dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako przychód w sposób współmierny do kosztów, które dotacja ta ma w zamierzeniu kompensować. Jeżeli dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa jest ujmowana jako przychody przyszłych okresów, a następnie stopniowo, drogą równych odpisów rocznych, odpisywana do sprawozdania z całkowitych dochodów przez szacowany okres użytkowania związanego z nią składnika aktywów.

7.30 Wspólne ustalenia umowne

Wspólne ustalenia umowne zostały zdefiniowane w MSSF 11 jako umowa, w ramach której dwie lub więcej stron prowadzą działalność gospodarczą podlegającą wspólnej kontroli. Wspólna kontrola występuje wyłącznie wówczas, gdy decyzje dotyczące istotnych działań w ramach porozumienia wymagają jednogłośnej zgody wszystkich stron.

Wspólne ustalenia umowne dzieli się na wspólne działania i wspólne przedsięwzięcia. Kryterium podziału zostało oparte na różnych prawach i obowiązkach stron porozumień o charakterze wspólnych ustaleń umownych.

Jeśli wspólna inicjatywa daje stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto, to mowa o wspólnym przedsięwzięciu (z ang. „joint ventures"), które co do zasady realizowane jest poprzez utworzenie przez inwestorów odrębnej jednostki (z ang. „vehicle"). Do tego typu przedsięwzięć Grupy zaliczyć należy działającą w segmencie produkcji i handlu współkontrolowaną jednostkę LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o. a także jednostki w segmencie wydobywczym: Baltic Gas Sp. z o.o. oraz Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k., jak również UAB Minijos Nafta wyceniane metodą praw własności (patrz nota 7.11).

Wspólne ustalenia umowne, w ramach których strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań określa się wspólnymi działaniami / operacjami (z ang. „joint operations"). Grupa posiada udziały we wspólnych działaniach realizowanych w segmencie wydobywczym przez należącą do grupy kapitałowej LOTOS Petrobaltic S.A. norweską spółkę LOTOS Exploration and Production Norge AS.

Zgodnie z MSSF 11 Grupa bezpośrednio ujmuje w księgach swój udział w aktywach, zobowiązaniach, przychodach i kosztach związanych ze wspólnymi działaniami w Norwegii.

7.31 Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

Dla celów zarządczych Grupa Kapitałowa LOTOS podzielona jest na jednostki biznesowe w oparciu o segmenty branżowe, natomiast dla celów sprawozdawczości finansowej w ramach działalności operacyjnej Grupy wyróżnia się dwa główne sprawozdawcze segmenty operacyjne:

- segment wydobywczy – obejmuje działalność w zakresie pozyskiwania oraz eksploatacji złóż ropy naftowej i gazu ziemnego,
- segment produkcji i handlu – obejmuje działalność spółek w zakresie wytwarzania, przetwarzania produktów rafinacji ropy naftowej, jak również ich sprzedaży hurtowej i detalicznej oraz działalność pomocniczą, transportową i serwisową.

Sprawozdawcze segmenty operacyjne identyfikowane są na poziomie Grupy Kapitałowej. Jednostka Dominująca wchodzi w skład segmentu produkcji i handlu. Segment wydobywczy obejmuje spółki GK LOTOS Petrobaltic S.A. (za wyjątkiem spółki Energobaltic Sp. z o.o.).

Ocena wyników danego segmentu dokonywana jest na podstawie przychodów ze sprzedaży, wyniku EBIT i EBITDA.
EBIT stanowi zysk/(stratę) operacyjny/(ą).
EBITDA stanowi zysk/(stratę) operacyjny/(ą) przed uwzględnieniem amortyzacji.

Segmentowe przychody ze sprzedaży oraz wyniki segmentów określono przed dokonaniem tzw. korekt międzysegmentowych.

Informacje finansowe dotyczące segmentów operacyjnych wykorzystywane w celu ich oceny przez członków kluczowego personelu odpowiedzialnych za podejmowanie decyzji operacyjnych przedstawia nota 8.

7.32 Zobowiązania i aktywa warunkowe

Zgodnie ze stosowanymi przez Grupę zasadami określonymi standardem MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe", przez zobowiązania warunkowe rozumie się:

- możliwy obowiązek, który powstanie na skutek przeszłych zdarzeń, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki, lub
- obecny obowiązek, który powstaje na skutek przeszłych zdarzeń, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu ponieważ:
  (i) nie jest prawdopodobnie, aby wypełnienie obowiązku spowodowało konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne, bądź
  (ii) kwoty obowiązku (zobowiązania) nie można wycenić wystarczająco wiarygodnie.

Zobowiązania warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o zobowiązaniu warunkowym, chyba, że prawdopodobieństwo wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest znikome.

Stosując się do zasad MSSF, Grupa definiuje warunkowy składnik aktywów jako możliwy składnik aktywów, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, którego istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub braku wystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych zdarzeń przyszłych, które nie w pełni podlegają kontroli jednostki.

Należności warunkowe nie są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jednakże ujawnia się informację o należności warunkowej, jeżeli wpływ środków uosabiających korzyści ekonomiczne jest prawdopodobny.

Przykładem aktywów i zobowiązań warunkowych są zobowiązania lub należności wynikające z prowadzonych sporów sądowych, których przyszły wynik nie jest przez jednostkę znany, ani w pełni kontrolowany. Grupa przedstawiła informacje na temat prowadzonych spraw sądowych w nocie 35.1 oraz informacje na temat pozostałych zobowiązań warunkowych w nocie 35.2.

7.33 Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO_2)

Prawa do emisji dwutlenku węgla (CO_2) są przez Grupę prezentowane w sprawozdaniu finansowym zgodnie z metodą zobowiązań netto. Oznacza to, że w swoim sprawozdaniu finansowym Grupa rozpoznaje tylko zobowiązania wynikające z przekroczenia przez Grupę przyznanych limitów praw do emisji. Grupa analizuje przyznane limity w okresach rocznych. Zobowiązanie jest rozpoznawane dopiero w momencie przekroczenia przyznanego przez Grupę limitu. Przychody z tytułu sprzedaży niewykorzystanych przez Grupę praw do emisji ujmowane są w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w momencie sprzedaży.

Zakupione dodatkowo uprawnienia do emisji wyceniane są w koszcie nabycia pomniejszonym o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości, uwzględniając wartość rezydualną tych praw i prezentowane, jako aktywa niematerialne.

W przypadku wykorzystania zakupionych praw w celu pokrycia nimi niedoboru zaistniałego na dzień rozliczenia rocznego limitu, wykorzystane prawa według wartości księgowej rozliczane są ze zobowiązaniem wykazanym uprzednio na pokrycie niedoboru.

8. Segmenty działalności

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2014				
Przychody ze sprzedaży:	**906.279**	**28.157.947**	**25.535**	**(587.874)**	**28.501.887**
między segmentami	*523.278*	*47.559*	*17.037*	*(587.874)*	-
poza Grupę Kapitałową	*383.001*	*28.110.388*	*8.498*	-	*28.501.887*
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) **(EBIT)**	**(624.120)** [2]	**(774.492)** [3]	**6.914**	**(1.310)**	**(1.393.008)**
Amortyzacja	344.141	459.449	7.137	(1.786)	808.941
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji **(EBITDA)**	**(279.979)**	**(315.043)**	**14.051**	**(3.096)**	**(584.067)**

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
	31 grudnia 2014				
Aktywa razem	**3.944.812**	**16.028.893**	**112.330**	**(1.138.878)**	**18.947.157**
w tym:					
- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	*241.445*	-	-	-	*241.445*
- aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	*1.331.027*	-	-	-	*1.331.027*

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)				
Przychody ze sprzedaży:	**585.759**	**28.587.306**	**24.474**	**(638.374)**	**28.559.165**
między segmentami	*578.369*	*43.093*	*16.912*	*(638.374)*	*-*
poza Grupę Kapitałową	*7.390*	*28.544.213*	*7.562*	*-*	*28.559.165*
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) **(EBIT)**	**174.036**	**13.902**	**13.937**	**(35.275)**	**166.600**
Amortyzacja	133.607	500.804	9.860	(1.791)	642.480
Zysk/(Strata) operacyjny/(a) przed uwzględnieniem amortyzacji **(EBITDA)**	**307.643**	**514.706**	**23.797**	**(37.066)**	**809.080**

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Korekty konsolidacyjne	Skonsolidowane
	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)				
Aktywa razem	**4.101.632**	**17.059.568**	**120.425**	**(996.871)**	**20.284.754**
w tym:					
- aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	*368.357*	*-*	*-*	*-*	*368.357*
- aktywa z tytułu zagospodarowania i wydobycia zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	*1.894.133*	*-*	*-*	*-*	*1.894.133*

[1] Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.
[2] W tym odpis z tytułu utraty wartości aktywów związanych ze złożem YME w kwocie 578.448 tys. zł (patrz nota 13).
[3] W tym odpis z tytułu utraty wartości zapasów w kwocie 450.891 tys. zł (patrz nota 19.1).

Struktura geograficzna sprzedaży

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2014			
Sprzedaż krajowa:	**3.921**	**19.019.321**	**8.498**	**19.031.740**
produkty i usługi	*3.719*	*18.315.224*	*8.498*	*18.327.441*
towary i materiały	*202*	*704.097*	*-*	*704.299*
Sprzedaż zagraniczna:	**379.080**	**9.091.067**	**-**	**9.470.147**
produkty i usługi	*378.404*	*8.673.940*	*-*	*9.052.344*
towary i materiały	*676*	*417.127*	*-*	*417.803*
Razem	**383.001**	**28.110.388**	**8.498**	**28.501.887**

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)			
Sprzedaż krajowa:	**6.491**	**20.370.299**	**7.562**	**20.384.352**
produkty i usługi	*6.257*	*18.804.309*	*7.562*	*18.818.128*
towary i materiały	*234*	*1.565.990*	-	*1.566.224*
Sprzedaż zagraniczna:	**899**	**8.173.914**	**-**	**8.174.813**
produkty i usługi	*606*	*7.835.360*	-	*7.835.966*
towary i materiały	*293*	*338.554*	-	*338.847*
Razem	**7.390**	**28.544.213**	**7.562**	**28.559.165**

[1] Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

Wzrost sprzedaży segmentu wydobywczego w roku 2014 w stosunku do roku 2013 miał związek z uruchomieniem sprzedaży ropy naftowej i gazu ziemnego wydobywanych z nabytych w grudniu 2013 roku złóż wchodzących w skład pakietu aktywów Heimdal.

Spadek przychodów ze sprzedaży towarów w roku 2014 w stosunku do roku 2013 związany był z utrzymywaniem ciągłości dostaw dla kontrahentów Grupy w czasie postoju remontowego rafinerii, w pierwszym kwartale 2013 roku.

Struktura asortymentowa sprzedaży

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Skonsolidowane
	za rok zakończony 31 grudnia 2014			
Benzyny	-	4.660.642	-	4.660.642
Benzyna surowa	-	750.974	-	750.974
Oleje napędowe	-	13.608.087	-	13.608.087
Paliwo bunkrowe	-	108.467	-	108.467
Lekki olej opałowy	-	757.506	-	757.506
Ciężki olej opałowy	-	2.349.680	-	2.349.680
Paliwo lotnicze	-	2.044.246	-	2.044.246
Oleje smarowe	-	345.702	-	345.702
Oleje bazowe	-	580.307	-	580.307
Asfalty	-	1.055.843	-	1.055.843
Gazy płynne	-	629.750	-	629.750
Ropa naftowa	156.103	-	-	156.103
Gaz ziemny	218.843	-	-	218.843
Reformat	-	28.689	-	28.689
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	-	553.505	-	553.505
Pozostałe produkty, towary i materiały	881	320.948	8.457	330.286
Usługi	7.174	324.034	41	331.249
Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-	*(7.992)*	-	*(7.992)*
Razem	**383.001**	**28.110.388**	**8.498**	**28.501.887**

[1] Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

w tysiącach złotych	Segment wydobywczy	Segment produkcji i handlu	Pozostałe [1]	Skonsolidowane
		za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		
Benzyny	-	5.010.064	-	5.010.064
Benzyna surowa	-	824.241	-	824.241
Oleje napędowe	-	14.365.265	-	14.365.265
Paliwo bunkrowe	-	124.661	-	124.661
Lekki olej opałowy	-	942.434	-	942.434
Ciężki olej opałowy	-	2.037.899	-	2.037.899
Paliwo lotnicze	-	1.474.528	-	1.474.528
Oleje smarowe	-	380.218	-	380.218
Oleje bazowe	-	485.887	-	485.887
Asfalty	-	1.246.061	-	1.246.061
Gazy płynne	-	564.540	-	564.540
Pozostałe produkty, towary i materiały rafineryjne	-	517.155	-	517.155
Pozostałe produkty, towary i materiały	530	292.630	7.523	300.683
Usługi	6.860	291.082	39	297.981
Efekt rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych	-	*(12.452)*	-	*(12.452)*
Razem	**7.390**	**28.544.213**	**7.562**	**28.559.165**

[1] Zawiera spółki: LOTOS Park Technologiczny Sp. z o.o., LOTOS Gaz S.A. w likwidacji, Energobaltic Sp. z o.o.

W 2014 ani w 2013 roku Grupa Kapitałowa LOTOS nie posiadała żadnego odbiorcy, którego udział w przychodach ze sprzedaży ogółem Grupy Kapitałowej LOTOS przekroczył znacząco 10%.

9. Przychody i koszty

9.1 Koszty według rodzaju

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Amortyzacja	8	808.941	642.480
Zużycie materiałów i energii		24.734.942	24.219.317
- w tym różnice kursowe [1]	*31.3*	*65.110*	*(76.694)*
Usługi obce		1.280.200	1.244.694
Podatki i opłaty		179.710	171.720
Koszty świadczeń pracowniczych	9.2	681.865	670.817
Pozostałe koszty rodzajowe		344.315	158.095
Wartość sprzedanych towarów i materiałów		978.764	1.751.978
Razem koszty według rodzaju		**29.008.737**	**28.859.101**
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		67.003	(444.875)
Razem		**29.075.740**	**28.414.226**
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		27.466.614	26.878.863
Koszty sprzedaży		1.162.071	1.106.186
Koszty ogólnego zarządu		447.055	429.177

[1] Różnice kursowe dotyczące działalności operacyjnej zostały ujęte w koszcie własnym sprzedaży.

9.2 Koszty świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Koszty bieżących wynagrodzeń		491.466	491.366
Koszty ubezpieczeń społecznych i pozostałych świadczeń pracowniczych		144.793	149.996
Koszty nagród jubileuszowych, świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia	29.3	45.606	29.455
Razem koszty świadczeń pracowniczych	**9.1**	**681.865**	**670.817**
Zmiana stanu produktów oraz korekty kosztu własnego		(20.579)	(8.209)
Razem		**661.286**	**662.608**
w tym:			
Koszt własny sprzedaży		388.563	389.908
Koszty sprzedaży		30.301	34.218
Koszty ogólnego zarządu		242.422	238.482

9.3 Pozostałe przychody operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych:		-	550
Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości:		-	*57.214*
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	*48.672*
- aktywów związanych ze złożami B-4 i B-6, wniesionych aportem do spółki Baltic Gas	*13.1.1*	-	*48.273*
- pozostałych aktywów		-	*399*
- aktywów niematerialnych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	*542*
- norweskich koncesji poszukiwawczych		-	*542*
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych:		-	*8.000*
- aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych	*13.2*	-	*8.000*
Odpisy z tytułu utraty wartości:		-	*(56.664)*
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobyciem		-	*(26.842)*
- aktywów związanych ze złożem B-28	*13.1.1*	-	*(26.842)*
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	*(1.794)*
- pozostałych aktywów		-	*(1.794)*
- aktywów niematerialnych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	*(4.744)*
- norweskich koncesji poszukiwawczych	*15.1.1*	-	*(4.744)*
- aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		-	*(7.943)*
- aktywów litewskich	*15.1.2*	-	*(7.943)*
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych:		-	*(15.341)*
- stacji paliw	*13.2*	-	*(11.912)*
- pozostałych aktywów		-	*(3.429)*
Zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		3.521	-
Dotacje	30.2	1.889	2.075
Rezerwy:		-	2.900
- utworzenie rezerwy na pokrycie niedoboru uprawnień CO_2	*34*	-	*(1.527)*
- utworzenie pozostałych rezerw		-	*(1.276)*
- rozwiązanie rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne	*30.1*	-	*5.077*
- rozwiązanie pozostałych rezerw		-	*626*
Aktualizacja szacunku rezerwy związanej z morską kopalnią ropy naftowej na złożu YME w Norwegii		-	6.447
Odszkodowania		14.025 (1)	7.970
Zysk ze sprzedaży zorganizowanej części przedsiębiorstwa		-	379
Zwrot akcyzy		896	6.143 (2)
Pozostałe		6.376	4.405
Razem		**26.707**	**30.869**

(1) W tym kwota 7.927 tys. zł odszkodowania z tytułu przestoju produkcyjnego na złożu Atla (pakiet aktywów Heimdal).
(2) W tym kwota zwrotu nienależnej akcyzy od dostaw wewnątrzwspólnotowych ciężkiego oleju opałowego w wysokości 1.673 tys. zł oraz kwota 3.634 tys. zł tytułem zwrotu akcyzy uprzednio zapłaconej od zużycia energii elektrycznej i dodatków paliwowych w związku z zastosowaniem zwolnienia od akcyzy na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 Ustawy o podatku akcyzowym.

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych", pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabeli powyżej.

9.4 Pozostałe koszty operacyjne

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Strata z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych:		806.141	-
Odpisy z tytułu utraty wartości:		*806.562*	-
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		*31.853*	-
- aktywów związanych ze złożem B-27	*13.1.1*	*29.914*	-
- aktywów związanych ze złożem B-28	*13.1.1*	*1.939*	-
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		*578.448*	-
- aktywów związanych ze złożem YME	*13.1.2*	*578.448*	-
- rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobyciem		*48.562*	-
- aktywów Heimdal	*13.1.3*	*45.854*	-
- aktywów litewskich	*13.1.3*	*2.708*	-
- aktywów niematerialnych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		*14.439*	-
- aktywów Heimdal	*15.1.1*	*13.823*	-
- innych koncesji norweskich	*15.1.1*	*616*	-
- aktywów niematerialnych związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego:		*100.604*	-
- aktywów litewskich	*15.1.2*	*100.604*	-
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych:		*32.656*	-
- stacji paliw	*13.2*	*15.765*	-
- aktywów związanych z instalacją produkcji asfaltu w Oddziale LOTOS Asfalt w Jaśle	*13.2*	*15.893*	-
- pozostałych aktywów		*998*	-
Odwrócenie odpisów z tytułu utraty wartości:		*(421)*	-
- rzeczowych aktywów trwałych rafineryjnych i pozostałych		*(421)*	-
Strata ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych		-	1.863
Strata z tytułu zaniechanych inwestycji		11.935 [(1)]	1.236
Strata z tytułu utraty wartości należności:	18.1; 31.3	13.078	6.012
- odpisy		*15.928*	*7.291*
- odwrócenie odpisów		*(2.850)*	*(1.279)*
Rezerwy:		4.761	-
- utworzenie rezerwy na pokrycie niedoboru uprawnień CO_2	*34*	*2.784*	-
- rozwiązanie rezerwy na pokrycie niedoboru uprawnień CO_2	*34*	*(1.527)*	-
- utworzenie pozostałych rezerw		*8.935*	-
- rozwiązanie pozostałych rezerw		*(5.431)*	-
Kary i odszkodowania		1.512	1.277
Szkody majątkowe związane z normalną działalnością		1.041	2.516
Koszty lat ubiegłych		567	2.947
Darowizny na cele społeczne		1.067	2.483
Pozostałe		5.760	4.346
Razem		**845.862**	**22.680**

[(1)] W tym 5.937 tys. zł dotyczące obszaru Sambia W (Morze Bałtyckie) oraz 5.772 tys. zł dotyczące odwiertu na strukturze Zvaginai (Litwa).

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych", pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabeli powyżej.

9.5 Przychody finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Otrzymane dywidendy		1.103	840
Odsetki:		19.096	17.358
- od należności z tytułu dostaw i usług	*31.3*	*6.349*	*5.995*
- od należności z tytułu leasingu finansowego	*31.3*	*166*	*193*
- od środków pieniężnych	*31.3*	*1.249*	*1.264*
- od lokat	*31.3*	*9.360*	*8.413*
- pozostałe		*1.972*	*1.493*
Aktualizacja wartości aktywów finansowych:		-	112.861
- wycena pochodnych instrumentów finansowych	*31.3*	*-*	*55.148*
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych	*31.3*	*-*	*57.713*
Pozostałe		1.541	4.100
Razem		**21.740**	**135.159**

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych", pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabeli powyżej.

9.6 Koszty finansowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Odsetki:		202.503	202.921
- od kredytów	*31.3*	*141.584*	*151.874*
- od pożyczek	*31.3*	*9.576*	*575*
- od obligacji	*31.3*	*3.373*	*423*
- od zobowiązań z tytułu dostaw i usług	*31.3*	*87*	*53*
- od zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	*31.3*	*12.142*	*16.132*
- od faktoringu		*7.400*	*11.823*
- od pozostałych zobowiązań finansowych	*31.3*	*-*	*125*
- dyskonto od rezerw na kopalnie ropy naftowej, na rekultywację i pozostałych rezerw	*30.1*	*20.426*	*15.023*
- koszty dyskonta od zobowiązań z tytułu świadczeń pracowniczych	*29.1; 29.3*	*6.354*	*6.138*
- pozostałe		*1.561*	*755*
Różnice kursowe:		307.020	115.489
- od kredytów	*31.3*	*222.455*	*(8.142)*
- z przeliczenia pożyczek wewnątrzgrupowych [(1)]	*31.3*	*68.284*	*119.223*
- od zrealizowanych transakcji w walutach obcych na rachunkach bankowych	*31.3*	*16.530*	*(7.330)*
- od obligacji [(1)]	*31.3*	*43.698*	*15.767*
- od środków pieniężnych	*31.3*	*(11.564)*	*3.516*
- od środków pieniężnych zablokowanych na rachunkach bankowych [(2)]	*31.3*	*(37.630)*	*(15.075)*
- od zobowiązań inwestycyjnych	*31.3*	*4.675*	*7.563*
- od pozostałych aktywów i zobowiązań finansowych	*31.3*	*(3.062)*	*(33)*
- pozostałe		*3.634*	*-*
Aktualizacja wartości aktywów finansowych, w tym:		197.849	-
- wycena pochodnych instrumentów finansowych		*191.271*	*-*
- rozliczenie pochodnych instrumentów finansowych		*6.578*	*-*
Prowizje bankowe		17.287	19.349
Pozostałe		3.323	4.545
Razem		**727.982**	**342.304**

[(1)] Zgodnie z regulacjami MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych" różnice kursowe dotyczące walutowych transakcji wewnątrzgrupowych ujmowane są w wyniku netto Grupy.
[(2)] Dotyczy środków zgromadzonych na rachunku escrow w związku z porozumieniem dotyczącym usuwania wadliwej platformy MOPU ze złoża YME, którego stroną jest spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS, szerzej opisanym w nocie 35.1.

Grupa stosuje zasadę kompensowania podobnych typów transakcji zgodnie z zapisami MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych", pkt 34 i pkt 35. Grupa wykazuje istotne pozycje przychodów i kosztów ujętych w wyniku finansowym oddzielnie, co zaprezentowano w tabelach powyżej.

10. Podatek dochodowy

10.1 Obciążenia podatkowe

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Podatek bieżący		69.377	81.911
Podatek odroczony	10.3	(726.720)	(180.015)
Razem podatek dochodowy wykazany w wyniku netto	**10.2**	**(657.343)**	**(98.104)**
Obciążenie podatkowe wykazane w innych całkowitych dochodach (netto), w tym z tytułu:		(112.756)	22.909
- zabezpieczeń przepływów pieniężnych	*23*	*(111.099)*	*22.945*
- zysków/(strat) aktuarialnych dotyczących świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia		*(1.657)*	*(36)*

Część bieżąca oraz odroczona podatku dochodowego ustalona została według stawki równej 19% dla podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym dla podmiotów działających na terenie Polski.

Dla norweskiej spółki zależnej LOTOS Exploration and Production Norge AS marginalna stopa podatkowa wynosi 78% podstawy opodatkowania. Działalność LOTOS Exploration and Production Norge AS podlega opodatkowaniu w ramach dwóch równoległych systemów podatkowych: systemu podatku dochodowego (stawka podatku 27%) oraz systemu podatku naftowego (dodatkowa stawka podatku 51%).

Dla litewskich spółek zależnych z GK AB LOTOS Geonafta podatek w części bieżącej i odroczonej ustalony został według stawki 15%.

10.2 Podatek dochodowy według efektywnej stawki podatkowej oraz uzgodnienie wyniku brutto do podstawy opodatkowania

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Strata przed opodatkowaniem	(2.123.715)	(58.676)
Podatek dochodowy według stawki 19%	**(403.506)**	**(11.148)**
Różnice trwałe	3.869	5.355
Nierozpoznane aktywa z tytułu podatku odroczonego na straty podatkowe rozliczane w czasie	60.145	-
Efekt podatkowy strat podatkowych poniesionych w okresie	-	1.418
Efekt podatkowy strat podatkowych odliczonych w okresie	(1.416)	(395)
Efekt podatkowy udziału w zyskach jednostek wycenianych metodą praw własności	4.648	3.445
Efekt podatkowy ulgi biokomponentowej [(1)]	-	(10.935)
Korekty wykazane w bieżącym roku w odniesieniu do podatku z lat ubiegłych	454	178
Różnica wynikająca z opodatkowania spółek stawkami innymi niż 19%:	(322.100)	(86.528)
- Norwegia	*(322.323)*	*(83.220)*
- Litwa	*968*	*(1.594)*
- Cypr	*(746)*	*(1.713)*
- Antyle Holenderskie	*1*	*(1)*
Pozostałe różnice	563	506
Podatek dochodowy	**(657.343)**	**(98.104)**

[(1)] Grupa wykorzystała ulgę w większym stopniu niż wynikało to ze wstępnych szacunków będących podstawą do utworzenia związanego z tym aktywa z tytułu podatku odroczonego. W związku z powyższym, na dzień 31 grudnia 2013 roku, wartość aktywa z tytułu podatku odroczonego związanego z ulgą biokomponentową utworzono w pełnej wysokości w oparciu o kwotę ulgi pozostałej do wykorzystania w kolejnych latach. W roku 2014 w pełni wykorzystano możliwą jeszcze do wykorzystania kwotę ulgi oraz jednocześnie rozwiązano utworzone z tego tytułu aktywa z tytułu podatku odroczonego. Podstawę oraz zasady korzystania z ulgi biokomponentowej szerzej opisano w nocie 30.2.

10.3 Odroczony podatek dochodowy

w tysiącach złotych	Nota	Sprawozdanie z sytuacji finansowej 31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Zmiana stanu
Aktywa z tytułu podatku odroczonego		1.488.901	924.534	564.367
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego		(55.527)	(275.823)	220.296
Aktywa / (Zobowiązania) netto z tytułu podatku odroczonego	**10.3.1**	**1.433.374**	**648.711**	**784.663**
Różnice kursowe z przeliczenia pozycji podatku odroczonego jednostek zagranicznych				65.745
Podatek odroczony wykazany w innych całkowitych dochodach/(stratach) netto	10.1			(112.756)
Pozostałe różnice:				(10.932)
- uplift [(1)]				*(6.337)*
- przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grup do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży				*1.727*
- pozostałe				*(6.322)*
Obciążenie z tytułu podatku odroczonego wykazane w wyniku netto	**10.1**			**726.720**

[(1)] Ulga podatkowa stosowana w Norwegii (tzw. uplift). Wyznaczona stawka ulgi wynosi 5,5% w skali roku. Ulga ta jest kalkulowana na podstawie skapitalizowanych wydatków inwestycyjnych (offshore production installation) i jest rozliczana z przychodem podatkowym w ciągu 4 lat, rozpoczynając w roku, w którym wydatki zostały poniesione. Niewykorzystany w danym okresie uplift może być rozliczany w przyszłości, aż do pełnego wykorzystania - bez limitu czasowego. Niewykorzystany przez spółkę LOTOS Production and Exploration Norge AS uplift powiększył aktywo podatkowe z tytułu straty podatkowej Grupy rozliczanej w czasie bez wpływu na podatek wykazany w skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów.

10.3.1 Aktywa i zobowiązania z tytułu podatku odroczonego

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	Podatek odroczony wykazany w wyniku netto		Podatek odroczony wykazany w innych całkowitych dochodach/(stratach)	Różnice kursowe z przeliczenia pozycji podatku odroczonego jednostek zagranicznych	Pozostałe różnice	31 grudnia 2014
Aktywa z tytułu podatku odroczonego								
Świadczenia pracownicze		49.561	3.038		1.657	(232)	(1.724)	52.300
Odpisy aktualizujące wartość zapasów		564	85.593		-	1	-	86.158
Odpisy aktualizujące wartość rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		115.837	17.213		-	(7.901)	-	125.149
Odpisy aktualizujące wartość aktywów związanych ze złożem YME		714.882	(714.882)	(1)	-	-	-	-
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych		13.734	6.182		-	-	-	19.916
Różnice kursowe z przeszacowania pozycji w walutach obcych		6.446	(6.292)		-	226	-	380
Odpisy aktualizujące wartość należności		16.200	1.225		-	-	-	17.425
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		28.068	(3.735)		-	-	-	24.333
Rezerwy na likwidację kopalń ropy naftowej i gazu oraz rekultywację terenu		187.827	100.157		-	(12.426)	-	275.558
Aktywa z tytułu niezrealizowanej marży		8.545	619		-	-	-	9.164
Straty podatkowe rozliczane w czasie		1.089.325	947.917	(1)	-	(74.829)	12.656	1.975.069
Pozostałe rezerwy		9.619	1.529		-	-	-	11.148
Ulga biokomponentowa		4.463	(4.463)		-	-	-	-
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych		-	-		96.787	-	-	96.787
Pozostałe		16.919	10.218		-	(470)	-	26.667
Razem		**2.261.990**	**444.319**		**98.444**	**(95.631)**	**10.932**	**2.720.054**
Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego								
Różnica pomiędzy bieżącą wartością podatkową i księgową rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych		1.493.672	(273.812)		-	(30.900)	-	1.188.960
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych		140	(140)		-	-	-	-
Rezerwa z tytułu nabytych litewskich koncesji poszukiwawczo - wydobywczych		49.522	(20.905)		-	1.010	-	29.627
Rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych		14.312	-		(14.312)	-	-	-
Naliczone odsetki		43.966	12.937		-	2	-	56.905
Pozostałe		11.667	(481)		-	2	-	11.188
Razem		**1.613.279**	**(282.401)**		**(14.312)**	**(29.886)**	**-**	**1.286.680**
Aktywa / (Zobowiązania) netto z tytułu podatku odroczonego	**10.3**	**648.711**	**726.720**		**112.756**	**(65.745)**	**10.932**	**1.433.374**

(1) W związku z dokonaniem w roku 2014 odpisów aktualizujących całość pozostałych nakładów inwestycyjnych związanych z projektem zagospodarowania złoża YME, co szerzej opisano w nocie 13.1.2 i z zakończeniem amortyzacji podatkowej tych aktywów zgodnie z obowiązującymi norweskimi przepisami podatkowymi, całość aktywów z tytułu podatku odroczonego związanych z odpisami aktualizującymi wartość nakładów inwestycyjnych dotyczących złoża YME została przeniesiona do strat podatkowych rozliczanych w czasie.

Przewidywany termin wygaśnięcia dodatnich różnic przejściowych przypada na lata 2015 - 2083.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość nierozpoznanych aktywów podatkowych z tytułu strat podatkowych wynosiła 63.025 tys. zł (31 grudnia 2013: 6.452 tys. zł).

11. Zysk/(Strata) netto przypadający/(a) na jedną akcję

	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Zysk/(Strata) netto przypisany/(a) akcjonariuszom Jednostki Dominującej w tys. zł (A)	(1.466.326)	39.415
Średnia ważona liczba akcji w tys. sztuk (B)	145.027	142.717
Zysk/(Strata) netto na jedną akcję (w zł) (A/B)	**(10,11)**	**0,28**

Zysk/(Strata) przypadający/(a) na jedną akcję dla każdego okresu sprawozdawczego jest obliczony poprzez podzielenie zysku/(straty) netto za dany okres sprawozdawczy przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym. Do średniej ważonej liczby akcji z dnia 12 grudnia 2014 roku włączone zostały akcje nowej emisji Grupy LOTOS S.A. (seria D, patrz nota 21).

W związku z emisją praw poboru do akcji serii D oraz przydziałem akcji oferowanych w ramach wykonania praw poboru, Spółka dokonała zgodnie z wymogami MSR 33 „Zysk przypadający na jedną akcję", kalkulacji wskaźnika zysku przypadającego na jedną akcję uwzględniając efekt praw poboru (emisja premiowa po cenie 18,10 zł za akcję w stosunku do wówczas obowiązującej ceny akcji Spółki na poziomie 25,95 zł), stosując tę zasadę retrospektywnie dla danych porównawczych.

Rozwodniony zysk/(strata) netto na jedną akcję jest równy zyskowi/(stracie) podstawowemu/(j), ponieważ nie występują instrumenty rozwadniające zysk/(stratę) netto na jedną akcję.

12. Dywidendy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend. Ograniczenia wynikały z zapisów zawartej w dniu 27 czerwca 2008 roku umowy kredytowej związanej z finansowaniem Programu 10+. Umowa kredytowa ogranicza możliwość wypłaty dywidendy przez Grupę LOTOS S.A. a jej wysokość może być uzależniona od spełnienia określonych warunków, w tym wypracowania odpowiedniej nadwyżki pieniężnej oraz osiągnięcia określonych poziomów wskaźników finansowych.

W dniu 30 czerwca 2014 roku Walne Zgromadzenie Grupy LOTOS S.A. podjęło uchwałę w sprawie pokrycia straty netto Spółki za rok 2013. Zgodnie z treścią uchwały strata netto za rok 2013 w wysokości 14.774 tys. zł została pokryta z kapitału zapasowego Spółki.

Do dnia publikacji niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Zarząd Spółki nie podjął uchwały w sprawie propozycji pokrycia straty netto za rok 2014.

13. Rzeczowe aktywa trwałe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem, zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			
Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	44.769	182.681	134.677
Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	522.350	681.596	713.178
Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	600.390	879.500	351.610
Razem	1.167.509	1.743.777	1.199.465
Rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe			
Grunty	475.666	456.390	428.922
Budynki, budowle	3.151.731	3.241.992	3.304.305
Urządzenia techniczne i maszyny	3.851.578	4.000.393	4.090.413
Środki transportu, pozostałe	569.425	309.646	341.284
Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	269.745	256.875	280.211
Razem	8.318.145	8.265.296	8.445.135
Razem	**9.485.654**	**10.009.073**	**9.644.600**

13.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		**224.532**	**617**	**225.149**	**196.741**	**1.572.207**	**1.768.948**	**527.959**	**563.107**	**112.881**	**1.203.947**	**3.198.044**
Zakup		*70.756*	*10.061*	*80.817*	*209.388*	*349*	*209.737*	*5.751*	*6.385*	*14.902*	*27.038*	*317.592*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*7*	*7*	*-*	*(71.001)*	*(71.001)*	*-*	*(27.286)*	*3.473*	*(23.813)*	*(94.807)*
Utworzenie aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	*13.1.4*	*-*	*-*	*-*	*642*	*-*	*642*	*-*	*-*	*1.074*	*1.074*	*1.716*
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	*13.1.4*	*-*	*-*	*-*	*-*	*27.743*	*27.743*	*(36.396)*	*33.455*	*(844)*	*(3.785)*	*23.958*
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne[1]		*(176.425)* [2]	*(10.685)* [3]	*(187.110)*	*176.425* [2]	*-*	*176.425*	*-*	*-*	*10.685* [3]	*10.685*	*-*
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji		*(33.097)* [4]	*-*	*(33.097)*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*(5.772)* [5]	*(5.772)*	*(38.869)*
Sprzedaż		*-*	*-*	*-*	*-*	*(2.504)*	*(2.504)*	*-*	*-*	*(75)*	*(75)*	*(2.579)*
Pozostałe		*6.164*	*-*	*6.164*	*(5.150)*	*8.291*	*3.141*	*(195)*	*7.190*	*(219)*	*6.776*	*16.081*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014		**91.930**	**-**	**91.930**	**578.046**	**1.535.085**	**2.113.131**	**497.119**	**582.851**	**136.105**	**1.216.075**	**3.421.136**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		**-**	**-**	**-**	**52.007**	**-**	**52.007**	**284.532**	**-**	**33.532**	**318.064**	**370.071**
Amortyzacja		*-*	*-*	*-*	*3.579*	*-*	*3.579*	*28.505*	*210.962*	*16.208*	*255.675*	*259.254*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*(11.221)*	*1.210*	*(10.011)*	*(10.011)*
Sprzedaż		*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*(75)*	*(75)*	*(75)*
Pozostałe		*-*	*-*	*-*	*110*	*-*	110	*(684)*	*-*	*(2)*	(686)	*(576)*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014		**-**	**-**	**-**	**55.696**	**-**	**55.696**	**312.353**	**199.741**	**50.873**	**562.967**	**618.663**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		**42.468**	**-**	**42.468**	**-**	**1.035.345**	**1.035.345**	**-**	**-**	**6.383**	**6.383**	**1.084.196**
Utworzenie		*31.853*	*-*	*31.853*	*-*	*578.447*	*578.447*	*-*	*45.854*	*2.708*	*48.562*	*658.862*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*-*	*-*	*-*	*(76.203)*	*(76.203)*	*-*	*(2.439)*	*224*	*(2.215)*	*(78.418)*
Wykorzystanie/Rozwiązanie		*(27.160)*	*-*	**(27.160)**	*-*	*(2.504)*	*(2.504)*	*-*	*-*	*(12)*	*(12)*	*(29.676)*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014		**47.161**	**-**	**47.161**	**-**	**1.535.085**	**1.535.085**	**-**	**43.415**	**9.303**	**52.718**	**1.634.964**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014		**44.769**	**-**	**44.769**	**522.350**	**-**	**522.350**	**184.766**	**339.695**	**75.929**	**600.390**	**1.167.509**

[1] Aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych dla których potwierdzono techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania.
[2] Złoże B-8.
[3] Złoże Ablinga i odwiert na strukturze Zvaginai.
[4] Likwidacja odwiertu B-28 oraz nakładów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów obszaru Sambia W.
[5] Likwidacja odwiertu na strukturze Zvaginai.

w tysiącach złotych	Nota	Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Litwa	Razem	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**198.975**	**-**	**198.975**	**171.141**	**1.768.634**	**1.939.775**	**530.870**	**-**	**86.589**	**617.459**	**2.756.209**
Zakup		*75.838*	*627*	*76.465*	*26.956*	*11.530*	*38.486*	*13.408*	*6.804*	*25.000*	*45.212*	*160.163*
Nabycie aktywów Heimdal [1]		-	-	-	-	-	-	-	*336.769*	-	*336.769*	*336.769*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	*(10)*	*(10)*	-	*(190.679)*	*(190.679)*	-	*(46.175)*	*865*	*(45.310)*	*(235.999)*
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	*13.1.4*	-	-	-	*(1.356)*	*11.995*	*10.639*	*(48)*	*265.709*	*717*	*266.378*	*277.017*
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. [2]		*(48.287)*	-	*(48.287)*	-	-	-	-	-	-	-	*(48.287)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży [3]		-	-	-	-	*(29.273)*	*(29.273)*	-	-	-	-	*(29.273)*
Sprzedaż		-	-	-	-	-	-	*(214)*	-	-	*(214)*	*(214)*
Likwidacja		-	-	-	-	-	-	*(19)*	-	*(27)*	*(46)*	*(46)*
Pozostałe		*(1.994)*	-	*(1.994)*	-	-	-	*(16.038)*	-	*(263)*	*(16.301)*	*(18.295)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**224.532**	**617**	**225.149**	**196.741**	**1.572.207**	**1.768.948**	**527.959**	**563.107**	**112.881**	**1.203.947**	**3.198.044**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**-**	**-**	**-**	**47.323**	**-**	**47.323**	**241.677**	**-**	**17.880**	**259.557**	**306.880**
Amortyzacja		-	-	-	*4.684*	-	*4.684*	*43.009*	-	*15.774*	*58.783*	*63.467*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	-	-	-	*(15)*	*(15)*	*(15)*
Sprzedaż		-	-	-	-	-	-	*(139)*	-	-	*(139)*	*(139)*
Likwidacja		-	-	-	-	-	-	*(15)*	-	-	*(15)*	*(15)*
Pozostałe		-	-	-	-	-	-	-	-	*(107)*	*(107)*	*(107)*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**-**	**-**	**-**	**52.007**	**-**	**52.007**	**284.532**	**-**	**33.532**	**318.064**	**370.071**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**64.298**	**-**	**64.298**	**-**	**1.179.274**	**1.179.274**	**-**	**-**	**6.292**	**6.292**	**1.249.864**
Utworzenie		*26.842*	-	*26.842*	-	*1.794*	*1.794*	-	-	-	-	*28.636*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	*(125.868)*	*(125.868)*	-	-	*91*	*91*	*(125.777)*
Wykorzystanie/Rozwiązanie		*(48.672)*	-	*(48.672)*	-	-	-	-	-	-	-	*(48.672)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży [3]		-	-	-	-	*(19.855)*	*(19.855)*	-	-	-	-	*(19.855)*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**42.468**	**-**	**42.468**	**-**	**1.035.345**	**1.035.345**	**-**	**-**	**6.383**	**6.383**	**1.084.196**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**182.064**	**617**	**182.681**	**144.734**	**536.862**	**681.596**	**243.427**	**563.107**	**72.966**	**879.500**	**1.743.777**

[1] Nabycie pakietu aktywów Heimdal w Norwegii (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).
[2] Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013.
[3] Aktywa związane ze złożem YME.

13.1.1 Rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych Grupy w 2014 roku wyniosły 80.817 tys. zł (w roku 2013: 76.465 tys. zł). Wartość przepływów pieniężnych z tego tytułu stanowiła kwotę 74.822 tys. zł (w roku 2013: 75.318 tys. zł), natomiast pozostała do rozliczenia kwota zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 8.110 tys. zł (31 grudnia 2013: 2.115 tys. zł).

Grupa zalicza rzeczowe aktywa trwałe do aktywów z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych do czasu, gdy uzyska pewność technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania odkrytych zasobów.

Polska

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego obejmowały głównie nakłady poniesione na złoża B-21, B-23, B-27 oraz B-28 na obszarze Morza Bałtyckiego.

Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki celowej Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. („Baltic Gas", patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013), będącej wspólnym przedsięwzięciem prowadzonym ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach dalszego prowadzenia działań na strukturach gazokondensatowych B–4 i B–6 na Morzu Bałtyckim.

W 2014 roku Grupa poniosła nakłady na złoża B-21, B-27 oraz B-28 w kwocie 70.756 tys. zł. Nakłady w roku 2013 w kwocie 75.838 tys. zł dotyczyły głównie złóż B-8 i B-28.

W 2014 roku, w związku z bardzo niskim wolumenem potencjalnych zasobów wydobywalnych, Grupa podjęła decyzję o dokonaniu odpisu aktualizującego nakłady poniesione w 2014 roku na odwiert B-27 w wysokości 29.914 tys. zł (patrz nota 9.4) oraz na nakłady poniesione na strukturę i odwiert B-28 w wysokości 1.939 tys. zł (patrz nota 9.4). Łączna kwota dokonanych odpisów wyniosła 31.853 tys. zł (patrz nota 9.4).

Grupa zadecydowała także o całkowitej likwidacji odwiertu na złożu B-28. Spisując zaniechane inwestycje Grupa wykorzystała wcześniej dokonane odpisy w kwocie 27.160 tys. zł, przez co zdarzenie nie miało wpływu na skonsolidowany wynik za rok 2014.

Ponadto w związku z zaniechaniem inwestycji i wygaśnięciem górniczego prawa użytkowania dla obszaru Sambia W, na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała spisania nakładów na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów tego obszaru w kwocie 5.937 tys. zł (patrz nota 9.4).

W 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A., w związku z brakiem przemysłowego przepływu węglowodorów, podjęła decyzję o dokonaniu odpisu z tytułu utraty wartości nakładów poniesionych na strukturę i odwiert na złożu B-28 w kwocie 26.842 tys. zł (patrz nota 9.3).

W związku z podjęciem w 2013 roku decyzji o kontunuowaniu działań na złożach B-4 i B-6, LOTOS Petrobaltic S.A. odwróciła w pierwszym półroczu 2013 roku odpis w kwocie 48.273 tys. zł (patrz nota 9.3) z tytułu utraty wartości aktywów związanych z tymi złożami i wniosła je aportem do spółki celowej Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k, będącej wspólnym przedsięwzięciem prowadzonym wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w ramach dalszego zagospodarowania złóż B–4 i B–6 (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013). Nakłady na poszukiwania złóż gazowych w obszarach B-4 i B-6 ponoszone w ubiegłych latach przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. w całości były objęte odpisami z tytułu utraty wartości.

Litwa

W 2014 roku w ramach litewskich rzeczowych aktywów trwałych związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu zmiennego Grupa poniosła nakłady w kwocie 10.061 tys. zł, które dotyczyły złoża Ablinga i odwiertu na strukturze Zvaginai (w roku 2013: 627 tys. zł).

13.1.2 Rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

Złoże B-8

Nakłady na zagospodarowanie złóż ropy naftowej i gazu ziemnego Grupy obejmują nakłady ponoszone na znajdujące się na Morzu Bałtyckim, położone około 70 km na północ od Jastarni (w pobliżu złoża B–3) złoże B-8.

W związku z podjęciem przez Grupę decyzji o realizacji zagospodarowania złoża B-8 w formule finansowania projektu (ang. project finance), w grudniu 2013 roku utworzona została w strukturach Grupy odrębna spółka celowa - B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC spółka komandytowo-akcyjna („Spółka Celowa B8"). Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. wniosła w 2014 roku do Spółki Celowej B8 prawo użytkowania górniczego, prawo do korzystania z informacji geologicznej oraz rzeczowy majątek trwały związany z realizacją projektu, w tym platformę wiertniczą „Petrobaltic". Spółka Celowa B8 przeprowadzi dalsze prace związane z zagospodarowaniem złoża, w tym przygotowanie infrastruktury podwodnej i inne zadania związane z przygotowaniem złoża do eksploatacji. W sierpniu 2014 roku Spółka Celowa B8, Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. zawarły umowy na finansowanie projektu B-8 w formie programu emisji obligacji (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 oraz nota 27 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 3 i 9 miesięcy zakończony 30 września 2014 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku finansowanie nie zostało jeszcze uruchomione (patrz nota 27.3).

W 2014 roku nakłady Grupy na zagospodarowanie B-8 wyniosły 209.388 tys. zł i dotyczyły głównie wykonania odwiertów wydobywczych i zawadniających oraz przebudowy platformy „Petrobaltic". W roku 2013 poniesione nakłady związane były z przebudową platformy oraz infrastrukturą rurociągów przesyłowych w łącznej kwocie 26.956 tys. zł.

Norwegia

Złoże YME

Grupa posiada 20% udział w dwóch koncesjach obejmujących złoże YME, położone 120 km na południowy zachód od wybrzeża Norwegii (Egersund), w południowej części Morza Północnego, z którego Grupa nie rozpoczęła dotąd produkcji wobec wad technicznych platformy wydobywczej MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rzeczowe aktywa trwałe związane z zagospodarowaniem złoża YME obejmują nakłady spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS", GK LOTOS Petrobaltic S.A.) na zakup udziałów w koncesjach wydobywczych oraz nakłady na zagospodarowanie złoża w kwocie 1.551 mln zł (3.275 mln NOK).

W pierwszym półroczu 2014 roku oraz w poprzednich latach w związku ze znaczącymi opóźnieniami w realizacji projektu YME, przekroczeniem zakładanych nakładów inwestycyjnych i wadliwością platformy MOPU przeznaczonej do eksploatacji złoża, Grupa dokonywała testów na utratę wartości aktywów YME skutkujących odpisami aktualizującymi z tego tytułu. Szczegółowe informacje na temat dokonanych w poprzednich latach testów oraz wynikających z nich odpisów wartości aktywów projektu YME przedstawiane były w sprawozdaniach finansowych Grupy za rok 2013 (patrz nota 13) i 2012 (patrz nota 13).

Jak przedstawiono w nocie 35.1 niniejszego sprawozdania finansowego, w marcu 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman Energy Norge AS („Talisman", „Operator") i dostawca platformy MOPU przeznaczonej do eksploatacji złoża YME - spółka Single Buoy Moorings Inc. („SBM") ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie usunięcia wadliwej i ewakuowanej od połowy lipca 2012 roku platformy ze złoża YME oraz zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych pomiędzy stronami umów i porozumień w związku z realizacją tego projektu.

W związku z przedłużającym się wyborem koncepcji zagospodarowania złoża oraz brakiem decyzji partnerów konsorcjum YME co do nowego wariantu planu zagospodarowania złoża YME, Grupa postanowiła dokonać ponownej analizy realizowalności aktywów YME i w konsekwencji kolejnej aktualizacji wartości księgowej tej inwestycji, tym razem do wartości zerowej. W analizie uwzględniono następujące fakty:

- trwającą niepewność i ryzyka wynikające z przedłużającego się wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME (tzw. „PDO", ang. Plans for Development and Operation), dotychczas przewidzianego w harmonogramie koncesji na koniec I kwartału 2014 roku,
- brak decyzji co do scenariusza zagospodarowania złoża YME,
- brak zatwierdzonej wersji budżetu na dalsze zagospodarowanie złoża YME,
- opóźnienie szacowanego terminu rozpoczęcia wydobycia z tego złoża.

W związku z powyższymi argumentami, w dniu 30 czerwca 2014 roku dokonano odpisania całości nakładów inwestycyjnych związanych z projektem YME. Oznacza to, że zaprezentowana w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym wartość odpisów aktualizujących, z uwzględnieniem efektu różnic kursowych, wynosi 1.551 mln zł (3.275 mln NOK). Wartość odpisów aktualizujących dotyczących nakładów inwestycyjnych związanych z projektem YME uwzględnia zarazem objęcie odpisem aktualizującym przyrostu wartości aktywa likwidacyjnego w związku ze wskazaną przez Operatora zaktualizowaną wartością szacunku kosztów likwidacji infrastruktury wydobywczej na złożu YME, skutkującą jednoczesnym zwiększeniem wartości aktywa likwidacyjnego i odpisem w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów w kwocie 28 mln zł (55 mln NOK). W związku z powyższym strata operacyjna z tytułu odpisów wartości aktywów YME, z uwzględnieniem aktualizacji szacunków rezerwy likwidacyjnej wykazana w sprawozdaniu z całkowitych

dochodów za rok 2014 wyniosła 578 mln zł (1.157 mln NOK), natomiast wpływ na wynik finansowy netto, po uwzględnieniu efektu podatku odroczonego, wyniósł 196 mln zł (392 mln NOK).

Ujęty w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym odpis aktualizacyjny projektu YME pozostaje bez wpływu na realizowalność pozostałych aktywów LOTOS E&P Norge AS związanych z innymi licencjami produkcyjnymi i poszukiwawczymi.

Ze względu na charakter obowiązującej umowy Joint Operating Agreement pomiędzy partnerami projektu YME oraz gwarancjami wystawionymi przez LOTOS Petrobaltic S.A. dla rządu norweskiego za działania spółki LOTOS E&P Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na Norweskim Szelfie Kontynentalnym, dokonany odpis aktualizujący nie wyklucza ponoszenia dalszych nakładów inwestycyjnych na złoże YME oraz konieczności aktualizacji wartości oczekiwanych kosztów związanych z likwidacją, w szczególności po dokonaniu wyboru koncepcji zagospodarowania złoża YME lub podjęciu decyzji co do likwidacji złoża YME i uzyskaniu stosownych akceptacji przez władze norweskie zrewidowanego PDO lub decyzji o likwidacji.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku brak jest jednomyślnej decyzji członków konsorcjum YME co do wyboru scenariusza dalszych działań dotyczących złoża YME. Zgodnie z decyzją większościowych przedstawicieli konsorcjum obecnie w trakcie opracowywania jest plan całkowitej likwidacji infrastruktury złoża YME, który ma być podstawą do dalszych decyzji dotyczących projektu YME. Wstępnie zakłada się, iż zakończenie procesu likwidacji YME nastąpi do 2019.

W ocenie LOTOS E&P Norge AS, wartość wykazanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym rezerwy na likwidację infrastruktury związanej ze złożem YME (patrz nota 30.1), odzwierciedla niezbędny poziom zaangażowania LOTOS E&P Norge AS w fazie ewentualnej realizacji scenariusza wcześniejszej pełnej likwidacji infrastruktury do 2019 roku. Jest to konsekwencja realizowanej aktualnie fazy opracowywania planu likwidacji infrastruktury związanej ze złożem YME, przyjętej przez Konsorcjum głosami większości konsorcjantów i odzwierciedlonej w zatwierdzanym na 2015 rok budżecie projektu, uwzględniając jednocześnie obniżenie szacunku kosztów likwidacji w latach 2016-2019, w związku z rynkowym obniżeniem poziomu kosztów usług serwisowych dla tego typu prac w Norwegii na skutek spadków rynkowych cen węglowodorów. Jednocześnie spółka LOTOS E&P Norge AS prowadzi szereg działań ukierunkowanych na odejście od koncepcji likwidacji w tym przyspieszonym scenariuszu i ponowne zagospodarowanie złoża w oparciu o wykorzystanie platformy wydobywczej operującej na innym złożu.

Ponadto kontynuowane są prace związane z usunięciem wadliwej platformy ze złoża YME, na które partnerzy pozyskali środki finansowe w ramach ww. porozumienia zawartego z SBM. Planowany termin dokonania operacji usunięcia platformy MOPU nie uległ zmianie (lipiec 2015 roku), natomiast poziom spodziewanych, w większości już zakontraktowanych kosztów tej operacji został właściwie odzwierciedlony w niniejszym sprawozdaniu finansowym poprzez zaktualizowanie stosownych rezerw według aktualnej najlepszej wiedzy Zarządu Spółki na dzień sporządzenia sprawozdania (patrz nota 30.1).

Ze względu na dokonane odpisy aktualizujące wartość nakładów inwestycyjnych na złoże YME oraz poniesione straty i uzyskane z tego tytułu korzyści podatkowe możliwe do rozliczenia w przyszłości, na dzień 31 grudnia 2014 roku, Grupa prezentuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Łączna kwota aktywa podatkowego związanego z działalnością Grupy w Norwegii wyniosła na dzień 31 grudnia 2014 roku 1.307 mln zł (2.759 mln NOK). Biorąc pod uwagę norweskie przepisy podatkowe, które nie ograniczają czasowo realizacji uzyskanych wcześniej korzyści podatkowych możliwych do rozliczenia w przyszłości, a także fakt nabycia w dniu 30 grudnia 2013 roku udziałów w aktywach Heimdal, w tym udziałów w złożach produkcyjnych, z których Grupa osiąga przychody, Zarząd uważa, iż rozpoznane na dzień 31 grudnia 2014 roku aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest w pełni realizowalne w wartości wykazanej w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Efekt odpisów z tytułu utraty wartości aktywów YME dokonanych w 2014 roku zaprezentowano w nocie 10.3.1.

13.1.3 Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

Morska kopalnia ropy naftowej i gazu ziemnego na złożu B-3

Rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego w Polsce obejmują aktywa morskiej kopalni na złożu B-3, zlokalizowanym w obszarze Morza Bałtyckiego, około 70 km na północ od przylądka Rozewie.

Należąca do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. infrastruktura produkcyjna na tym złożu obejmuje platformę wydobywczą „Baltic Beta" oraz bezzałogową platformę głowicową „PG-1", a także podwodne instalacje węzłów B3-6 i B3-9. Urządzenia te obsługują łącznie kilkanaście otworów eksploatacyjnych i zatłaczających oraz instalacje separujące.

Wydobywana ze złoża ropa naftowa (tzw. ropa Rozewie) przesyłana jest rurociągami podmorskimi na tankowiec lub transportowiec i w całości sprzedawana do Spółki. Wydobywany wraz z ropą gaz ziemny transportowany jest rurociągiem do należącej do spółki Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) elektrociepłowni lądowej we Władysławowie.

W 2014 roku nakłady na morską kopalnię ropy na złożu B-3 wyniosły 5.751 tys. zł i związane były głównie z remontami klasowymi platform „PG-1" oraz „Baltic Beta". Poniesione w 2013 roku przez Grupę nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego w kwocie 13.408 tys. zł dotyczyły głównie remontu klasowego platformy „Baltic Beta". Ponadto Grupa dokonała w 2013 roku korekty nakładów poniesionych na prace związane z odkopaniem nóg tej platformy w kwocie 16.038 tys. zł wobec sporu z wykonawcą tych prac, spółką AGR Subsea Ltd („AGR, patrz nota 35.1) i wycofaniem ujętego w poprzednich okresach sprawozdawczych zobowiązania z tego tytułu, z uwagi na znikome ryzyko negatywnego rozstrzygnięcia sporu na drodze sądowej.

Norwegia

Morska kopalnia gazu ziemnego i kondensatu Heimdal

Złoża Skirne/Byggve, Atla i Vale

Działalność wydobywcza w Norwegii prowadzona jest przez spółkę LOTOS Production and Exploration Norge (LOTOS E&P Norge AS, GK LOTOS Petrobaltic S.A.) w obszarze Norweskiego Szelfu Kontynentalnego.

Kluczowe aktywa wydobywcze Grupy zlokalizowane na tym obszarze obejmują udziały w złożach gazokondensatowych: Skirne/Byggve (30%), Alta (20%) oraz Vale (25,75%) nabyte wraz z udziałem w centrum przetwarzania oraz transportu gazu i kondensatu Heimdal, tzw. hub (5%) w grudniu 2013 roku w pakiecie aktywów obejmującym łącznie udziały w 14 licencjach w centralnej części Morza Północnego (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Całość wydobytego przez Grupę gazu ziemnego i kondensatu z ww. złóż sprzedawana jest poza Grupę za pośrednictwem systemów rurociągów do różnych punktów odbioru w Wielkiej Brytanii i Europie kontynentalnej.

Infrastruktura produkcyjna morskiej kopalni Heimdal obejmuje stacjonarną platformę eksploatacyjną Heimdal wraz z infrastrukturą towarzyszącą (centrum przetwarzania oraz transportu gazu i kondensatu Heimdal - tzw. hub) oraz zagłowiczone podwodnie otwory produkcyjne.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości ww. aktywów i ustaliła ich wartość odzyskiwalną na poziomie wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych dla poszczególnych złóż.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych rzeczowych aktywów trwałych były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 7,5% po uwzględnieniu opodatkowania krańcową stopą opodatkowania 78% (obowiązującą w Norwegii),
- wolumeny produkcji i sprzedaży, poziom nakładów inwestycyjnych, poziom kosztów operacyjnych oraz kosztów likwidacji złoża zgodnie z prognozami operatorów danego złoża,

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cenowe:

- dla ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):
  - na lata 2015 – 2018 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnych rynkowych scenariuszy,
  - od roku 2019 ceny ropy naftowej przyjęto przy założeniu braku zmienności notowań w długim okresie kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2018 skorygowany o indeks inflacji;

- dla gazu ziemnego w p/th (pence/thermal units):
  - na lata 2015 – 2020 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnych rynkowych scenariuszy, a od roku 2021 przy założeniu braku zmienności notowań w długim okresie kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2020 skorygowany o indeks inflacji.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej i gazu ziemnego, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność aktualizacji wartości bilansowej aktywów LOTOS E&P Norge. W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej i gazu ziemnego +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/NOK +/- 15%.

W wyniku przeprowadzonych testów dokonano odpisu aktualizującego wartość rzeczowych aktywów trwałych związanych z wydobyciem węglowodorów: Heimdal, Vale, Skirne, Atla w łącznej wysokości 45.854 tys. zł (91.690 tys. NOK), patrz nota 9.4.

Ponadto w wyniku opisanych wyżej testów dokonano odpisu aktualizującego wartość niematerialnych aktywów trwałych pakietu Heimdal, związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów węglowodorów złoża Rind w kwocie 13.823 tys. zł (27.640 tys. NOK), patrz nota 15.1.1 oraz nota 9.4.

Litwa

Lądowe kopalnie ropy naftowej

Działalność wydobywcza na Litwie prowadzona jest przez GK AB LOTOS Geonafta w skład, której wchodzą spółki: AB LOTOS Geonafta, UAB Genciu Nafta, UAB Manifoldas. Grupa posiada także udziały we wspólnym przedsięwzięciu prowadzonym w formie spółki UAB Minijos Nafta.

Rzeczowe aktywa trwałe związane z działalnością wydobywczą na Litwie obejmują lądowe zakłady wydobywcze należące do spółek GK AB LOTOS Geonafta, na które składają się elementy infrastruktury wydobywczej powierzchniowej i wgłębnej, obejmującej między innymi: otwory wydobywcze, pompy, rurociągi i zbiorniki na przechowywanie ropy naftowej i wody złożowej oraz z systemu separacji gazu ziemnego. Odwierty produkcyjne wyposażone są w pompy napowierzchniowe i pompy wgłębne. Transport w obrębie zakładu górniczego odbywa się poprzez system rurociągów do centrum magazynującego, skąd wydobyta

ropa naftowa transportowana jest drogą lądową do terminalu morskiego w Lipawie na Łotwie, a następnie tankowcem do Gdańska, skąd sprzedawana jest Spółce.

W 2014 roku Grupa poniosła nakłady na rzeczowe aktywa trwałe związane z infrastrukturą wydobywczą na złożach litewskich w kwocie 14.902 tys. zł (12.282 tys. LTL), natomiast w roku 2013 było to 25.000 tys. zł (20.499 tys. LTL).

W wyniku przeprowadzonego na dzień 31 grudnia 2014 roku testu na utratę wartości lądowych kopalń ropy naftowej na Litwie, Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości infrastruktury wydobywczej związanej ze złożem Ablinga w kwocie 2.708 tys. zł (2.232 tys. LTL), patrz nota 9.4. Metoda i założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwalnej tych aktywów były zbieżne z tymi, które zastosowano do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku litewskich koncesji wydobywczych, jak opisano w nocie 15.1.2.

Ponadto w 2014 roku Grupa dokonała likwidacji nakładów na rzeczowe aktywa trwałe związane z odwiertem na strukturze Zvaginai w kwocie 5.772 tys. zł (4.757 tys. LTL), patrz nota 9.4.

13.1.4 Aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	24.573	132.125	134.134
Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	178.162	288.746	53.571
Razem	**202.735**	**420.871**	**187.705**

Grupa w ramach aktywów produkcyjnych związanych z wydobyciem i zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego wykazuje aktywa na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego amortyzowanych metodą naturalną. Aktywa te ujmowane są równolegle z tworzeniem i aktualizacją rezerw na likwidację kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

		Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
w tysiącach złotych	Nota	Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		**27.929**	**108.194**	**136.123**	**108.954**	**245.671**	**2.224**	**356.849**	**492.972**
Utworzenie	*13.1; 30.1*	*642*	*-*	*642*	*-*	*-*	*1.074*	*1.074*	*1.716*
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	*13.1; 30.1*	*-*	*27.743*	*27.743*	*(36.396)*	*33.455*	*(844)*	*(3.785)*	*23.958*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*(6.238)*	*(6.238)*	*-*	*(12.592)*	*62*	*(12.530)*	*(18.768)*
Pozostałe		*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*(218)*	*(218)*	*(218)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014		**28.571**	**129.699**	**158.270**	**72.558**	**266.534**	**2.298**	**341.390**	**499.660**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		**3.998**	**-**	**3.998**	**67.378**	**-**	**725**	**68.103**	**72.101**
Amortyzacja		*-*	*-*	*-*	*4.839*	*95.129*	*194*	*100.162*	*100.162*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*-*	*-*	*-*	*(5.060)*	*23*	*(5.037)*	*(5.037)*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014		**3.998**	**-**	**3.998**	**72.217**	**90.069**	**942**	**163.228**	**167.226**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Utworzenie		*-*	*136.985*	*136.985*	*-*	*-*	*-*	*-*	*136.985*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*(7.286)*	*(7.286)*	*-*	*-*	*-*	*-*	*(7.286)*
Wykorzystanie/Rozwiązanie		*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014		**-**	**129.699**	**129.699**	**-**	**-**	**-**	**-**	**129.699**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014		**24.573**	**-**	**24.573**	**341**	**176.465**	**1.356**	**178.162**	**202.735**

w tysiącach złotych	Nota	Aktywa związane z zagospodarowaniem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Aktywa związane z wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Razem
		Polska	Norwegia	Razem	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**29.285**	**108.847**	**138.132**	**109.002**	**-**	**1.789**	**110.791**	**248.923**
Nabycie aktywów Heimdal	*13.1; 30.1*	-	-	-	-	*265.709*	-	*265.709*	*265.709*
Szacunek kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego	*13.1; 30.1*	*(1.356)*	*11.995*	*10.639*	*(48)*	-	*717*	*669*	*11.308*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	*(12.648)*	*(12.648)*	-	*(20.038)*	*20*	*(20.018)*	*(32.666)*
Pozostałe		-	-	-	-	-	*(302)*	*(302)*	*(302)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**27.929**	**108.194**	**136.123**	**108.954**	**245.671**	**2.224**	**356.849**	**492.972**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**3.998**	**-**	**3.998**	**56.491**	**-**	**729**	**57.220**	**61.218**
Amortyzacja		-	-	-	*10.887*	-		*10.887*	*10.887*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		-	-	-	-	-	*27*	*27*	*27*
Pozostałe		-	-	-	-	-	*(31)*	*(31)*	*(31)*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**3.998**	**-**	**3.998**	**67.378**	**-**	**725**	**68.103**	**72.101**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Utworzenie		-	-	-	-	-	-	-	-
Wykorzystanie/Rozwiązanie		-	-	-	-	-	-	-	-
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013		**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013		**23.931**	**108.194**	**132.125**	**41.576**	**245.671**	**1.499**	**288.746**	**420.871**

13.2 Rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**472.934**	**4.392.014**	**5.532.666**	**699.067**	**279.532**	***11.376.213***
Zakup	-	*47*	*1.202*	*20.029*	*600.442*	*621.720*
Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	*23.039*	*107.813*	*101.346*	*323.335*	*(577.323)*	*(21.790)*
Koszty finansowania zewnętrznego	-	-	-	-	*2.803*	*2.803*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	*50*	*1.131*	*21.010*	*(255)*	*21.936*
Szacunek kosztów demontażu, rekultywacji terenu i usunięcia zanieczyszczeń[1]	-	*(762)*	-	-	-	*(762)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[2]	*(764)*	*(6.771)*	*(6.010)*	*(27.639)*	-	*(41.184)*
Sprzedaż	*(1.881)*	*(1.362)*	*(12.890)*	*(2.279)*	*(4.050)*	*(22.462)*
Likwidacja	-	*(1.782)*	*(11.985)*	*(6.964)*	-	*(20.731)*
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji	-	-	-	-	*(255)*	*(255)*
Pozostałe	*167*	*(590)*	*1.878*	*(6.495)*	*(8.515)*	*(13.555)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	**493.495**	**4.488.657**	**5.607.338**	**1.020.064**	**292.379**	**11.901.933**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**15.499**	**1.134.001**	**1.531.793**	**387.626**	**-**	**3.068.919**
Amortyzacja	*1.530*	*171.185*	*243.783*	*76.004*	-	*492.502*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	*8*	*810*	*16.515*	-	*17.333*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[2]	*(24)*	*(2.601)*	*(4.278)*	*(23.614)*	-	*(30.517)*
Sprzedaż	*(121)*	*(583)*	*(12.541)*	*(2.077)*	-	*(15.322)*
Likwidacja	-	*(1.630)*	*(10.529)*	*(6.471)*	-	*(18.630)*
Pozostałe	*(122)*	*(920)*	*1.246*	*(305)*	-	*(101)*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	**16.762**	**1.299.460**	**1.750.284**	**447.678**	**-**	**3.514.184**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**1.045**	**16.021**	**480**	**1.795**	**22.657**	***41.998***
Utworzenie	*150*	*24.918*	*6.014*	*1.565*	*5*	*32.652*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	-	-
Wykorzystanie/Rozwiązanie	*(13)*	*(1.968)*	*(1.015)*	*(36)*	*(28)*	*(3.060)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[2]	*(115)*	*(1.505)*	*(3)*	*(363)*	-	*(1.986)*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	**1.067**	**37.466**	**5.476**	**2.961**	**22.634**	**69.604**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	**475.666**	**3.151.731**	**3.851.578**	**569.425**	**269.745**	**8.318.145**

[1] Szacunek kosztów na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń oraz demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.).
[2] Oddziały w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, stanowiące wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, patrz nota 17.

w tysiącach złotych	Grunty	Budynki, budowle	Urządzenia techniczne i maszyny	Środki transportu, pozostałe	Rzeczowe aktywa trwałe w toku budowy	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**443.869**	**4.290.909**	**5.399.440**	**847.128**	**303.570**	**11.284.916**
Zakup	*1.234*	*9.020*	*6.694*	*16.057*	*365.958*	*398.963*
Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	*29.692*	*125.822*	*157.536*	*56.605*	*(385.129)*	*(15.474)*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*27*	*(397)*	*(3.821)*	*(267)*	*(4.458)*
Koszty finansowania zewnętrznego	*-*	*-*	*-*	*-*	*1.842*	*1.842*
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.[(1)]	*-*	*-*	*-*	*-*	*(2.363)*	*(2.363)*
Sprzedaż	*(952)*	*(3.449)*	*(6.715)*	*(2.430)*	*(33)*	*(13.579)*
Likwidacja	*-*	*(5.968)*	*(12.998)*	*(186.257)*	*(37)*	*(205.260)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[(2)]	*(923)*	*(23.556)*	*(21.676)*	*(1.717)*	*-*	*(47.872)*
Spisanie nakładów w związku z zaniechaniem inwestycji	*-*	*-*	*-*	*-*	*(1.828)*	*(1.828)*
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)[(3)]	*-*	*(3.987)*	*(1.944)*	*(8.026)*	*(5)*	*(13.962)*
Pozostałe	*14*	*3.196*	*12.726*	*(18.472)*	*(2.176)*	*(4.712)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**472.934**	**4.392.014**	**5.532.666**	**699.067**	**279.532**	**11.376.213**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**14.006**	**962.379**	**1.291.954**	**504.598**	**-**	**2.772.937**
Amortyzacja	*1.492*	*180.153*	*262.510*	*73.921*	*-*	*518.076*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*1*	*(135)*	*(2.970)*	*-*	*(3.104)*
Sprzedaż	*(4)*	*(1.070)*	*(5.069)*	*(2.075)*	*-*	*(8.218)*
Likwidacja	*-*	*(3.546)*	*(11.570)*	*(185.946)*	*-*	*(201.062)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[(2)]	*(70)*	*(3.734)*	*(4.806)*	*(960)*	*-*	*(9.570)*
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)[(3)]	*-*	*(831)*	*(694)*	*(241)*	*-*	*(1.766)*
Pozostałe	*75*	*649*	*(397)*	*1.299*	*-*	*1.626*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**15.499**	**1.134.001**	**1.531.793**	**387.626**	**-**	**3.068.919**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**941**	**24.225**	**17.073**	**1.246**	**23.359**	**66.844**
Utworzenie	*952*	*13.866*	*2.058*	*593*	*30*	*17.499*
Wykorzystanie/Rozwiązanie	*(179)*	*(6.849)*	*(5.040)*	*(91)*	*(732)*	*(12.891)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[(2)]	*(669)*	*(15.221)*	*(13.611)*	*(201)*	*-*	*(29.702)*
Pozostałe	*-*	*-*	*-*	*248*	*-*	*248*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**1.045**	**16.021**	**480**	**1.795**	**22.657**	**41.998**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013	**456.390**	**3.241.992**	**4.000.393**	**309.646**	**256.875**	**8.265.296**

(1) Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B-6, patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013.
(2) W tym aktywa związane z zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych, które zostały sprzedane przez spółkę LOTOS Asfalt Sp. z o.o. w 2013 roku.
(3) Sprzedaż udziałów spółki LOTOS Tank Sp. z o.o. (obecnie LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.) na rzecz podmiotu zewnętrznego (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013). Obecnie umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego w ramach spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.

Rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe obejmują głównie składniki majątkowe Grupy związane z jej działalnością produkcyjną i handlową oraz pomocniczą. Należą do nich przede wszystkim sieć stacji paliw, tabor kolejowy, bazy magazynowe, obiekty oraz infrastruktura Rafinerii, na których między innymi znajdują się zakłady, instalacje produkcyjne, rurociągi oraz budynki administracyjno-biurowe. W grupie tej prezentowane są także pozostałe aktywa segmentu wydobywczego, w tym statki oraz wielozadaniowa mobilna platforma wiertnicza.

W 2014 roku Grupa ponosiła nakłady inwestycyjne na rzeczowe aktywa trwałe rafineryjne i pozostałe w kwocie 621.720 tys. zł. Nakłady związane były głównie z rozbudową bazy paliw w Poznaniu, budową instalacji Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudową sieci stacji paliw. W 2013 roku nakłady inwestycyjne w kwocie 398.963 tys. zł przeznaczono głównie na rozbudowę sieci stacji paliw oraz prace modernizacyjne realizowane podczas Postoju Remontowego w II kwartale 2013 roku. Ponoszone przez Grupę nakłady związane są z realizacją „Programu Efektywność i Rozwój 2013 – 2015".

Odpisy z tytułu utraty wartości rafineryjnych i pozostałych rzeczowych aktywów trwałych

W 2014 roku Grupa dokonała aktualizacji wartości rafineryjnych i pozostałych rzeczowych aktywów trwałych. Odpisy z tytułu utraty wartości wynosiły ogółem 32.652 tys. zł (w roku 2013: 17.499 tys. zł), natomiast odwrócenie odpisów 421 tys. zł (w roku 2013: 10.056 tys. zł). W 2014 roku odpisy i odwrócenie odpisów zostały ujęte w pozycji *Pozostałe koszty operacyjne* (patrz nota 9.4), natomiast w 2013 roku w pozycji *Pozostałe przychody operacyjne* (patrz nota 9.3).

W 2014 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących stacji paliw w kwocie 15.765 tys. zł, patrz nota 9.4 (w roku 2013: 11.912 tys. zł, patrz nota 9.3). Wartość odzyskiwalną aktywów trwałych sieci stacji paliw ustalono w oparciu o wartości użytkowe pojedynczych stacji stosując metodę zdyskontowanych przepływów finansowych. Wyliczenie dotyczące przyszłych przepływów pieniężnych zostało dokonane na podstawie prognoz przepływów pieniężnych na okres 5 lat, przygotowanych w oparciu o projekcje budżetowe na rok 2015 (w roku 2013: na rok 2014) oraz plan wpływów i wypływów środków pieniężnych w latach następnych w oparciu o strategię rozwoju do roku 2018. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowano ekstrapolację dotyczącą przepływów pieniężnych wykraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1% (w roku 2013: 1,84%) w oparciu o ilościową prognozę dynamiki wzrostu konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 – 2021. Średni ważony koszt kapitału WACC netto według struktury finansowania dla spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. przyjęto na poziomie 6,13% (w roku 2013: 7,16%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne zdyskontowane przepływy zostały ubruttowione.

Obliczenie wartości użytkowej ośrodków generujących środki pieniężne jest najbardziej wrażliwe na następujące zmienne:

- marża brutto, która bazuje na średnich wartościach marż jednostkowych w okresie poprzedzającym okres budżetowy (przyjęto średni spadek marży w stosunku do roku poprzedzającego o 8%),
- stopy dyskontowe, które odzwierciedlają ryzyka typowe dla ośrodka generującego przepływy pieniężne (przyjęto medianę kwotowań 5 letnich obligacji w PLN z listopada 2014 roku),
- wolumeny bazujące na dynamice wzrostu konsumpcji paliw (założono wzrost o 4%),
- udział w rynku w okresie budżetowym (przyjęto stabilny udział w rynku),
- stopa wzrostu zastosowana do szacowania przepływów pieniężnych poza okres budżetowy, która bazuje na ilościowej prognozie dynamiki konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 – 2021 opartej na raportach GUS, NBP i JBC w przypadku benzyn i na konsensusie prognoz rynkowych PKB.

W przypadku oszacowania wartości użytkowej stacji paliw Zarząd jest przekonany, że żadna racjonalnie możliwa zmiana jakiegokolwiek kluczowego założenia określonego powyżej nie spowoduje, iż wartość bilansowa znacząco przekroczy ich wartość odzyskiwalną.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. dokonała testu na utratę wartości aktywów dotyczących zakładów w Jaśle i Czechowicach. W wyniku testu spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. dokonała odpisu z tytułu utraty wartości aktywów dotyczących zakładu w Jaśle w kwocie 15.893 tys. zł (patrz nota 9.4). Podstawą dokonania odpisu jest założenie restrukturyzacji działalności asfaltowej po uruchomieniu Projektu EFRA, w tym zawieszenie funkcjonowania infrastruktury produkcyjnej Jasła i Czechowic, przy jednoczesnym utrzymaniu produkcji gotowości produkcyjnej w Gdańsku. Test na utratę wartości przeprowadzono metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Analizie poddane zostały planowane przepływy w latach 2015 – 2017. Test przeprowadzono przy założeniach wzrostu wolumenu sprzedaży w latach 2016 - 2017 w związku wykorzystywaniem środków na rozbudowę infrastruktury drogowej z nowego budżetu UE do 2020 roku (o około 27% w roku 2016 w porównaniu z rokiem 2015 oraz o dalsze 9% w roku 2017 w porównaniu do roku 2016). Zakładany wzrost sprzedaży w roku 2016 wynika z nowej perspektywy budżetowej UE i harmonogramu zadań inwestycyjnych PBDK 2014 – 2020, gdzie przewiduje się znaczne nakłady na infrastrukturę drogową. Spółka uwzględniła negatywny wpływ technologii cementowej na dynamikę sprzedaży, jednak ze względu na zaawansowany proces technologiczny budowania dróg z tego materiału kumulacja robót betonowych powinna nastąpić po 2018 roku. W latach 2016 - 2017 założono utrzymanie marżowości na poziomie zbliżonym do budżetowanej na 2015 rok, średni ważony koszt kapitału WACC netto przyjęto na poziomie 9%, założono stały poziom kosztów stałych oraz stały poziom jednostkowych kosztów sprzedaży (w których skład wchodzi głównie transport), wyliczenia przeprowadzono w cenach stałych (eliminacja inflacji zarówno z przychodów/kosztów oraz stopy dyskontowej).

W 2013 roku w związku ze sprzedażą aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. odwróciła odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów w kwocie 8.000 tys. zł (patrz nota 9.3).

13.3 Pozostałe informacje dotyczące rzeczowych aktywów trwałych

	Rzeczowe aktywa trwałe użytkowane na podstawie leasingu finansowego	
w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość księgowa brutto	198.557	198.737
Skumulowane umorzenie	47.328	47.379
Wartość księgowa netto	151.229	151.358

Grupa na podstawie umów leasingu finansowego użytkuje głównie aktywa związane z taborem kolejowym (segment produkcji i handlu).

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację rzeczowych aktywów trwałych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Koszt własny sprzedaży	654.683	490.215
Koszty sprzedaży	63.030	58.575
Koszty ogólnego zarządu	17.128	21.450
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	16.915	11.303
Razem	**751.756**	**581.543**

W roku 2014 Grupa aktywowała w wartości rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy kwotę 2.803 tys. zł kosztów finansowych (w roku 2013: 1.842 tys. zł), patrz nota 13.2. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywowanych kosztów finansowania w ramach rzeczowych aktywów trwałych wynosiła 5.719 tys. zł (31 grudnia 2013: 43.009 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynosiły 808.860 tys. zł i dotyczyły głównie przebudowy platformy wiertniczej na wydobywczą w spółce LOTOS Petrobaltic S.A., projektu instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA), rozbudowy Rafinerii o instalację Węzła Odzysku Wodoru (WOW) oraz rozbudowy sieci stacji paliw.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na rzeczowe aktywa trwałe wynosiły 582.966 tys. zł i dotyczyły głównie nabycia nowej platformy wiertniczej przez spółkę SPV Baltic Sp. z o.o., przebudowy platformy wiertniczej na wydobywczą w spółce LOTOS Petrobaltic S.A., projektu instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA) oraz rozbudowy bazy paliw w Poznaniu.

Przyszłe zobowiązania umowne Grupy wynikają z realizacji „Programu Efektywność i Rozwój 2013 – 2015".

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 7.038.347 tys. zł (31 grudnia 2013: 7.877.463 tys. zł).

14. Wartość firmy

Wartość firmy alokowana jest do ośrodków wypracowujących środki pieniężne, co przedstawia poniższa tabela:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Wartość firmy powstała przy nabyciu zorganizowanej części przedsiębiorstwa przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o.:		
- LOTOS Gaz S.A. (hurtowa sprzedaż paliw)	10.009	10.009
- sieci stacji paliw ESSO	31.759	31.759
- sieci stacji paliw Slovnaft Polska	1.932	1.932
Razem	**43.700**	**43.700**
Wartość firmy powstała w wyniku nabycia jednostek:		
- LOTOS Partner Sp. z o.o.	1.862	1.862
- Energobaltic Sp. z o.o.	1.126	1.126
Razem	**2.988**	**2.988**
Razem wartość firmy	**46.688**	**46.688**

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa przeprowadziła testy na utratę wartości ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których alokowana była wartość firmy i testy te nie wykazały konieczności dokonywania odpisów.

Grupa określa możliwą do odzyskania wartość ośrodków wypracowujących środki pieniężne na podstawie wartości użytkowej, obliczonej przy wykorzystaniu prognozowanych przepływów pieniężnych na okres 5 lat. Wartość rezydualna dla zdyskontowanych przepływów pieniężnych została obliczona w oparciu o wzór renty wieczystej ze wzrostem. Zastosowana została ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres 5 lat przy użyciu stałej stopy wzrostu w wysokości 1% (w roku 2013: 1,84%), w oparciu o ilościową prognozę dynamiki wzrostu konsumpcji paliw w Polsce w latach 2013 - 2021. Stopa dyskontowa przyjęta do kalkulacji odzwierciedla średni ważony koszt kapitału WACC (z ang. Weighted Average Cost of Capital) netto na poziomie 6,13% (w roku 2013: 7,16%). Indywidualnie wyliczone dla każdego ośrodka wypracowującego środki pieniężne zdyskontowane przepływy pieniężne zostały ubruttowione.

Najbardziej istotnymi czynnikami wpływającymi na szacunek wartości użytkowej ośrodków wypracowujących środki pieniężne były: marża brutto, stopa dyskonta, prognoza wolumenów, założenia dotyczące udziału w rynku w okresie budżetowym oraz szacowana stopa wzrostu po okresie prognozy.

W przekonaniu Grupy żadna racjonalna zmiana kluczowych parametrów określonych powyżej nie spowoduje utraty wartości firmy.

15. Pozostałe aktywa niematerialne

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem, zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			
Aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego	196.676	185.676	15.356
Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego	208.287	333.037	382.127
Razem	**404.963**	**518.713**	**397.483**
Pozostałe aktywa niematerialne			
Licencje, patenty, koncesje, znaki towarowe	101.251	93.607	91.286
Pozostałe	47.473	46.477	7.617
Razem	**148.724**	**140.084**	**98.903**
Razem	**553.687**	**658.797**	**496.386**

15.1 Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną oraz zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

	Aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Razem
w tysiącach złotych	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	Polska	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**9.608**	**297.589**	**11.645**	**318.842**	**6.459**	**477.207**	**483.666**	**802.508**
Zakup	*5.119*	*27.278*	*39*	*32.436*	*3.183*	*-*	*3.183*	*35.619*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*(14.801)*	*293*	*(14.508)*	*-*	*13.260*	*13.260*	*(1.248)*
Przeklasyfikowanie aktywów związanych z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego na aktywa produkcyjne[1]	*-*	*-*	*(1.764)* [2]	*(1.764)*	*-*	*1.764* [2]	*1.764*	*-*
Likwidacja	*(1.172)* [3]	*-*	*-*	*(1.172)*	*-*	*-*	*-*	*(1.172)*
Pozostałe	*(543)*	*4.740*	*-*	*4.197*	*6.079*	*-*	*6.079*	*10.276*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	**13.012**	**314.806**	**10.213**	**338.031**	**15.721**	**492.231**	**507.952**	**845.983**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**7.215**	**-**	**-**	**7.215**	**3.566**	**124.828**	**128.394**	**135.609**
Amortyzacja	*1.777*	*-*	*-*	*1.777*	*164*	*40.517*	*40.681*	*42.458*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*4.166*	*4.166*	*4.166*
Likwidacja	*(1.172)* [3]	*-*	*-*	*(1.172)*	*-*	*-*	*-*	*(1.172)*
Pozostałe	*(543)*	*-*	*-*	*(543)*	*1.218*	*-*	*1.218*	*675*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	**7.277**	**-**	**-**	**7.277**	**4.948**	**169.511**	**174.459**	**181.736**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**-**	**125.951**	**-**	**125.951**	**-**	**22.235**	**22.235**	**148.186**
Utworzenie	*-*	*14.439*	*-*	*14.439*	*-*	*100.604*	*100.604*	*115.043*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*(6.312)*	*-*	*(6.312)*	*-*	*2.367*	*2.367*	*(3.945)*
Wykorzystanie/Rozwiązanie	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*	*-*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	**-**	**134.078**	**-**	**134.078**	**-**	**125.206**	**125.206**	**259.284**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	**5.735**	**180.728**	**10.213**	**196.676**	**10.773**	**197.514**	**208.287**	**404.963**

[1] Aktywa z tytułu poszukiwań i oceny zasobów mineralnych dla których potwierdzono techniczną wykonalność i ekonomiczną zasadność wydobywania.
[2] Prace sejsmiczne na złożu Ablinga.
[3] Likwidacja koncesji i prawa użytkowania górniczego obszaru Sambia W.

w tysiącach złotych	Aktywa związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego				Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego			Razem
	Polska	Norwegia	Litwa	Razem	Polska	Litwa	Razem	
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**8.580**	**150.725**	**-**	**159.305**	**6.786**	**470.412**	**477.198**	**636.503**
Zakup	*2.458*	*13.797*	*11.824*	*28.079*	-	-	-	*28.079*
Nabycie aktywów Heimdal[1]	-	*162.634*	-	*162.634*	-	-	-	*162.634*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	*(29.567)*	*(179)*	*(29.746)*	-	*6.795*	*6.795*	*(22.951)*
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.[2]	*(1.430)*	-	-	*(1.430)*	*(327)*	-	*(327)*	*(1.757)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**9.608**	**297.589**	**11.645**	**318.842**	**6.459**	**477.207**	**483.666**	**802.508**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**7.121**	**-**	**-**	**7.121**	**3.484**	**77.379**	**80.863**	**87.984**
Amortyzacja	*1.411*	-	-	*1.411*	*169*	*47.046*	*47.215*	*48.626*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	-	-	*403*	*403*	*403*
Aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6 do spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.[2]	*(1.317)*	-	-	*(1.317)*	*(87)*	-	*(87)*	*(1.404)*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**7.215**	**-**	**-**	**7.215**	**3.566**	**124.828**	**128.394**	**135.609**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013	**-**	**136.828**	**-**	**136.828**	**-**	**14.208**	**14.208**	**151.036**
Utworzenie	-	*4.744*	-	*4.744*	-	*7.943*	*7.943*	*12.687*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	*(15.079)*	-	*(15.079)*	-	*84*	*84*	*(14.995)*
Wykorzystanie/Rozwiązanie	-	*(542)*	-	*(542)*	-	-	-	*(542)*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**-**	**125.951**	**-**	**125.951**	**-**	**22.235**	**22.235**	**148.186**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**2.393**	**171.638**	**11.645**	**185.676**	**2.893**	**330.144**	**333.037**	**518.713**

[1] Nabycie pakietu aktywów Heimdal w Norwegii (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).
[2] Wspólne przedsięwzięcie prowadzone wspólnie ze spółką CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. nad zagospodarowaniem złóż gazowych B-4 i B–6 (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

15.1.1 Aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Nakłady na aktywa niematerialne związane z poszukiwaniem i oceną zasobów mineralnych Grupy w 2014 roku wyniosły 32.436 tys. zł (w roku 2013: 190.713 tys. zł). Wartość przepływów pieniężnych z tego tytułu stanowiła kwotę 48.574 tys. zł (w roku 2013: 169.480 tys. zł), natomiast pozostała do rozliczenia kwota zobowiązań inwestycyjnych na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 5.095 tys. zł (31 grudnia 2013: 21.233 tys. zł).

Grupa klasyfikuje aktywa niematerialne z tytułu poszukiwania i oceny zasobów mineralnych do czasu gdy uzyska pewność technicznej wykonalności i ekonomicznej zasadności wydobywania tych zasobów.

Polska

W 2014 roku Grupa posiadała na terenie Morza Bałtyckiego osiem koncesji na poszukiwanie lub poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów. Są to obszary: Gotlandia, Rozewie, Łeba, Sambia E, Sambia W, Gaz Południe, Słupsk E, Słupsk W.

Nakłady poniesione przez Grupę w 2014 roku na przedłużenie koncesji i związanych z nimi praw użytkowania górniczego wyniosły 5.119 tys. zł (2013: 2.458 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wygasła koncesja oraz prawo użytkowania górniczego obszaru Sambia W. Wartość zlikwidowanych aktywów niematerialnych związanych z tym obszarem wynosiła 1.172 tys. zł.

Norwegia

Koncesje poszukiwawcze obszaru Heimdal

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa przeprowadziła test na utratę wartości aktywów pakietu Heimdal nabytych w grudniu 2013 roku przez spółkę LOTOS E&P Norge (GK LOTOS Petrobaltic S.A.), w tym udziałów w nowo odkrytych strukturach złożowych przed zagospodarowaniem: Frigg Gamma Delta (10%), Fulla (50%) oraz Rind (7,87%).

W wyniku przeprowadzonego testu na utratę wartości tych aktywów na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa ustaliła ich wartość odzyskiwalną na poziomie wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych, przyjmując założenia zbieżne z założeniami przyjętymi do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku produkcyjnych rzeczowych aktywów trwałych wchodzących w skład pakietu aktywów Heimdal, jak opisano w nocie 13.1.3.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości dokonano odpisu aktualizującego aktywa niematerialne związane ze złożem Rind w łącznej wysokości 13.823 tys. zł (27.640 tys. NOK), patrz nota 9.4.

Nakłady na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów w ramach koncesji Heimdal wyniosły w 2014 roku 21.518 tys. zł i dotyczyły głównie licencji Trell (PL 102FG). Nakłady w roku 2013 w kwocie 162.634 tys. zł związane były z transakcją nabycia pakietu aktywów Heimdal (patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Pozostałe koncesje poszukiwawcze w Norwegii

W latach 2013 i 2014 Grupa dokonała odpisu z tytułu utraty wartości skapitalizowanych kosztów badań wykonanych w ramach koncesji poszukiwawczych PL 498 oraz PL 497 na Morzu Północnym. W 2014 roku wartość odpisu z tytułu utraty wartości tych koncesji wyniosła 616 tys. zł (1.231 tys. NOK), patrz nota 9.4, natomiast w roku 2013 była to kwota 4.744 tys. zł (8.856 tys. NOK), patrz nota 9.3.

Nakłady na poszukiwania i ocenę zasobów węglowodorów w ramach pozostałych koncesji norweskich wyniosły w 2014 roku 5.760 tys. zł (2013: 13.797 tys. zł).

15.1.2 Koncesje związane z zagospodarowaniem i wydobyciem zasobów ropy naftowej i gazu ziemnego

Polska

W ramach niematerialnych aktywów związanych z zagospodarowaniem i wydobyciem węglowodorów Grupa wykazuje koncesje dotyczące złóż B-3 i B-8 na terenie Morza Bałtyckiego.

Nakłady poniesione w 2014 roku na ww. aktywa wyniosły 3.183 tys. zł i dotyczyły nakładów na użytkowanie górnicze złoża B-3.

Litwa

Grupa posiada udziały w 17 lądowych złożach ropy naftowej na Litwie na 7 lądowych obszarach koncesyjnych (Plunge, Kłajpeda, Girkalai, Kretinga, Nausodis, Genciu oraz Gargzdai, z których 13 jest eksploatowane.

Działalność wydobywcza realizowana jest przez spółki GK AB LOTOS Geonafta (AB LOTOS Geonafta, UAB Genciu Nafta, UAB Manifoldas). Ponadto Grupa posiada udziały we wspólnym przedsięwzięciu UAB Minijos Nafta.

Kluczowe aktywa ww. spółek obejmują złoża: Genciai (UAB Genciu Nafta), Girkalai, Kretinga, Nausodis (AB LOTOS Geonafta), Ablinga, Liziai, Siaures Vezaiciai, Auksoras (UAB Manifoldas), Agluonenai, Degliai, Pietu Siupariai, Pociai, Sakuciai, Siupariai, Uoksai, Vilkyciai (UAB Minijos Nafta). Na złożach Siaures Vezaiciai, Auksoras oraz Uoksai produkcja została zawieszona.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku przeprowadzono testy na utratę wartości poszczególnych licencji produkcyjnych w spółkach GK AB LOTOS Geonafta: AB LOTOS Geonafta (złoża Girkaliai, Kretinga, Nausodis) oraz UAB Manifoldas (złoża Vėžaičiai, Ližiai, Ablinga).

Grupa ustaliła wartość odzyskiwalną testowanych aktywów na poziomie ich wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych aktywów niematerialnych na Litwie na dzień 31 grudnia 2014 roku były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 10%,
- wolumeny produkcji zgodne z niezależnym raportem złożowym przygotowanym przez Miller & Lents z uwzględnieniem aktualnej informacji geologicznej,
- poziom nakładów inwestycyjnych odpowiada prognozowanej wielkości produkcji.

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cen ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):

- na lata 2015 – 2018 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi dostępnego rynkowego scenariusza,
- od roku 2019 ceny ropy naftowej przyjęto scenariusz braku zmienności notowań kontynuując poziom zbliżony z rokiem 2018 skorygowany o indeks inflacji.

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń i zmiany te mogą spowodować konieczność aktualizacji wartości bilansowej aktywów GK AB LOTOS Geonafta. W celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki testów przeprowadzono analizę wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/LTL +/- 15%.

W wyniku przeprowadzonych testów, na dzień 31 grudnia 2014 roku, dokonano odpisu aktualizującego wartość koncesji wydobywczych związanych ze złożami: Girkaliai, Kretinga, Vėžaičiai, Ližiai, Ablinga w łącznej wysokości 100.604 tys. zł (82.918 tys. LTL) oraz odpisu z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych infrastruktury wydobywczej związanej ze złożem Ablinga w kwocie 2.708 tys. zł (2.232 tys. LTL), patrz nota 13.1.3 i nota 9.4.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku przeprowadzono testy na utratę wartości poszczególnych licencji produkcyjnych w spółkach GK AB LOTOS Geonafta: AB LOTOS Geonafta (złoża Girkaliai, Kretinga, Nausodis) oraz UAB Genciu Nafta (złoże Genciu). Grupa ustaliła wartość odzyskiwalną testowanych aktywów na poziomie ich wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

W przypadku aktywów związanych ze spółką UAB Manifoldas (złoża Kłajpeda, Troba) w 2013 roku nie przeprowadzano testów na utratę wartości aktywów wydobywczych, ponieważ kluczowe założenia przyjęte do alokacji ceny nabycia związanej z przejęciem przez AB LOTOS Geonafta pakietu kontrolnego spółki UAB Manifoldas nie uległy na dzień 31 grudnia 2013 roku istotnym zmianom w stosunku do szacunków wykonanych w związku z przeprowadzeniem w 2013 roku ostatecznego rozliczenia tej transakcji.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych aktywów niematerialnych na Litwie na dzień 31 grudnia 2013 roku były następujące:

- okres prognozy przepływów pieniężnych odpowiada okresowi planowanej eksploatacji,
- stopa dyskonta odpowiada średnioważonemu kosztowi kapitału i skalkulowana została na poziomie 11%,
- wolumeny produkcji zgodne z niezależnym raportem złożowym przygotowanym przez Miller & Lents z uwzględnieniem aktualnej informacji geologicznej,
- poziom nakładów inwestycyjnych odpowiada prognozowanej wielkości produkcji.

Na potrzeby szacunków przyjęto następujące założenia cen ropy naftowej w USD/bbl (za baryłkę ropy):

- na lata 2014 – 2016 na poziomie zgodnym z założeniami cenowymi przyjętymi na potrzeby sporządzenia budżetów spółek Grupy Kapitałowej LOTOS z uwzględnieniem średniorocznych notowań z lat 2011 - 2013,
- od roku 2017 ceny ropy naftowej są zbieżne z założeniami przyjętymi na potrzeby akwizycji przez LOTOS E&P Norge AS udziałów w aktywach Heimdal (transakcje nabycia aktywów pakietu Heimdal opisano w nocie 13 Dodatkowych Informacji i objaśnień do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

W związku z dużą zmiennością rynku, w szczególności cen ropy naftowej, w celu określenia wpływu kluczowych czynników na wyniki przeprowadzonych w 2013 roku testów dokonano ich analizy wrażliwości przy następujących założeniach: cena ropy naftowej +/- 15%, wolumen produkcji +/- 15%, kurs USD/LTL +/- 15%. Na dzień 31 grudnia 2013 roku w wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości dokonano odpisu aktualizującego aktywa związanego ze złożem Girkaliai w wysokości 7.943 tys. zł (6.513 tys. LTL), patrz nota 9.3.

15.2 Pozostałe aktywa niematerialne

w tysiącach złotych	Patenty, znaki towarowe, koncesje i licencje	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**175.733**	**67.118**	**242.851**
Zakup	*-*	*2.440*	*2.440*
Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	*17.048*	*4.742*	*21.790*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*(837)*	*(837)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[1]	*(114)*	*-*	*(114)*
Sprzedaż	*-*	*4*	*4*
Likwidacja	*(40)*	*(38)*	*(78)*
Pozostałe	*(150)*	*(60)*	*(210)*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2014	**192.477**	**73.369**	**265.846**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2014 (dane przekształcone)	**82.123**	**20.615**	**102.738**
Amortyzacja	*9.222*	*5.505*	*14.727*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*(267)*	*(267)*
Przeklasyfikowanie do aktywów trwałych (lub grupy do zbycia) przeznaczonych do sprzedaży[1]	*(86)*	*-*	*(86)*
Sprzedaż	*-*	*4*	*4*
Likwidacja	*(40)*	*(21)*	*(61)*
Pozostałe	*-*	*52*	*52*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2014	**91.219**	**25.888**	**117.107**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2014	**3**	**26**	**29**
Utworzenie	*4*	*-*	*4*
Wykorzystanie/Rozwiązanie	*-*	*(18)*	*(18)*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2014	**7**	**8**	**15**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2014	**101.251**	**47.473**	**148.724**

[1] Oddziały w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, stanowiące wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, patrz nota 17.

w tysiącach złotych	Patenty, znaki towarowe, koncesje i licencje	Pozostałe	Razem
Wartość księgowa brutto 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**163.587**	**26.079**	**189.666**
Zakup	*-*	*39.379*	*39.379*
Z rozliczenia rzeczowych aktywów trwałych w toku budowy	*12.562*	*2.912*	*15.474*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*(1.518)*	*(1.518)*
Likwidacja	*(179)*	*(14)*	*(193)*
Pozostałe	*(237)*	*280*	*43*
Wartość księgowa brutto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**175.733**	**67.118**	**242.851**
Skumulowane umorzenie 1 stycznia 2013 (dane przekształcone)	**72.298**	**18.436**	**90.734**
Amortyzacja	*10.249*	*2.062*	*12.311*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	*-*	*(293)*	*(293)*
Likwidacja	*(172)*	*(10)*	*(182)*
Pozostałe	*(252)*	*420*	*168*
Skumulowane umorzenie 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**82.123**	**20.615**	**102.738**
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 1 stycznia 2013	**3**	**26**	**29**
Utworzenie	*-*	*-*	*-*
Wykorzystanie/Rozwiązanie	*-*	*-*	*-*
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości 31 grudnia 2013	**3**	**26**	**29**
Wartość księgowa netto 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	**93.607**	**46.477**	**140.084**

Pozostałe aktywa niematerialne obejmują licencje dotyczące procesów technologicznych, w tym licencje na korzystanie z rozwiązań technologicznych używanych w Rafinerii, koncesje na wytwarzanie, magazynowanie oraz obrót paliwami, licencje na programy komputerowe, patenty, znaki towarowe oraz nabyte prawa do emisji dwutlenku węgla CO_2.

15.3 Pozostałe informacje dotyczące aktywów niematerialnych

W poniższej tabeli przedstawiono pozycje, w których ujęto amortyzację aktywów niematerialnych:

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Koszt własny sprzedaży	42.570	49.160
Koszty sprzedaży	530	472
Koszty ogólnego zarządu	14.447	11.197
Zmiana stanu produktów oraz korekta kosztu własnego	(362)	108
Razem	**57.185**	**60.937**

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość aktywów niematerialnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań Grupy wynosiła 155.525 tys. zł (31 grudnia 2013: 150.364 tys. zł). Zabezpieczenie ustanowione było na nabytych w 2013 roku aktywach Heimdal (transakcję nabycia aktywów pakietu Heimdal opisano w nocie 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku nie ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przyszłe zobowiązania umowne Grupy dotyczące nakładów na aktywa niematerialne wynosiły 552 tys. zł i dotyczyły licencji komputerowych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku przyszłe zobowiązania inwestycyjne w kwocie 9.263 tys. zł były związane głównie z realizacją projektu EFRA polegającego na budowie instalacji opóźnionego koksowania oraz instalacji towarzyszących, a także system ETRM (ang. Energy Trading and Risk Management) i inne licencje.

16. Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności

Grupa posiada udziały we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności, do których należą:

- Umowa joint venture Grupy LOTOS S.A. z BP Europe SE na prowadzenie działalności w zakresie dostaw paliwa lotniczego przez spółkę **LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.**
- Umowa współpracy spółek LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. w zakresie zagospodarowania i eksploatacji złóż gazokondensatowych B-4 i B-6 na Morzy Bałtyckim realizowana poprzez spółki celowe **Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. oraz Baltic Gas Sp. z o.o.** (Komplementariusz).
- Wspólne przedsięwzięcie w zakresie działalności poszukiwawczo-wydobywczej ropy naftowej na terytorium Litwy realizowane w formie spółki **UAB Minijos Nafta.**

Podstawowe informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności opisano w nocie 2.

	Procentowy udział Grupy we własności jednostek			Wartość bilansowa udziałów (w tysiącach złotych)		
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	1 stycznia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	1 stycznia 2013
Segment produkcji i handlu						
LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.	50,00%	50,00%	-	14.551	14.419	-
Segment wydobywczy (GK LOTOS Petrobaltic S.A.)						
Baltic Gas Sp. z o.o.	49,99%	49,99%	-	12	7	-
Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. (1)	62,40%	81,68%	-	51.433	51.796	-
UAB Minijos Nafta	49,99%	49,99%	49,98%	33.603	63.576	85.214
Razem				**99.599**	**129.798**	**85.214**

(1) Udział we własności jednostki ustalono na podstawie wartości wkładów wniesionych przez poszczególnych wspólników do sumy wszystkich wkładów na dzień 31 grudnia 2014 roku:

- Baltic Gas Sp. z o.o. (Komplementariusz) 0,001%, (31 grudnia 2013: 0,002%),
- LOTOS Petrobaltic S.A. (Komandytariusz) 62,403% (31 grudnia 2013: 81,693%),
- CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy") (Komandytariusz) 37,596% (31 grudnia 2013:18,305%).

Procentowy udział Grupy we własności jednostki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp. k. pośrednio współkontrolowanej wynosi 62,40% (31 grudnia 2013: 81,68%).

w tysiącach złotych	Udział Grupy w wynikach netto jednostek za rok zakończony 31 grudnia 2014	 za rok zakończony 31 grudnia 2013
Segment produkcji i handlu		
LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o.	185	(488)
Segment wydobywczy (GK LOTOS Petrobaltic S.A.)		
Baltic Gas Sp. z o.o.	(25)	(15)
Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. [1]	(711)	(505)
UAB Minijos Nafta	(23.914) [2]	(17.123)
Razem	**(24.465)**	**(18.131)**

[1] W umowie spółki określono uczestniczenie wspólników w zyskach i stratach spółki Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. w następujący sposób:
- Baltic Gas Sp. z o.o. posiada 0,001% udziału w zyskach i 100% w stratach,
- LOTOS Petrobaltic S.A. posiada 50,9995% udziału w zyskach
- CalEnergy posiada 48,9995% udziału w zyskach.

W związku z powyższym, w rozumieniu regulacji MSSF spółka Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k jest podmiotem współkontrolowanym (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

[2] W tym wartość odpisu aktualizującego udziały w spółce UAB Minijos Nafta w kwocie 21.983 tys. zł (18.118 tys. LTL), patrz nota 16.1.

16.1 Zmiana stanu udziałów we wspólnych przedsięwzięciach wycenianych metodą praw własności

Segment produkcji i handlu

LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o. w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	**14.419**	**-**
Cena nabycia	-	14.907
Udział w zysku/(stracie) netto	185	(488)
Udział w innych całkowitych dochodach/(stratach) netto (straty aktuarialne z tytułu świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia)	(30)	-
Udział w stratach z tytułu transakcji wewnątrzgrupowych	(23)	-
Stan na koniec okresu	**14.551**	**14.419**

Segment wydobywczy (GK LOTOS Petrobaltic S.A.)

Baltic Gas Sp. z o.o. w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	**7**	**-**
Objęcie konsolidacją	-	5
Podwyższenie kapitału	30	20
Sprzedaż udziałów	-	(3)
Udział w stracie netto	(25)	(15)
Stan na koniec okresu	**12**	**7**

W dniu 10 kwietnia 2014 roku nastąpiło podwyższenie kapitału zakładowego spółki Baltic Gas Sp. z o.o. z dotychczasowej kwoty 45 tys. zł do kwoty 105 tys. zł, tj. o kwotę 60 tys. zł, przez ustanowienie 1.200 nowych udziałów o wartości nominalnej 50 zł każdy. Wszystkie nowo utworzone udziały zostały pokryte gotówką i objęte przez dotychczasowych Wspólników spółki, tj. LOTOS Petrobaltic S.A. oraz CalEnergy. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. objęła 600 udziałów o łącznej wartości nominalnej 30 tys. zł. Wydatki w kwocie 30 tys. zł z tytułu wniesionego wkładu pieniężnego przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. wykazano w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Wniesienie wkładów pieniężnych – wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności*. Podwyższenie zostało zarejestrowane w dniu 27 maja 2014 roku.

Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k. w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		**51.796**	**-**
Objęcie konsolidacją		-	5
Wniesione wkłady:		-	52.296
- aport nakładów na zagospodarowanie złóż B-4, B-6		-	*51.700*
- wkład pieniężny		-	*428*
- wkład niepokryty		-	*168*
Podwyższenie kapitału	2	348	-
Udział w stracie netto		(711)	(505)
Stan na koniec okresu		**51.433**	**51.796**

W 2014 roku wydatki z tytułu wniesionych wkładów pieniężnych do spółki Baltic Gas Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. wyniosły łącznie 309 tys. zł, z czego kwota 168 tys. zł dotyczyła wniesionych wkładów w roku 2013. Wydatki z tytułu ww. wkładów wykazano w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Wniesienie wkładów pieniężnych – wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności* Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa wykazywała zobowiązania z tytułu podwyższenia wniesionych wkładów w 2014 roku w kwocie 207 tys. zł.

UAB Minijos Nafta w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Stan na początek okresu	**63.576**	**85.214**
Wypłata dywidendy	(7.280)	(6.098)
Udział w stracie netto:	(23.914)	(17.123)
- udział w stracie netto wspólnego przedsięwzięcia	*(1.931)*	*(17.123)*
- odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości udziałów we wspólnym przedsięwzięciu	*(21.983)*	-
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1.221	1.583
Stan na koniec okresu	**33.603**	**63.576**

Na dzień 31 grudnia 2014 roku przeprowadzono test na utratę wartości udziałów spółki UAB Minijos Nafta (GK AB LOTOS Geonafta). Grupa ustaliła wartość odzyskiwalną testowanych aktywów na poziomie ich wartości użytkowej oszacowanej metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Główne założenia przyjęte do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych aktywów są zbieżne z założeniami przyjętymi do ustalenia wartości odzyskiwanej testowanych na dzień 31 grudnia 2014 roku poszczególnych licencji produkcyjnych związanych z koncesjami litewskimi w spółkach GK AB LOTOS Geonafta: AB LOTOS Geonafta (złoża Girkaliai, Kretinga, Nausodis) oraz UAB Manifoldas (złoża Vėžaičiai, Ližiai, Ablinga), patrz nota 15.1.2.

W wyniku przeprowadzonych testów na utratę wartości Grupa dokonała odpisu aktualizującego udziały spółki UAB Minijos Nafta w łącznej wysokości 21.983 tys. zł (18.118 tys. LTL). W skonsolidowanym sprawozdaniu z całkowitych dochodów dokonany odpis z tytułu utraty wartości udziałów został ujęty w pozycji *Udział w wynikach netto wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności*.

16.2 Skrócone informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014			
Przychody ze sprzedaży	478.279	-	-	57.212
Koszt własny sprzedaży	(457.504)	-	(626)	(47.228)
Zysk/(Strata) na sprzedaży	**20.775**	**-**	**(626)**	**9.984**
Koszty sprzedaży	(15.849)	-	-	(1.088)
Koszty ogólnego zarządu	(4.347)	(50)	(615)	(14.488)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne (netto)	56	-	(123)	(148)
Zysk/(Strata) operacyjny/(a)	**635**	**(50)**	**(1.364)**	**(5.740)**
Przychody i koszty finansowe (netto)	(137)	-	(58)	289
Zysk/(Strata) przed opodatkowaniem	**498**	**(50)**	**(1.422)**	**(5.451)**
Podatek dochodowy	(129)	-	-	1.076
Zysk/(Strata) netto	**369**	**(50)**	**(1.422)**	**(4.375)**
Amortyzacja	*(779)*	*-*	*(626)*	*(10.900)*

Sprawozdanie z całkowitych dochodów	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2013			
Przychody ze sprzedaży	19.478	-	-	76.354
Koszt własny sprzedaży	(19.103)	-	(530)	(68.810)
Zysk/(Strata) na sprzedaży	**375**	**-**	**(530)**	**7.544**
Koszty sprzedaży	(1.108)	-	-	(1.120)
Koszty ogólnego zarządu	(388)	(30)	(479)	(9.614)
Pozostałe przychody i koszty operacyjne (netto)	(3)	-	-	(37.022)
Strata operacyjna	**(1.124)**	**(30)**	**(1.009)**	**(40.212)**
Przychody i koszty finansowe (netto)	(36)	-	-	(640)
Strata przed opodatkowaniem	**(1.160)**	**(30)**	**(1.009)**	**(40.852)**
Podatek dochodowy	184	-	-	6.606
Strata netto	**(976)**	**(30)**	**(1.009)**	**(34.246)**
Amortyzacja	*(126)*	*-*	*(530)*	*(27.170)*

Sprawozdanie z sytuacji finansowej	Nota	LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
w tysiącach złotych		31 grudnia 2014			
Aktywa trwałe		11.598	1	97.869	122.455
Aktywa obrotowe, w tym:		37.046	25	7.596	13.401
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		*6.220*	*9*	*3.375*	*2.791*
Aktywa razem		**48.644**	**26**	**105.465**	**135.856**
Zobowiązania długoterminowe		5.081	-	-	18.031
Zobowiązania krótkoterminowe		27.888	2	23.859	5.889
Zobowiązania razem		**32.969**	**2**	**23.859**	**23.920**
Aktywa netto		**15.675**	**24**	**81.606**	**111.936**
		50%	**49,99%**	*****	**49,99%**
Udział w aktywach netto		7.838	12	51.433	55.968
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości udziałów		-	-	-	(22.365)
Wycena do wartości godziwej		6.736[(1)]	-	-	-
Eliminacja transakcji wewnątrzgrupowych		(23)	-	-	-
Udział we wspólnych przedsięwzięciach	**16**	**14.551**	**12**	**51.433**	**33.603**

Sprawozdanie z sytuacji finansowej		LOTOS – Air BP Polska Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o.	Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k.	UAB Minijos Nafta
w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2013			
Aktywa trwałe		12.013	1	67.750	127.458
Aktywa obrotowe, w tym:		27.213	15	3.032	29.420
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		*4.327*	*10*	*740*	*15.694*
Aktywa razem		**39.226**	**16**	**70.782**	**156.878**
Zobowiązania długoterminowe		5.186	-	-	23.282
Zobowiązania krótkoterminowe		18.675	2	7.975	6.444
Zobowiązania razem		**23.861**	**2**	**7.975**	**29.726**
Aktywa netto		**15.365**	**14**	**62.807**	**127.152**
		50%	**49,99%**	*	**49,99%**
Udział w aktywach netto		7.683	7	51.796	63.576
Wycena do wartości godziwej		6.736[(1)]	-	-	-
Udział we wspólnych przedsięwzięciach	**16**	**14.419**	**7**	**51.796**	**63.576**

* W rozumieniu regulacji MSSF spółka Baltic Gas Sp. z o.o. i wspólnicy sp.k jest podmiotem współkontrolowanym (wspólne przedsięwzięcie wyceniane metodą praw własności zgodnie z MSSF 11) przez Grupę (patrz nota 16, powyżej).

(1) Kwota zysku z wyceny zachowanej inwestycji w poprzednio kontrolowanej przez Grupę jednostce do jej wartości godziwej na dzień utraty kontroli w wysokości 6.736 tys. zł (patrz nota 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

Informacje o transakcjach ze wspólnymi przedsięwzięciami, w których Grupa posiada udziały przedstawiono w nocie 36.1.

17. Aktywa trwałe (lub grupy do zbycia) przeznaczone do sprzedaży

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Segment wydobywczy	1.661	794
Segment produkcji i handlu	8.774	-
Razem	**10.435**	**794**

Segment wydobywczy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zakwalifikowano dwa śmigłowce, natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku pozycja ta obejmowała dwa lokale mieszkalne wraz z przynależnymi udziałami w nieruchomości gruntowej, które zostały zbyte przez Grupę w pierwszym półroczu 2014 roku. Wpływy pieniężne z tytułu sprzedaży w 2014 roku ww. lokali mieszkalnych wynosiły 1.805 tys. zł i zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych w pozycji *Sprzedaż rzeczowych aktywów trwałych i pozostałych aktywów niematerialnych.*

Segment produkcji i handlu

Na dzień 31 grudnia 2014 roku do grup do zbycia Grupa zaliczyła wyodrębnione, zorganizowane części przedsiębiorstwa w Jaśle i Czechowicach-Dziedzicach, prowadzące działalność usługową w zakresie utrzymania ruchu mechanicznego, elektrycznego, automatyki, remontów oraz badań i analiz technicznych. Zobowiązania Grupy związane z tymi aktywami w kwocie 9.088 tys. zł (patrz nota 29.1) wykazano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Zobowiązania bezpośrednio związane z aktywami trwałymi (lub grupami do zbycia) przeznaczonymi do sprzedaży*. Planowana sprzedaż powyższych aktywów związana jest z realizacją „Programu Efektywność i Rozwój 2013 - 2015".

18. Należności z tytułu dostaw i usług oraz pozostałe aktywa

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Aktywa finansowe				
Długoterminowe aktywa finansowe				
Pozostałe aktywa finansowe:	31.1	71.102	194.002	86.435
Należności z tytułu kaucji		*20.631*	*23.089*	*28.555*
Należności z tytułu leasingu finansowego	*18.2*	*9.111*	*8.061*	*6.180*
Udziały		*9.752*	*9.746*	*9.756*
Fundusz likwidacji zakładu górniczego [1]	*32.4.1*	*30.911*	*29.866*	*27.481*
Depozyty zabezpieczające	*32.4.1*	*-*	*11.029*	*11.163*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*32.3.1; 32.4.1*	*-*	*110.379*	*-*
Pozostałe należności		*697*	*1.832*	*3.300*
Razem		**71.102**	**194.002**	**86.435**
Krótkoterminowe aktywa finansowe				
Należności z tytułu dostaw i usług	31.1	1.406.501	1.591.649	1.625.715
- w tym od jednostek powiązanych	*36.1*	*23.318*	*16.670*	*5.014*
Pozostałe aktywa finansowe:	31.1	1.260.931	197.631	172.787
Należności z tytułu kaucji		*10.085*	*23.089*	*10.483*
Lokaty	*32.4.1*	*31.432*	*29.593*	*122.501*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*32.3.1; 32.4.1*	*179.377*	*103.559*	*18.320*
Korekta rozliczenia pro&contra nabycia aktywów Heimdal	*6.1*	*-*	*12.323*	*-*
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) [2]		*26.100*	*-*	*-*
Należności inwestycyjne		*86*	*13.144*	*2.457*
Depozyty zabezpieczające związane z korzystaniem z systemu dystrybucji i przesyłu paliwa gazowego		*7.342*	*-*	*-*
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania - emisja akcji		*996.939*	*-*	*-*
Pozostałe należności		*9.570*	*15.923*	*19.026*
Razem		**2.667.432**	**1.789.280**	**1.798.502**
Razem aktywa finansowe		**2.738.534**	**1.983.282**	**1.884.937**
Aktywa niefinansowe				
Długoterminowe aktywa niefinansowe				
Przedpłaty na leasing lokomotyw		-	6.663	8.990
Prowizje związane z finansowaniem projektu B8		23.839	-	-
Pozostałe		12.347	10.316	11.807
Razem		**36.186**	**16.979**	**20.797**
Krótkoterminowe aktywa niefinansowe				
Należności z tytułu podatku od towarów i usług (VAT)		71.262	51.895	165.152
Pozostałe należności budżetowe inne niż podatek dochodowy		178	632	2.114
Ubezpieczenia majątkowe i inne		16.729	4.522	5.704
Przedpłaty na leasing lokomotyw		2.336	2.336	2.336
Rozliczenia z tytułu wspólnych działań (złoża norweskie) [2]		357	27.158	41.756
Akcyza od przesunięć międzymagazynowych		36.661	27.237	29.678
Zaliczki na dostawy i usługi		9.457	9.503	7.523
Pozostałe		21.123	16.157	7.350
Razem		**158.103**	**139.440**	**261.613**
Razem aktywa niefinansowe		**194.289**	**156.419**	**282.410**
Razem		**2.932.823**	**2.139.701**	**2.167.347**
w tym:				
część długoterminowa		*107.288*	*210.981*	*107.232*
część krótkoterminowa:		*2.825.535*	*1.928.720*	*2.060.115*
- z tytułu dostaw i usług		*1.406.501*	*1.591.649*	*1.625.715*
- pozostałe		*1.419.034*	*337.071*	*434.400*

[1] Środki pieniężne gromadzone na koncie bankowym Funduszu likwidacji zakładu górniczego (tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku) w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej, patrz nota 30.1 pozycja *Fundusz likwidacji zakładu górniczego Morze Bałtyckie*.

(2) Należności spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A., segment wydobywczy) z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy operatorem a uczestnikami konsorcjum na poszczególnych złożach norweskich. Informacje na temat udziału i statusu Grupy w ramach wspólnych działań w Norwegii przedstawiono w nocie 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 (patrz „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku na pozycję *Lokaty* składały się lokaty Jednostki Dominującej zakładane na zabezpieczenie spłaty odsetek od kredytów zaciągniętych na finansowanie inwestycji w ramach „Programu 10+" oraz na refinansowanie i finansowanie zapasów, o których mowa w nocie 27.1.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na pozycję *Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania - emisja akcji* składały się środki pieniężne z emisji akcji serii D Grupy LOTOS S.A. ulokowane na wydzielonym rachunku bankowym Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (patrz nota 21), do dnia rejestracji podwyższenia kapitału (patrz nota 37). Cele emisji akcji serii D zostały przedstawione w Prospekcie Emisyjnym opublikowanym dnia 13 listopada 2014 roku i obejmowały wybudowanie instalacji opóźnionego koksowania (tzw. Projekt EFRA) oraz zagospodarowanie złóż gazowych B-4 i B-6.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku w pozycji *Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych* wykazano środki pieniężne ulokowane na wyodrębnionym rachunku escrow w wyniku zawarcia porozumienia między stronami zaangażowanymi w realizację projektu YME w Norwegii (porozumienie szerzej opisano w nocie 35.1, patrz też nota 30.1 i nota 13). Łączna kwota zablokowanych środków pieniężnych o których mowa powyżej na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 179.377 tys. zł (31 grudnia 2013: 213.938 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku na pozycję *Należności inwestycyjne* składały się głównie należności spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS z tytułu sprzedaży urządzenia wiertniczego oraz należności spółki LOTOS Asfalt Sp. z o.o. z tytułu sprzedaży aktywów związanych z Zakładem Materiałów Hydroizolacyjnych w Jaśle. W 2014 roku należności Lotos Asfalt Sp. z o.o. zostały uregulowane. Wpływy pieniężne z tytułu tej transakcji zostały wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności inwestycyjnej w pozycji *Sprzedaż zorganizowanej części przedsiębiorstwa*.

Okres spłaty należności z tytułu dostaw i usług związany z normalnym tokiem sprzedaży wynosi 7 - 35 dni.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku na należnościach ustanowiono cesję z tytułu zabezpieczenia zobowiązań Grupy w wysokości 31.676 tys. zł (31 grudnia 2013: 3.156 tys. zł)

Charakterystyka instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 7.23. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w nocie 32.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 32.3.1.

Analiza wrażliwości aktywów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 32.4.1.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych została przedstawiona w nocie 32.6.

18.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość należności

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	**175.293**	**177.152**
Utworzenie	18.077	11.955
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	12	34
Wykorzystanie	(11.222)	(10.974)
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.) (1)	-	(735)
Rozwiązanie	(4.604)	(2.141)
Pozostałe	138 (2)	2
Stan na koniec okresu	**177.694**	**175.293**

(1) W listopadzie 2013 roku Grupa sprzedała 50% udziałów spółki LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. (dawniej *LOTOS Tank Sp. z o.o.) na rzecz podmiotu zewnętrznego*).
(2) Dodatkowe kwoty zasądzone w toku postępowania sądowego.

Utworzenie i rozwiązanie odpisów aktualizujących wartość należności prezentowane jest w pozostałej działalności operacyjnej w zakresie należności głównych oraz w działalności finansowej w zakresie odsetek za nieterminową płatność. W sprawozdaniu z całkowitych dochodów odpisy z tytułu utraty wartości należności i ich odwrócenie prezentowane są przez Grupę jednostronnie (netto) w pozycjach: Pozostałe przychody/koszty operacyjne (zgodnie z przyjętą polityką rachunkowości Grupa dokonuje

kompensaty odpowiadających sobie tytułów pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych stosując regulacje MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych" pkt. 34 i pkt. 35).

Na pozycję *Utworzenie* składa się kwota 15.928 tys. zł dotycząca należności głównych (w 2013 roku: 9.584 tys. zł) oraz kwota 2.149 tys. zł dotycząca odsetek (w 2013 roku: 2.371 tys. zł).

Na pozycję *Rozwiązanie* składa się kwota 2.850 tys. zł dotycząca należności głównych (w roku 2013: 1.279 tys. zł) oraz kwota 1.754 tys. zł dotycząca odsetek (w 2013 roku: 862 tys. zł).

W roku 2014 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach operacyjnych w kwocie 13.078 tys. zł, na którą składały się kwoty: 15.928 tys. zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 2.850 tys. zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz nota 9.4).

W roku 2013 utworzenie i rozwiązanie odpisu z tytułu utraty wartości należności głównych Grupa ujęła w pozostałych kosztach operacyjnych w kwocie 6.012 tys. zł, na którą składały się kwoty: 7.291 tys. zł z tytułu utworzenia odpisu oraz 1.279 tys. zł z tytułu odwrócenia odpisu (patrz nota 9.4). Ponadto w roku 2013 Grupa skompensowała utworzony odpis z tytułu utraty wartości należności głównych w kwocie 2.293 tys. zł z odpowiadającymi pozycjami wynikowymi w ramach pozostałej działalności operacyjnej.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych nieobjętych odpisem aktualizującym przedstawia się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Do 1 miesiąca	41.973	47.503
Od 1 do 3 miesięcy	5.752	8.051
Od 3 do 6 miesięcy	956	5.694
Od 6 miesięcy do 1 roku	385	4.948
Powyżej 1 roku	24	6.341
Razem	**49.090**	**72.537**

Należności przeterminowane nie zostały objęte odpisem aktualizującym ponieważ podlegają one zabezpieczeniu przed ryzykiem kredytowym w postaci hipoteki, zastawu, ubezpieczenia, gwarancji bankowej lub poręczenia.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku i 31 grudnia 2013 roku udział należności z tytułu dostaw i usług pięciu największych odbiorców Grupy na koniec okresu sprawozdawczego wynosił odpowiednio 25% i 27% salda tych należności ogółem (indywidualnie od 2% do 12%). W ocenie Grupy, w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług, z wyjątkiem należności od ww. odbiorców, nie występuje istotna koncentracja ryzyka kredytowego. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe na dzień kończący okres sprawozdawczy jest najlepiej reprezentowana przez wartość księgową tych instrumentów.

18.2 Należności z tytułu leasingu finansowego

Grupa opracowała i wdrożyła System Partnerstwa Handlowego "Rodzina LOTOS", który określa sposób prowadzenia stacji paliw. Grupa zawarła umowy partnerstwa handlowego z podmiotami, nazywanymi Partnerami, prowadzącymi stacje paliw na własne ryzyko i rachunek. Należności z tytułu umów partnerskich dotyczą nakładów poniesionych na wizualizację na stacjach paliw, które zostały oddane do użytkowania na podstawie umów zawieranych na okres 5–10 lat.

	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nie dłużej niż jeden rok [(1)]	4.429	3.437	4.394	3.406
Od 1 roku do 5 lat	8.951	7.604	8.881	7.534
Powyżej 5 lat	232	532	230	527
Razem	**13.612**	**11.573**	**13.505**	**11.467**
Minus niezrealizowane przychody finansowe	(107)	(106)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	**13.505**	**11.467**	**13.505**	**11.467**
w tym:				
część długoterminowa			*9.111*	*8.061*
część krótkoterminowa			*4.394*	*3.406*

[(1)] Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych wykazana jest w pozycji *Należności z tytułu dostaw i usług.*

19. Zapasy

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Wyroby gotowe	1.184.960	1.755.310	1.800.560
Półprodukty i produkty w toku	556.424	671.636	751.935
Towary	223.540	284.497	256.875
Materiały	1.952.205	3.017.441	3.153.657
Razem	**3.917.129**	**5.728.884**	**5.963.027**
w tym zapasy wycenione:			
według kosztu wytworzenia lub ceny nabycia	*469.201*	*5.722.868*	*5.957.532*
według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania	*3.447.928*	*6.016*	*5.495*

Zapasy wyceniane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia z uwzględnieniem odpisów aktualizujących tę wartość do poziomu ceny sprzedaży netto możliwej do realizacji pomniejszonej o koszty sprzedaży, jeśli cena ta jest niższa.

W związku z obniżką notowań cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych, Grupa dokonała odpisu wartości swoich zapasów na dzień 31 grudnia 2014 roku do poziomu wyceny według ceny sprzedaży netto możliwej do uzyskania (patrz nota 19.1).

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań z tytułu kredytu Jednostki Dominującej na refinansowanie i finansowanie zapasów, o którym mowa w nocie 27.1, wynosiła 3.330.652 tys. zł (31 grudnia 2013: 5.032.009 tys. zł).

19.1 Zmiana stanu odpisów aktualizujących wartość zapasów

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Stan na początek okresu	**2.919**	**1.407**
Utworzenie	451.551 [(1)]	2.651
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1	-
Wykorzystanie	(892)	(265)
Rozwiązanie	(170)	(874)
Stan na koniec okresu	**453.409**	**2.919**
w tym:		
Wyroby gotowe	*200.340*	*311*
Półprodukty i produkty w toku	*40.913*	*2*
Towary	*5.834*	*68*
Materiały	*206.322*	*2.538*

[(1)] W związku z obniżką notowań cen ropy naftowej i produktów rafineryjnych, Grupa zawiązała odpis aktualizujący w kwocie 450.891 tys. zł doprowadzając bilansową wartość zapasów do poziomu cen sprzedaży netto możliwych do uzyskania, zgodnie z MSR 2.

Efekt aktualizacji wartości zapasów prezentowany jest w koszcie własnym sprzedaży.

19.2 Zapasy obowiązkowe

Grupa utrzymuje zapasy obowiązkowe zgodnie z następującymi aktami prawnymi:

- Ustawa z dnia 16 lutego 2007 roku o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343, z dnia 23 marca 2007 roku z późniejszymi zmianami).
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 lutego 2003 roku w sprawie zapasów paliw w przedsiębiorstwach energetycznych (Dz. U. nr 39, poz.338 z późn. zm.).

Powyższe przepisy regulują zasady tworzenia, utrzymywania oraz finansowania zapasów ropy naftowej, produktów naftowych oraz paliw w przedsiębiorstwach energetycznych.

Zapasy obowiązkowe w Grupie obejmują ropę naftową, produkty naftowe (paliwa ciekłe), gaz płynny LPG, węgiel kamienny. Zapasy obowiązkowe utrzymywane są w segmencie produkcji i handlu, głównie przez Jednostkę Dominującą. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość bilansowa zapasów obowiązkowych wynosiła 2.243.655 tys. zł (31 grudnia 2013: 4.250.530 tys. zł).

20. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Środki pieniężne w banku	345.493	494.729	265.473
Środki pieniężne w kasie	400	335	342
Inne środki pieniężne	2.322	775	289
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	**348.215**	**495.839**	**266.104**
Kredyty w rachunku bieżącym	(514.902)	(498.914)	(508.988)
Razem środki pieniężne i ich ekwiwalenty wykazane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	**(166.687)**	**(3.075)**	**(242.884)**

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych, których wysokość zależy od krótkoterminowych stóp procentowych na rynku międzybankowym. Lokaty krótkoterminowe są zakładane na różne okresy, od jednego dnia do jednego miesiąca, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dysponowała niewykorzystanymi przyznanymi środkami kredytowymi w wysokości 676.138 tys. zł (31 grudnia 2013: 683.147 tys. zł) związanymi z kredytami obrotowymi (w tym przyznany kredyt obrotowy Konsorcjum banków (4), patrz nota 27.1), w odniesieniu do których wszystkie warunki zawieszające zostały spełnione.

Wartość środków pieniężnych na rachunkach bankowych, na których ustanowiono zabezpieczenie zobowiązań Grupy Kapitałowej LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 roku wyniosła 3.197 tys. zł (31 grudnia 2013: 2.629 tys. zł).

21. Kapitał podstawowy

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu	**129.873**	**129.873**
Emisja akcji serii D	55.000	-
Stan na koniec okresu	**184.873**	**129.873**
W tym:		
Akcje serii A	*78.700*	*78.700*
Akcje serii B	*35.000*	*35.000*
Akcje serii C	*16.173*	*16.173*
Akcje serii D	*55.000*	*-*

W dniu 8 września 2014 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Spółki podjęło uchwałę nr 2 w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego spółki w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 18 listopada 2014 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu Spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu Spółki.

Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. uchwałą nr 1396/2014 z dnia 11 grudnia 2014 roku postanowił wprowadzić z dniem 12 grudnia 2014 roku w trybie zwykłym do obrotu giełdowego na rynku podstawowym 55.000.000 praw do akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 złoty każda oznaczonych przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. kodem PLLOTOS00074.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kapitał podstawowy składa się z 184.873.362 akcji zwykłych o wartości nominalnej 1 zł za każdą akcję mających pełne pokrycie w kapitale podstawowym, w tym akcje serii D w liczbie 55.000.000 oraz akcje serii A,B, C łącznie w liczbie 129.873.362 z poprzednich emisji. Jedna akcja jest równoważna pojedynczemu głosowi na Walnym Zgromadzeniu i posiada prawo do dywidendy.

W dniu 9 stycznia 2015 roku zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego Grupy LOTOS S.A. z kwoty 129.873.362 zł do kwoty 184.873.362 zł (patrz nota 37). Ogólna liczba głosów wynikająca ze wszystkich wyemitowanych przez Grupę LOTOS S.A. akcji po zarejestrowaniu zmiany wysokości kapitału zakładowego w Krajowym Rejestrze Sądowym wynosi na dzień publikacji niniejszego sprawozdania finansowego 184.873.362 głosy.

22. Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji

Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji obejmuje nadwyżkę ceny emisyjnej akcji serii B, C i D nad ich wartością nominalną z uwzględnieniem kosztów bezpośrednio związanych z emisją akcji.

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	980.000	340.773	940.500	2.261.273
Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji	(9.049)	(376)	(22.222)	(31.647)
Razem	**970.951**	**340.397**	**918.278**	**2.229.626**

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Seria B	Seria C	Seria D	Razem
Nadwyżka ceny emisyjnej nad wartością nominalną akcji	980.000	340.773	-	1.320.773
Koszty bezpośrednio związane z emisją akcji	(9.049)	(376)	-	(9.425)
Razem	**970.951**	**340.397**	**-**	**1.311.348**

23. Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych

Kapitał rezerwowy z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych obejmuje zmiany wyceny kredytów w walutach obcych wykorzystywanych, jako instrumenty zabezpieczające do zabezpieczenia przepływów pieniężnych, pomniejszone o wpływ podatku dochodowego.

Zmiany wartości godziwej finansowych instrumentów pochodnych wyznaczonych do zabezpieczenia przepływów pieniężnych w części stanowiącej efektywne zabezpieczenie ujmuje się w kapitale rezerwowym z wyceny zabezpieczeń przepływów pieniężnych, natomiast część nieefektywną zalicza się do przychodów/kosztów finansowych okresu sprawozdawczego.

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		**61.019**	**(36.801)**
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne:		(584.653)	120.765
- część skuteczna		*(584.731)*	*120.765*
- część nieskuteczna [(1)]		*78*	-
Podatek dochodowy dotyczący wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	10.1	111.099	(22.945)
Stan na koniec okresu		**(412.535)**	**61.019**

[(1)] Część stanowiąca nieefektywne zabezpieczenie ujęta w kosztach finansowych.

24. Zyski zatrzymane

Na zyski zatrzymane składają się kapitały tworzone i wykorzystywane według zasad określonych przepisami prawa i postanowieniami aktów założycielskich oraz wyniki bieżącego okresu sprawozdawczego.

Ponadto Grupa prezentuje w zyskach zatrzymanych zyski/straty aktuarialne z wyceny określonych świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia z uwzględnieniem efektu podatkowego, które w sprawozdaniu z całkowitych dochodów ujmowane są w pozycji *Inne całkowite dochody/(straty) netto.*

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku w Grupie LOTOS S.A. wystąpiły ograniczenia do przekazywania funduszy w postaci dywidend, szerzej opisane w nocie 12.

24.1 Ograniczenia zdolności jednostek zależnych do przekazywania funduszy Jednostce Dominującej w postaci dywidend

W latach 2013 i 2014 w Grupie Kapitałowej LOTOS wystąpiły ograniczenia zdolności jednostek zależnych do przekazywania funduszy Grupie LOTOS S.A. w postaci dywidend, które wynikały z następujących okoliczności:

- Zapisy umów kredytowych ograniczają wartość nadwyżki gotówki wypracowanej w roku obrotowym przez spółkę LOTOS Paliwa Sp. z o.o. z przeznaczeniem na wypłatę dywidend od spełnienia określonych wskaźników.
- W spółce AB LOTOS Geonafta występują ograniczenia w wypłacie dywidend wynikające z zawartych umów kredytowych, które ograniczają taką wypłatę od uzyskania wcześniejszej zgody banku.
- W spółce LOTOS Exploration and Production Norge AS występują ograniczenia w wypłacie dywidend wynikające z zawartych umów kredytowych, które ograniczają wypłatę dywidend od uzyskania wcześniejszej zgody banku.

Powyższe ograniczenia obowiązywały na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku.

25. Różnice kursowe z przeliczenia

Na pozycję *Różnice kursowe z przeliczenia* składają się różnice kursowe związane z przeliczeniem na złote polskie sprawozdań finansowych zagranicznych jednostek i grup kapitałowych.

26. Udziały niekontrolujące

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		**289**	**699**
Udział w wynikach		*(46)*	*13*
Udział w innych całkowitych dochodach/(stratach) netto		*5*	*(2)*
Udział w całkowitych dochodach/(stratach) ogółem		(41)	11
Zmiana udziału w aktywach netto spółki LOTOS Petrobaltic S.A [(1)]		10	-
Sprzedaż akcji spółki LOTOS Petrobaltic S.A. Jednostce Dominującej	2	(83)	(421)
Stan na koniec okresu		**175**	**289**

[(1)] Zmiana w wyniku podwyższenia kapitału zakładowego spółki LOTOS Petrobaltic S.A. przez Grupę LOTOS S.A.

27. Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Kredyty bankowe:	27,1	6.215.612	5.851.809
- celowe kredyty inwestycyjne		*4.650.868*	*4.512.290*
- kredyty obrotowe		*784.214*	*831.739*
- kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów		*1.052.449*	*753.296*
- środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych		*(271.919)*	*(245.516)*
Pożyczki	27,2	102.783	10.306
Obligacje	27,3	213.479	198.240
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27,4	131.794	151.031
Razem		**6.663.668**	**6.211.386**
w tym:			
część długoterminowa		*4.495.562*	*4.496.190*
część krótkoterminowa		*2.168.106*	*1.715.196*

27.1 Kredyty bankowe

Kredyty bankowe według waluty finansowania i terminu zapadalności

31 grudnia 2014	Waluta kredytu udzielonego Grupie			Razem
w tysiącach złotych	EUR	USD	PLN	
2015	9.550	1.687.928	419.909	2.117.387
2016	-	724.077	34.304	758.381
2017	-	464.917	34.872	499.789
2018	-	549.642	35.473	585.115
2019	-	591.468	28.029	619.497
po 2019	-	1.535.223	100.220	1.635.443
Razem	**9.550**	**5.553.255**	**652.807**	**6.215.612**

31 grudnia 2013	Waluta kredytu udzielonego Grupie			Razem
w tysiącach złotych	EUR	USD	PLN	
2014	2.448	1.226.142	442.845	1.671.435
2015	2.444	432.606	59.657	494.707
2016	-	404.569	24.750	429.319
2017	-	801.939	24.750	826.689
2018	-	470.697	24.750	495.447
po 2018	-	1.894.326	39.886	1.934.212
Razem	**4.892**	**5.230.279**	**616.638**	**5.851.809**

Zabezpieczenie spłaty powyższych kredytów stanowią:

- pełnomocnictwo do dysponowania rachunkami bankowymi,
- zastaw rejestrowy na rachunkach bankowych,
- zastaw rejestrowy na zapasach,
- zastaw rejestrowy na ruchomościach istniejących i przyszłych,
- hipoteka,
- przewłaszczenie rzeczowych aktywów trwałych,
- cesja z umów ubezpieczenia zapasów,
- cesja z umów na przechowywanie zapasów,
- cesja praw do odszkodowania od Skarbu Państwa w przypadku obowiązku sprzedaży zapasów obowiązkowych poniżej ich ceny rynkowej,
- cesja z umów ubezpieczenia dotyczących rafinerii w Gdańsku,
- cesja umów licencyjnych,
- cesja umów sprzedaży produktów,
- cesja praw z kontraktów sprzedaży ropy naftowej,
- akcje i udziały w spółkach zależnych,
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
- weksle in blanco,
- gwarancje bankowe.

Oprocentowanie kredytów jest oparte o:

- dla kredytów zaciągniętych w USD - LIBOR USD 1M, 3M lub 6M w zależności od wybranego w danym momencie okresu odsetkowego,
- dla kredytów zaciągniętych w EUR – EURIBOR 1M lub 3M,
- dla kredytów zaciągniętych w PLN – WIBOR ON, 1M lub 3M.

Marże bankowe dotyczące zaciągniętych kredytów mieszczą się w przedziale 0,3 pp. – 3,75 pp.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku efektywna stopa procentowa kredytów uwzględniająca fakt finansowania w USD i EUR kształtuje się na średnim poziomie około 2,42 % (31 grudnia 2013: 2,48 %). Efektywna stopa procentowa dla kredytów w PLN z wyłączeniem kredytów konsorcjalnych Jednostki Dominującej kształtuje się na średnim poziomie około 3,88 % (31 grudnia 2013: 3,99 %).

Analiza wrażliwości kredytów na ryzyko związane ze zmianami kursów walut oraz stóp procentowych została przedstawiona odpowiednio w notach 32.3.1 oraz 32.4.1.

Analiza kontraktowych terminów zapadalności kredytów została przedstawiona w nocie 32.5.

Podział kredytów i pożyczek według instytucji udzielających finansowania

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Pekao S.A.	20.315	20.077
ING Bank Śląski S.A.	-	298
PKO BP S.A.*	677.184	619.321
Bank Millennium S.A.	-	6.529
Nordea Bank Litwa	33.619	43.254
Bank Ochrony Środowiska S.A.	4.844	9.688
mBank S.A.**	-	396
Konsorcjum banków (1)	1.052.449	753.296
Konsorcjum banków (2)	2.974.259	2.868.182
Konsorcjum banków (3)	1.092.447	1.046.085
Konsorcjum banków (4)	428.209	444.268
Konsorcjum banków (5)	141.696	193.485
Konsorcjum banków (6)	62.509	92.446
Środki zgromadzone na lokatach bankowych zabezpieczających spłatę odsetek oraz rat kapitałowych***	(271.919)	(245.516)
Razem	**6.215.612**	**5.851.809**
w tym:		
część długoterminowa	*4.098.225*	*4.180.374*
część krótkoterminowa	*2.117.387*	*1.671.435*

Konsorcjum banków (1):
Pekao S.A., mBank S.A., ING Bank Śląski S.A., Société Générale S.A., Bank Handlowy w Warszawie S.A., Bank Zachodni WBK S.A.
Konsorcjum banków (2):
Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V., Pekao S.A., BNP Paribas S.A., Caja de Ahorros y Monte de Piedad de Madrid, Credit Agricole CIB (dawniej Calyon), DnB Nor Bank ASA, DnB Nord Polska S.A., ING Bank Śląski S.A., KBC Finance Ireland, Kredyt Bank S.A., Nordea Bank AB, PKO BP S.A., The Royal Bank of Scotland plc, Société Générale S.A., Bank Zachodni WBK S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A., Sumitomo Mitsui Banking Corporation Europe Ltd.,
Konsorcjum banków (3): Banco Bilbao Vizcaya Argentaria S.A., BNP Paribas S.A.,
Konsorcjum banków (4):
Pekao S.A., PKO BP S.A., BNP Paribas S.A., ING Bank Śląski S.A., Rabobank Polska S.A., Bank Gospodarki Żywnościowej S.A.,
Konsorcjum banków (5): Pekao S.A., PKO BP S.A.,
Konsorcjum banków (6): Nordea Bank Finland Plc. Lithuania Branch, PKO BP S.A.

* w tym kredyty udzielone przez Nordea Bank Polska S.A. (przejęty przez PKO BP S.A.)
** dawniej BRE Bank S.A.
*** Grupa LOTOS S.A zgodnie z MSR 32 kompensuje składnik aktywów finansowych (środki zabezpieczone na spłatę zobowiązań kredytowych) i zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów, gdyż posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot oraz zamierza jednocześnie zrealizować składnik aktywów i wykonać zobowiązanie. Gromadzenie środków na spłatę zobowiązań kredytowych wynika wprost z ustaleń zawartych w dokumentacji kredytowej dotyczącej kredytów inwestycyjnych związanych z finansowaniem Programu 10+ oraz z kredytem na refinansowanie i finansowanie zapasów. Spółka jest zobowiązania do zabezpieczenia i utrzymywania środków na spłatę rat kapitałowych i odsetek przypadających do spłaty w okresie do 6 miesięcy. Prezentacja netto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej służy odzwierciedleniu oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych z rozliczenia dwóch lub więcej instrumentów finansowych.

Kredyty bankowe Jednostki Dominującej

Kredyt na refinansowanie i finansowanie zapasów

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wykorzystanie kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów udzielonego przez Konsorcjum banków (1), w kwocie nominalnej wynosi 1.052,2 mln zł *(300 mln USD)*.

Grupa LOTOS S.A. w ramach kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów zobowiązana jest do utrzymywania wskaźnika określonego jako Tangible Consolidated Net Worth (TCNW) na poziomie nie niższym niż zapisany w umowie kredytowej. Dodatkowo Spółka w ramach ww. umowy kredytowej zobowiązana jest do utrzymywania wartości wskaźnika finansowego określonego jako Loan to Pledged Inventory Value Ratio na poziomie nie wyższym niż określony umową kredytową. Jednostka Dominująca na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku spełniała opisane powyżej wytyczne.

Zmiany w umowie kredytowej na refinansowanie i finansowanie zapasów

W dniu 29 października 2014 roku Grupa LOTOS S.A. oraz Konsorcjum banków (1), podpisały umowę zmieniającą do umowy na refinansowanie i finansowanie zapasów, zawartej dnia 10 października 2012 roku, skutkującą przedłużeniem o 12 miesięcy (tzn. do dnia 20 grudnia 2015 roku) kredytu odnawialnego na łączną kwotę 400 mln USD (tj. 1.268 mln zł wg kursu średniego NBP na dzień 10 października 2012 roku).

Pozostałe warunki umowy, w tym również zapisy dotyczące kar nie uległy zmianie i nie odbiegają od powszechnie stosowanych dla tego typu umów.

Kredyty inwestycyjne

Na dzień 31 grudnia 2014 roku kredyty inwestycyjne, udzielone przez Konsorcja banków (2) i (3), wykorzystane były w kwocie nominalnej 4.102,6 mln zł *(1.169,8 mln USD)*. Na dzień 31 grudnia 2013 roku była to kwota 3.960,9 mln zł *(1.315,0 mln USD)*.

W związku z finansowaniem bankowym inwestycji „Programu 10+", Grupa LOTOS S.A. zobowiązana została do utrzymywania określonego jako Tangible Consolidated Net Worth (TCNW) wskaźnika (kowenantu) na poziomie nie niższym niż zapisany w zawartych na realizację tych inwestycji umowach kredytowych. Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku wymóg ten był przez Spółkę spełniony.

Kredyty obrotowe

Kredyt na finansowanie kapitału obrotowego został udzielony Grupie LOTOS S.A. przez Konsorcjum banków (4), w formie kredytów w rachunkach bieżących i jest wykorzystywany przez Spółkę w miarę bieżącego zapotrzebowania na kapitał obrotowy.

Jednostka Dominująca ma ponadto możliwość korzystania z kredytów obrotowych w łącznej kwocie 400 mln zł w ramach umów zawartych z bankami PKO BP S.A. (umowa z dnia 26 czerwca 2009 roku, z późniejszymi zmianami - na łączną kwotę 300 mln zł) oraz Pekao S.A. (umowa z dnia 16 maja 2012 roku, z późniejszymi zmianami - na łączną kwotę 100 mln zł). Na dzień 31 grudnia 2014 roku ani na dzień 31 grudnia 2013 roku Spółka nie wykazywała zobowiązań z tytułu ww. umów.

Kredyty bankowe pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

Łączna wartość zobowiązań z tytułu kredytów bankowych pozostałych spółek Grupy Kapitałowej LOTOS na dzień 31 grudnia 2014 roku wynosiła 940,2 mln zł (31 grudnia 2013: 985,5 mln. zł). Na kwotę tę składały się głównie zobowiązania spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. oraz spółek GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Kredyty bankowe spółek z GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS wykazała 281,6 mln zł (80 mln USD) zobowiązań z tytułu kredytu inwestycyjnego na finansowanie zakupu aktywów Heimdal, udzielonego przez bank PKO BP S.A. (umowa z dnia 11 grudnia 2013 roku). Na dzień 31 grudnia 2013 roku zobowiązania z tytułu powyższej umowy wynosiły 316,9 mln zł (105,0 mln USD).

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS korzysta ponadto z kredytu udzielonego przez PKO BP S.A., przeznaczonego na finansowanie bieżącej działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiły 206,8 mln zł (58,8 mln USD), natomiast na dzień 31 grudnia 2013 roku było to 240,4 mln zł (79,8 mln USD).

W dniu 31 stycznia 2014 roku spółka SPV Baltic Sp. z o.o. zawarła umowę kredytu inwestycyjnego z Nordea Bank Polska S.A. (obecnie PKO BP S.A.) na sfinansowanie zakupu platformy wiertniczej (umowa z dnia 20 grudnia 2013 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tego tytułu wynosiły 92,6 mln zł.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka AB LOTOS Geonafta wykazała zobowiązania z tytułu umowy kredytu inwestycyjnego zaciągniętego 27 września 2012 roku w banku Nordea Bank Litwa, z przeznaczeniem na zakup udziałów spółki UAB Manifoldas (transakcja zrealizowana w 2012 roku), w wysokości 33,6 mln zł (9,7 mln USD) oraz z tytułu kredytu obrotowego udzielonego 5 kwietnia 2012 roku przez Konsorcjum Banków (6) w wysokości 62,5 mln zł (18 mln USD). Na dzień 31 grudnia 2013 roku zobowiązania z tytułu powyższych umów wynosiły odpowiednio 43,3 mln zł (14,5 mln USD) oraz 92,5 mln zł (31 mln USD).

Kredyty bankowe spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Zobowiązania spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. z tytułu kredytów bankowych związane są przede wszystkim z kredytami inwestycyjnymi udzielonymi przez bank PKO BP S.A. oraz bank Pekao S.A na refinansowanie i finansowanie zakupu stacji paliw. Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązań z tytułu tych umów wynosiła łącznie 168,9 mln zł (31 grudnia 2013: 223,8 mln zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku LOTOS Paliwa Sp. z o.o. wykazuje zobowiązania z tytułu kredytów obrotowych w bankach PKO BP S.A. oraz Pekao S.A., w łącznej wysokości 61,3 mln zł.

Wpływy i wydatki z tytułu kredytów bankowych

Wpływy z tytułu zaciągniętych w 2014 roku kredytów bankowych Grupy wynosiły 562.963 tys. zł (w 2013 roku: 963.045 tys. zł), natomiast wydatki z tytułu spłaty kredytów wynosiły 1.030.408 tys. zł (w 2013 roku: 1.256.798 tys. zł). Powyższe kwoty zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej odpowiednio w pozycjach: *Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów* oraz *Wydatki z tytułu spłaty kredytów*.

Wpływy z tytułu zaciągniętych kredytów w 2014 roku dotyczyły głównie:
- kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów Jednostki Dominującej (154.145 tys. zł)
- kredytów obrotowych Jednostki Dominującej (45.600 tys. zł),
- kredytów obrotowych spółki AB LOTOS Geonafta (219.480 tys. zł),
- kredytu inwestycyjnego spółki SPV Baltic Sp. z o.o. (100.000 tys. zł),
- kredytów spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (43.738 tys. zł).

Wydatki z tytułu spłaty kredytów w 2014 roku dotyczyły głównie:
- kredytów inwestycyjnych Jednostki Dominującej (447.820 tys. zł),
- kredytów obrotowych Jednostki Dominującej (45.600 tys. zł),
- kredytów inwestycyjnych spółki LOTOS Paliwa (54.780 tys. zł),
- kredytów spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (192.137 tys. zł),
- kredytów spółki AB LOTOS Geonafta (276.235 tys. zł).

W 2014 oraz 2013 roku w Grupie nie wystąpiły zdarzenia dotyczące niespłacenia kredytów. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w spółce AB LOTOS Geonafta nie spełniono jednego z kowenantów kredytowych, jednak na wniosek spółki bank zgodził się na zwolnienie spółki z obowiązku spełnienia tego wymogu, w związku z czym zdarzenie to nie miało wpływu na wartości wykazywane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

27.2 Pożyczki

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
NFOŚiGW	-	6.056
WFOŚiGW Gdańsk	10.150	4.250
Agencja Rozwoju Przemysłu S.A.	92.633	-
Razem	**102.783**	**10.306**
w tym:		
część długoterminowa	*92.146*	*3.250*
część krótkoterminowa	*10.637*	*7.056*

Zabezpieczenie spłaty powyższych pożyczek stanowią:
- zastaw rejestrowy na aktywach,
- zastaw rejestrowy i finansowy na udziałach,
- cesja praw z polis ubezpieczeniowych,
- cesja praw z umów sprzedaży usług,
- weksle in blanco,
- oświadczenie o poddaniu się egzekucji,
- poręczenia udzielone przez spółki Grupy.

Oprocentowanie pożyczek oparte jest o 1M WIBOR lub stopę redyskonta weksli.

Na dzień 31 grudnia 2014 efektywna stopa procentowa pożyczek kształtowała się na średnim poziomie około 4,96% (31 grudnia 2013: 3,12%).

Analiza wrażliwości pożyczek na ryzyko związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 32.4.1.

Analiza kontraktowych terminów zapadalności pożyczek została przedstawiona w nocie 32.5.

Pożyczki wg terminu zapadalności

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	**Pożyczki udzielone Grupie w PLN**
2015	10.637
2016	11.180
2017	11.997
2018	11.349
2019	11.985
po 2019	45.635
Razem	**102.783**

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Pożyczki udzielone Grupie w PLN
2014	7.056
2015	1.000
2016	1.000
2017	1.250
2018	-
po 2018	-
Razem	**10.306**

Pożyczki spółek z GK LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 31 stycznia 2014 roku spółka SPV Baltic Sp. z o.o. zawarła umowę pożyczki na kwotę do 100 mln zł z Agencją Rozwoju Przemysłu S.A., z przeznaczeniem na sfinansowanie zakupu platformy wiertniczej (umowa z dnia 20 grudnia 2013 roku). Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązania z tytułu tej umowy wynosiły 92,6 mln zł.

Pożyczki pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

W dniu 16 czerwca 2014 roku spółka LOTOS Kolej Sp. z o.o. zawarła z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku umowę pożyczki na kwotę 6,9 mln zł, z przeznaczeniem na dofinansowanie modernizacji lokomotyw. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązanie z tytułu tej umowy wynosiło 6,9 mln zł. Ponadto spółka korzysta z pożyczki uzyskanej z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (umowa z dnia 21 grudnia 2011 roku), z przeznaczeniem na dofinansowanie modernizacji oczyszczalni cystern. Na dzień 31 grudnia 2014 roku zobowiązanie z tytułu tej umowy wynosiło 3,3 mln zł (31 grudnia 2013: 4,3 mln zł).

W dniu 20 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Biopaliwa Sp. z o.o. (GK LOTOS Terminale S.A.) dokonała spłaty ostatniej raty pożyczki otrzymanej z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (umowa z dnia 29 czerwca 2007 roku), której celem było dofinansowanie budowy instalacji do produkcji estrów metylowych kwasów tłuszczowych „FAME". Wielkość ostatniej wymaganej raty pożyczki została obniżona o 0,6 mln zł zgodnie z decyzją Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (częściowe umorzenie zobowiązania w ramach pomocy de minimis). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość zobowiązania z tego tytułu wynosiła 6,1 mln zł.

Wpływy i wydatki z tytułu pożyczek

Wpływy z tytułu pożyczek Grupy w roku 2014 wynosiły 106.900 tys. zł i dotyczyły głównie pożyczki udzielonej przez Agencję Rozwoju Przemysłu S.A. spółce SPV Baltic Sp. z o.o. na kwotę 100.000 tys. zł, natomiast wydatki z tytułu spłaty pożyczek wynosiły 12.983 tys. zł (w 2013 roku: 6.750 tys. zł). Powyższe kwoty zostały zaprezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej odpowiednio w pozycjach: *Wpływy z tytułu zaciągniętych pożyczek* oraz *Wydatki z tytułu spłaty pożyczek*.

27.3 Obligacje

Obligacje spółek z GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość zobowiązań z tytułu wyemitowanych przez Grupę obligacji wynosiła 213,5 mln zł (31 grudnia 2013: 198,2 mln zł).

Zobowiązania te wynikały z dokonanej w 2013 roku emisji obligacji średnioterminowych spółki LOTOS Petrobaltic S.A. (obligacje serii: A, B, C, D, E w łącznej wartości nominalnej 65,9 mln USD). Zgodnie z postanowieniami umowy zawartej 29 października 2013 roku z Bankiem Pekao S.A., który jest nabywcą obligacji LOTOS Petrobaltic S.A. może uzyskać finansowanie w USD do wysokości kwoty stanowiącej równowartość 200 mln zł.

Wpływy i wydatki z tytułu obligacji

Wpływy uzyskane w 2013 roku z tytułu tej emisji w kwocie 203.050 tys. zł zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej Grupy w pozycji *Emisja obligacji*.

W grudniu 2014 roku miał miejsce wykup obligacji serii A o wartości nominalnej 5 mln USD. Wydatki z tego tytułu w wysokości 17.397 tys. zł zostały zaprezentowane w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych z działalności finansowej Grupy w pozycji *Wykup obligacji.*

Obligacje wg terminu wymagalności

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Obligacje Grupy wyemitowane w USD
2015	17.587
2016	35.045
2017	160.847
2018	-
2019	-
po 2019	-
Razem	**213.479**

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Obligacje Grupy wyemitowane w USD
2014	15.069
2015	14.960
2016	30.034
2017	138.177
2018	-
po 2018	-
Razem	**198.240**

Analiza wrażliwości obligacji na ryzyko związane ze zmianami kursów walut oraz stóp procentowych została przedstawiona odpowiednio w notach 32.3.1 oraz 32.4.1, natomiast analiza wymagalności w nocie 32.5.

Ponadto w dniu 25 sierpnia 2014 roku, spółka B8 Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością BALTIC spółka komandytowo-akcyjna („Spółka Celowa B8", GK LOTOS Petrobaltic S.A.), Polskie Inwestycje Rozwojowe S.A., Bank Gospodarstwa Krajowego i Bank Pekao S.A. zawarły następujące umowy dotyczące finansowania zagospodarowania złoża ropy naftowej B-8 na Morzu Bałtyckim: Umowę Programu Emisji Obligacji Senioralnych oraz Umowę Programu Emisji Obligacji Podporządkowanych (patrz też nota 27 do śródrocznego skróconego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres 3 i 9 miesięcy zakończony 30 września 2014 roku). Z uwagi na istnienie warunków zawieszających uruchomienie powyższego finansowania, do dnia publikacji niniejszego sprawozdania finansowego program emisji nie został uruchomiony i Grupa na dzień 31 grudnia 2014 roku nie wykazała zobowiązań z tego tytułu. Zapłacone prowizje przygotowawcze związane z powyższymi umowami zaprezentowano w nocie 18 w ramach *Długoterminowych aktywów niefinansowych*.

Obligacje pozostałych spółek Grupy Kapitałowej

Ponadto od 2010 roku w Grupie funkcjonuje program emisji obligacji krótkoterminowych w spółce LOTOS Asfalt Sp. z o.o. Czas trwania programu wynosi 5 lat. W 2014 ani w 2013 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. nie dokonywała emisji obligacji w ramach tego programu. Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku spółka LOTOS Asfalt Sp. z o.o. nie wykazywała zobowiązań z tytułu emisji obligacji.

27.4 Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego

w tysiącach złotych	Minimalne opłaty leasingowe		Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	
	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nie dłużej niż jeden rok	35.286	34.994	22.495	21.636
Od 1 roku do 5 lat	109.607	122.836	91.178	96.764
Powyżej 5 lat	18.511	33.816	18.121	32.631
Razem	**163.404**	**191.646**	**131.794**	**151.031**
Minus koszty finansowe	(31.610)	(40.615)	-	-
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	**131.794**	**151.031**	**131.794**	**151.031**
w tym:				
część długoterminowa			*109.299*	*129.395*
część krótkoterminowa			*22.495*	*21.636*

Na podstawie umów leasingu finansowego Grupa użytkuje głównie aktywa związane z taborem kolejowym.

27.4.1 Nieujęte zobowiązania wynikające z zawartych umów leasingu operacyjnego

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływanego leasingu operacyjnego przedstawiały się następująco:

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Nie dłużej niż jeden rok	107.960	35.107
Od 1 roku do 5 lat	128.309	36.426
Powyżej 5 lat	12.866	157
Razem	**249.135**	**71.690**

Na podstawie umów leasingu operacyjnego Grupa użytkuje głównie aktywa związane z taborem kolejowym.

28. Pochodne instrumenty finansowe

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Aktywa finansowe		
Krótkoterminowe aktywa finansowe		
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	-	736
Forwardy i spoty walutowe	536	34.924
Swap walutowy	3.894	38.275
Razem aktywa finansowe	**4.430**	**73.935**
Zobowiązania finansowe		
Długoterminowe zobowiązania finansowe		
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	9.483	-
Swap procentowy (IRS)	53.143	52.876
Razem	**62.626**	**52.876**
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe		
Swap towarowy (surowce i produkty naftowe)	19.854	-
Forwardy i spoty walutowe	56.365	1.017
Swap procentowy (IRS)	22.341	19.387
Swap walutowy	37.357	873
Razem	**135.917**	**21.277**
Razem zobowiązania finansowe	**198.543**	**74.153**

Pochodne instrumenty finansowe z których korzysta Grupa zawiera Jednostka Dominująca. Charakterystyka pochodnych instrumentów finansowych została zaprezentowana w nocie 7.25. Cele oraz zasady zarządzania ryzykiem finansowym opisano w nocie 32. Klasyfikacja pochodnych instrumentów finansowych według poziomów hierarchii wartości godziwej została przedstawiona w nocie 31.2.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych została przedstawiona w nocie 32.1.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 32.3.1.

Analiza wrażliwości pochodnych instrumentów finansowych na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych została przedstawiona w nocie 32.4.1.

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych została przedstawiona w nocie 32.5.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe pochodnych instrumentów finansowych (aktywa finansowe) została przedstawiona w nocie 32.6.

29. Świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Długoterminowe zobowiązania				
Świadczenia po okresie zatrudnienia	29.1	41.510	32.741	26.286
Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	29.1	143.941	118.684	103.576
Razem	**29.1**	**185.451**	**151.425**	**129.862**
Krótkoterminowe zobowiązania				
Świadczenia po okresie zatrudnienia	29.1	3.681	3.869	6.201
Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	29.1	11.716	11.966	9.553
Zobowiązania z tytułu premii, nagród i niewykorzystanych urlopów		51.520	71.547	77.934
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń		17.121	16.591	16.283
Razem		**84.038**	**103.973**	**109.971**
Razem zobowiązania		**269.489**	**255.398**	**239.833**

29.1 Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia

Grupa wypłaca pracownikom przechodzącym na emerytury kwoty świadczeń po okresie zatrudnienia zgodnie z zakładowymi systemami wynagradzania. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. W związku z tym Grupa na podstawie wyceny dokonanej przez profesjonalne firmy aktuarialne lub na podstawie własnych szacunków ujmuje zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia na poziomie wartości bieżących. Kwotę tych zobowiązań oraz uzgodnienie przedstawiające zmiany stanu w ciągu okresu sprawozdawczego przedstawiono w poniższej tabeli:

w tysiącach złotych	Nota	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	Razem
1 stycznia 2014		**32.808**	**130.650**	**163.458**
Koszty bieżącego zatrudnienia		1.206	9.289	10.495
Koszty dyskonta	9.6; 29.3	1.251	5.103	6.354
Koszty przeszłego zatrudnienia		47	362	409
Wypłacone świadczenia		(1.840)	(12.575)	(14.415)
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w wyniku	29.3	-	29.953	29.953
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w innych całkowitych dochodach	29.3	8.850	-	8.850
31 grudnia 2014		**42.322**	**162.782**	**205.104**
w tym:				
część długoterminowa		*38.723*	*150.586*	*189.309*
część krótkoterminowa		*3.599*	*12.196*	*15.795*
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych (1)		4.832	-	4.832
Przeklasyfikowanie do zobowiązań bezpośrednio związanych z aktywami (lub grupami do zbycia) przeznaczonymi do sprzedaży	17	(1.963)	(7.125)	(9.088)
31 grudnia 2014	**29.2**	**45.191**	**155.657**	**200.848**
w tym:				
część długoterminowa		*41.510*	*143.941*	*185.451*
część krótkoterminowa		*3.681*	*11.716*	*15.397*

w tysiącach złotych	Nota	Świadczenia po okresie zatrudnienia	Nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	Razem
1 stycznia 2013		**32.018**	**113.129**	**145.147**
Koszty bieżącego zatrudnienia		1.804	17.277	19.081
Koszty dyskonta	9.6; 29.3	1.158	4.980	6.138
Koszty przeszłego zatrudnienia		(152)	(793)	(945)
Wypłacone świadczenia		(2.206)	(11.236)	(13.442)
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w wyniku	29.3	-	7.680	7.680
(Zyski)/Straty aktuarialne wykazane w innych całkowitych dochodach	29.3	225	-	225
31 grudnia 2013		**32.847**	**131.037**	**163.884**
w tym:				
część długoterminowa		*29.132*	*119.033*	*148.165*
część krótkoterminowa		*3.715*	*12.004*	*15.719*
Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych (1)		3.802	-	3.802
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)		(39)	(387)	(426)
31 grudnia 2013	**29.2**	**36.610**	**130.650**	**167.260**
w tym:				
część długoterminowa		*32.741*	*118.684*	*151.425*
część krótkoterminowa		*3.869*	*11.966*	*15.835*

(1) Ze względu na odmienny charakter programów emerytalnych w należących do Grupy spółkach zagranicznych: LOTOS Exploration and Production Norge AS oraz spółkach z GK AB LOTOS Geonafta, a także z uwagi na ich nieistotny wpływ na sumę zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia, zobowiązania tych spółek zostały zaprezentowane odrębnie w pozycji *„Zobowiązania z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia w spółkach zagranicznych”.*

29.2 Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych świadczeń pracowniczych
31 grudnia 2014	29.1	200.848
31 grudnia 2013	29.1	167.260
31 grudnia 2012		145.616
31 grudnia 2011		131.801
31 grudnia 2010		107.829

Wartość bieżąca zobowiązań z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych jest tożsama z wartością księgową.

29.3 Łączna kwota kosztów ujętych w wyniku finansowym z tytułu przyszłych wypłat świadczeń pracowniczych

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Pozycje ujęte w wyniku:		**51.960**	**35.593**
Koszty nagród jubileuszowych, świadczeń emerytalnych i innych świadczeń po okresie zatrudnienia:	9.2	45.606	29.455
- koszty bieżącego zatrudnienia		*10.495*	*19.081*
- koszty przeszłego zatrudnienia		*409*	*(945)*
- efekt spółek zagranicznych		*4.749*	*3.639*
- (zyski)/straty aktuarialne	29.1	*29.953*	*7.680*
Koszty dyskonta	9.6; 29.1	6.354	6.138
Pozycje ujęte w innych całkowitych dochodach:		**8.933**	**188**
(Zyski)/Straty aktuarialne	29.1	8.850	225
Efekt spółek zagranicznych		83	(35)
Dekonsolidacja (LOTOS Tank Sp. z o.o.)		-	(2)
Całkowite dochody ogółem		**60.893**	**35.781**

29.4 Założenia aktuarialne

Główne założenia przyjęte przez aktuariusza na dzień bilansowy do wyliczenia kwoty zobowiązania są następujące:

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Stopa dyskontowa (%)	2,70%	4,30%
Przewidywany wskaźnik inflacji (%)	2,50%	2,50%
Wskaźnik rotacji pracowników (%)	2,43%	2,49%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w kolejnym roku (%)	4,00%	0,00%
Przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń w latach następnych (%)	2,50%	2,76%

- Prawdopodobieństwo odejść pracowników przyjęto na podstawie danych historycznych dotyczących rotacji zatrudnienia w Grupie oraz danych statystycznych dotyczących odejść pracowniczych w branży. Wskaźniki rotacji przyjęte przez aktuariusza zostały ustalone w podziale na mężczyzn i kobiety oraz na 9 kategorii wiekowych. Obecnie, wskaźnik rotacji pracowników jest prezentowany w wartości uśrednionej.
- Umieralność i prawdopodobieństwo dożycia przyjęto zgodnie z Tablicami Trwania Życia 2013, publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny, przyjmując, że populacja zatrudnionych w Grupie odpowiada średniej dla Polski pod względem umieralności (31 grudnia 2013: Tablicami Trwania Życia 2012).
- Uwzględniono zmiany wynikające ze znowelizowanej Ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tzw. ustawy emerytalnej), w szczególności zmiany dotyczące ustalenia wieku emerytalnego dla kobiet i mężczyzn, w tym wydłużenia tego wieku emerytalnego w zdefiniowanym horyzoncie czasowym do 67 lat zarówno dla kobiet jak i mężczyzn. Nowelizacja ustawy emerytalnej skutkowała zmianą zasad funkcjonowania poszczególnych programów świadczeń, co spowodowało powstanie kosztów przeszłego zatrudnienia.
- Przyjęto normalny tryb przechodzenia pracowników na emeryturę według szczegółowych zasad zawartych w ustawie emerytalnej, z wyjątkiem tych zatrudnionych, którzy wg informacji dostarczonych przez spółkę spełnia warunki wymagane do przejścia na wcześniejsza emeryturę.
- Na podstawie danych historycznych, przyjęto że statystycznie 60% odpraw pośmiertnych wypłacanych jest w wysokości połowy pełnej kwoty.
- Do dyskontowania przyszłych wypłat świadczeń przyjęto stopę dyskontową w wysokości 2,7%, tj. zgodnie z założeniem zdefiniowanym na poziomie korporacyjnym (31 grudnia 2013: 4,3%, tj. na poziomie średniej rentowności najbezpieczniejszych długoterminowych papierów wartościowych notowanych na polskim rynku kapitałowym).

29.5 Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy

Koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy oraz odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji w 2014 roku wynosiły łącznie 3.363 tys. zł (w 2013 roku: 3.984 tys. zł).

Wartość rezerw na koszty świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy w 2014 roku wynosiła łącznie 69 tys. zł (w 2013 roku: 74 tys. zł).

29.6 Analiza wrażliwości

Poniższa tabela przedstawia wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń oraz stopy dyskonta finansowego:

Saldo początkowe zobowiązania

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem[1]
bazowa	bazowa	148.623	37.766	10.524	8.191	205.104
bazowa + 1%	bazowa	163.597	42.695	11.656	9.813	227.761
bazowa - 1%	bazowa	137.729	33.823	9.596	6.947	188.095
bazowa	bazowa + 0,5%	142.855	35.599	10.013	7.517	195.984
bazowa	bazowa - 0,5%	157.237	40.367	11.136	8.987	217.727

Poniższe tabele przedstawiają wyniki kalkulacji przy zmienionych podstawowych założeniach aktuarialnych: stopy wzrostu wynagrodzeń i składek na opiekę medyczną oraz stopy dyskonta finansowego:

Prognozowane na rok 2015 koszty bieżącego zatrudnienia

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem[1]
bazowa	bazowa	11.876	2.216	833	335	15.260
bazowa + 1%	bazowa	13.371	2.638	954	448	17.411
bazowa - 1%	bazowa	10.614	1.879	731	254	13.478
bazowa	bazowa + 0,5%	11.209	2.038	780	292	14.319
bazowa	bazowa - 0,5%	12.608	2.418	890	387	16.303

Prognozowane na rok 2015 koszty dyskonta

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem[1]
bazowa	bazowa	3.737	926	267	215	5.145
bazowa + 1%	bazowa	4.111	1.056	297	258	5.722
bazowa - 1%	bazowa	3.413	816	242	181	4.652
bazowa	bazowa + 0,5%	4.209	1.025	300	232	5.766
bazowa	bazowa - 0,5%	3.210	809	231	192	4.442

Łącznie prognozowane na rok 2015 koszty bieżącego zatrudnienia i koszty dyskonta

w tysiącach złotych

Stopa wzrostu wynagrodzeń	Stopa dyskonta finansowego	Nagrody jubileuszowe	Odprawy emerytalno-rentowe	Odprawy pośmiertne	Fundusz socjalny	Razem[1]
bazowa	bazowa	15.613	3.142	1.100	550	20.405
bazowa + 1%	bazowa	17.482	3.694	1.251	706	23.133
bazowa - 1%	bazowa	14.027	2.695	973	435	18.130
bazowa	bazowa + 0,5%	15.418	3.063	1.080	524	20.085
bazowa	bazowa - 0,5%	15.818	3.227	1.121	579	20.745

[1] Ze względu na odmienny charakter programów emerytalnych w należących do Grupy spółkach zagranicznych: LOTOS Exploration and Production Norge AS oraz spółkach z GK AB LOTOS Geonafta, a także z uwagi na ich nieistotny wpływ na sumę zobowiązań z tytułu nagród jubileuszowych oraz świadczeń po okresie zatrudnienia, zobowiązania tych spółek nie zostały uwzględnione w powyższej analizie.

30. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług, pozostałe zobowiązania i rezerwy

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Zobowiązania finansowe				
Długoterminowe zobowiązania finansowe				
Pozostałe zobowiązania finansowe:	31.1	5.549	235	1.204
Zobowiązania inwestycyjne		*4.539*	*235*	-
Pozostałe		*1.010*	-	*1.204*
Razem		**5.549**	**235**	**1.204**
Krótkoterminowe zobowiązania finansowe				
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	31.1	1.692.839	2.395.237	2.169.408
Pozostałe zobowiązania finansowe:	31.1	191.295	189.494	247.231
Zobowiązania inwestycyjne		*120.498*	*158.385*	*178.074*
Zobowiązania wobec ubezpieczycieli [1]		*19.244*	*3.764*	*3.077*
Rozliczenia z tytułu wspólnych przedsięwzięć (złoża norweskie) [2]		*39.668*	*15.926*	*58.077*
Pozostałe		*11.885*	*11.419*	*8.003*
Razem		**1.884.134**	**2.584.731**	**2.416.639**
Razem zobowiązania finansowe		**1.889.683**	**2.584.966**	**2.417.843**
Zobowiązania niefinansowe				
Długoterminowe zobowiązania niefinansowe				
Rezerwy	30.1	638.209	692.684	391.394
Dotacje		12.263	11.987	13.089
Pozostałe		1.542	782	-
Razem		**652.014**	**705.453**	**404.483**
Krótkoterminowe zobowiązania niefinansowe				
Rezerwy	30.1	140.219	162.938	21.256
Zobowiązania budżetowe inne niż podatek dochodowy [3]		723.762	719.204	685.772
Dotacje		29.655	30.582	26.359
Rozliczenia z tytułu wspólnych przedsięwzięć (złoża norweskie) [2]		-	721	55.092
Zaliczki na dostawy		1.553	31.711	4.427
Zobowiązania z tytułu programu lojalnościowego NAVIGATOR		13.367	10.961	6.006
Pozostałe		37.459	23.039	22.020
Razem		**946.015**	**979.156**	**820.932**
Razem zobowiązania niefinansowe		**1.598.029**	**1.684.609**	**1.225.415**
Razem		**3.487.712**	**4.269.575**	**3.643.258**
w tym:				
część długoterminowa		*657.563*	*705.688*	*405.687*
część krótkoterminowa:		*2.830.149*	*3.563.887*	*3.237.571*
- z tytułu dostaw i usług		*1.692.839*	*2.395.237*	*2.169.408*
- pozostałe		*1.137.310*	*1.168.650*	*1.068.163*

[1] Wzrost stanu zobowiązań wobec ubezpieczycieli jest związany głównie z podpisaniem przez LOTOS Petrobaltic S.A. umowy na ubezpieczenie prac związanych z zagospodarowaniem złoża B-8 w latach 2014-2016.
[2] Zobowiązania spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS (GK LOTOS Petrobaltic S.A., segment wydobywczy) z tytułu wzajemnych rozliczeń pomiędzy operatorem a uczestnikami konsorcjum na poszczególnych złożach norweskich. Informacje na temat udziału i statusu Grupy w ramach wspólnych działań w Norwegii przedstawiono w nocie 13 do Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 (patrz „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal).
[3] W tym 586.199 tys. zł zobowiązań z tytułu akcyzy i opłaty paliwowej (31 grudnia 2013: 541.957 tys. zł).

Zobowiązania z tytułu dostaw i usług są nieoprocentowane i zazwyczaj rozliczane w terminach w przedziale 7 - 60 dni. Pozostałe zobowiązania są nieoprocentowane, ze średnim 1 miesięcznym terminem płatności. Kwota wynikająca z różnicy pomiędzy zobowiązaniami a należnościami z tytułu podatku od towarów i usług jest płacona właściwym władzom podatkowym w okresach miesięcznych. Zobowiązania z tytułu odsetek są zazwyczaj rozliczane w okresach 1 miesięcznych w ciągu całego roku obrotowego.

Analiza wrażliwości zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut została przedstawiona w nocie 32.3.1

Analiza wymagalności zobowiązań z tytułu dostaw i usług oraz pozostałych zobowiązań została przedstawiona w nocie 32.5

30.1 Rezerwy

w tysiącach złotych	Nota	Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji					Pozostałe rezerwy	Razem
		Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego			Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe	Razem		
		Polska [1]	Norwegia	Litwa				
1 stycznia 2014 (dane przekształcone)		**216.666**	**562.268**	**13.026**	**36.128**	**828.088**	**27.534**	**855.622**
Utworzenie		*642*	*-*	*1.074*	*685*	*2.401*	*29.898* [5]	*32.299*
Aktualizacja szacunku kosztów likwidacji		*(36.396)* [2]	*61.198* [3]	*(844)*	*(762)*	*23.196*	*-*	*23.196*
Zmiany wysokości rezerw wynikające z przybliżenia czasu wykonania zobowiązania (efekt odwracania dyskonta)	*9.6*	*2.008*	*17.043*	*669*	*274*	*19.994*	*432*	*20.426*
Odsetki od funduszu likwidacji zakładu górniczego		*659*	*-*	*-*	*-*	*659*	*-*	*659*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*(22.482)*	*377*	*-*	*(22.105)*	*(1.396)*	*(23.501)*
Wykorzystanie		*-*	*(120.833)* [4]	*-*	*(1.257)*	*(122.090)*	*(2.752)*	*(124.842)*
Rozwiązanie		*-*	*-*	*-*	*(4.564)*	*(4.564)*	*(867)*	*(5.431)*
31 grudnia 2014		**183.579**	**497.194**	**14.302**	**30.504**	**725.579**	**52.849**	**778.428**
w tym:								
część długoterminowa		*183.579*	*384.153*	*14.302*	*27.403*	*609.437*	*28.772*	*638.209*
część krótkoterminowa		*-*	*113.041*	*-*	*3.101*	*116.142*	*24.077*	*140.219*

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji:

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Polska - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach górniczych B-3 i B-8.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Norwegia - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej na złożu YME oraz kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na złożach Heimdal.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Litwa - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji litewskich kopalni ropy naftowej.

Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe - rezerwa na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Terminale S.A., rezerwa na szacunkowe koszty demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LOTOS Petrobaltic S.A.) oraz na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń.

[1] W tym fundusz likwidacji zakładu górniczego tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

[2] Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa dokonała analizy kosztów niezbędnych do poniesienia w celu likwidacji morskiej kopalni ropy naftowej na Morzu Bałtyckim na obszarze górniczym B-3 w związku z otrzymanym w 2014 roku przedłużeniem koncesji wydobywczej B-3 z roku 2016 do roku 2026. W wyniku tej analizy stwierdzono, że niezbędne koszty, które Grupa poniesie przy likwidacji morskiej kopalni ropy naftowej na tym obszarze, spadły w stosunku do przewidywanych w roku poprzednim o kwotę 36.396 tys. zł.

[3] W tym efekt dokonanej przez Grupę aktualizacji szacunku rezerwy na przyszłe koszty likwidacji morskiej kopalni ropy naftowej na złożu YME, który skutkował zwiększeniem wartości aktywa likwidacyjnego i jego jednorazowym odpisem w ciężar kosztów operacyjnych skonsolidowanego sprawozdania z całkowitych dochodów w kwocie 27.743 tys. zł (patrz nota 13.1 oraz 13.1.4).

[4] Wartość dotyczy głównie wykorzystania rezerw na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU oraz demontażu aktywów trwałych na złożu YME w kwocie 98.611 tys. zł. Rezerwa została utworzona w związku z porozumieniem pomiędzy operatorem złoża YME - spółką Talisman i właścicielem platformy wydobywczej - spółką SBM zawartym w marcu 2013 roku (patrz także nota 35 oraz 13.1.2).

[5] W tym kwota 21.901 tys. zł aktualizacji wartości rezerwy z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Heimdal (transakcję nabycia pakietu aktywów Heimdal szerzej opisano w nocie 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013).

w tysiącach złotych	Nota	Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji					Pozostałe rezerwy	Razem
		Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego			Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe	Razem		
		Polska [1]	Norwegia	Litwa				
1 stycznia 2013 (dane przekształcone)		**208.298**	**117.132**	**11.695**	**41.770**	**378.895**	**33.755**	**412.650**
Utworzenie		*-*	*265.709* [2]	*-*	*-*	*265.709*	*8.373*	*274.082*
Aktualizacja szacunku kosztów likwidacji		*(1.404)*	*11.995*	*717*	*-*	*11.308*	*-*	*11.308*
Zmiany wysokości rezerw wynikające z przybliżenia czasu wykonania zobowiązania (efekt odwracania dyskonta)	*9.6*	*9.041*	*5.085*	*634*	*263*	*15.023*	*-*	*15.023*
Odsetki od funduszu likwidacji zakładu górniczego		*731*	*-*	*-*	*-*	*731*	*-*	*731*
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		*-*	*(49.975)*	*157*	*-*	*(49.818)*	*(990)*	*(50.808)*
Szacunek kosztów usunięcia platformy MOPU na złożu YME		*-*	*281.859*	*-*	*-*	*281.859*	*-*	*281.859*
Wykorzystanie		*-*	*(69.537)*	*-*	*(828)*	*(70.365)*	*(8.067)*	*(78.432)*
Rozwiązanie		*-*	*-*	*(177)*	*(5.077)*	*(5.254)*	*(5.537)*	*(10.791)*
31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		**216.666**	**562.268**	**13.026**	**36.128**	**828.088**	**27.534**	**855.622**
w tym:								
część długoterminowa		*216.666*	*419.085*	*13.026*	*35.854*	*684.631*	*8.053*	*692.684*
część krótkoterminowa		*-*	*143.183*	*-*	*274*	*143.457*	*19.481*	*162.938*

Rezerwy na koszty likwidacji i rekultywacji:

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Polska - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na obszarach górniczych B-3 i B-8.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Norwegia - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji kopalni ropy naftowej na złożu YME oraz kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego na złożach Heimdal.

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego Litwa - rezerwy na przyszłe koszty likwidacji litewskich kopalni ropy naftowej.

Rezerwy na wyłączone z użytkowania instalacje rafineryjne i pozostałe - rezerwa na rekultywację oraz koszty rozbiórki i likwidacji wyłączonych z użytkowania instalacji w spółce LOTOS Terminale S.A., rezerwa na szacunkowe koszty demontażu rurociągu podwodnego eksploatowanego przez spółkę zależną Energobaltic Sp. z o.o. (GK LPTOS Petrobaltic S.A.) oraz na rekultywację terenu i usunięcie zanieczyszczeń.

[1] W tym fundusz likwidacji zakładu górniczego tworzonego zgodnie z ustawą z dnia 4 lutego 1994 roku - Prawo Geologiczne i Górnicze oraz Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 24 czerwca 2002 roku w celu pokrycia przyszłych kosztów likwidacji kopalń ropy naftowej i gazu ziemnego.

[2] Utworzenie rezerwy na likwidację w związku z nabyciem pakietu aktywów Heimdal, patrz nota 13 Skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 (patrz „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal").

Rezerwa na kopalnie ropy naftowej i gazu ziemnego - Norwegia

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalni ropy naftowej na złożu YME

Na dzień 31 grudnia 2014 roku rezerwa na likwidację i rekultywację kopalni na złożu YME zaprezentowana została w pozycji *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* w kwocie 146.816 tys. zł (310.065 tys. NOK) i odzwierciedla dokonany na podstawie najlepszej wiedzy Grupy aktualny szacunek przyszłych kosztów usunięcia związanej z YME infrastruktury oraz kosztów na rekultywację terenu z tym związanych, przy założeniu likwidacji inwestycji w roku 2031. Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 120.278 tys. zł (242.839 tys. NOK).

W ocenie Zarządu Spółki, wartość wykazanej w niniejszym sprawozdaniu finansowym rezerwy na likwidację infrastruktury związanej ze złożem YME i kosztów rekultywacji terenu po likwidacji kopalni, odzwierciedla niezbędny poziom zaangażowania spółki LOTOS E&P Norge AS w fazie ewentualnej realizacji scenariusza wcześniejszej pełnej likwidacji infrastruktury. Jest to konsekwencja realizowanej aktualnie fazy opracowywania planu likwidacji infrastruktury związanej ze złożem YME, przyjętej przez Konsorcjum głosami większości konsorcjantów i odzwierciedlonej w zatwierdzanym na 2015 rok budżecie projektu, uwzględniając jednocześnie obniżenie szacunku kosztów likwidacji w związku z rynkowym obniżeniem kosztów usług serwisowych dla tego typu prac. Jednocześnie spółka LOTOS E&P Norge AS prowadzi szereg działań ukierunkowanych na odejście od koncepcji likwidacji w tym przyśpieszonym scenariuszu i ponowne zagospodarowanie złoża w oparciu o wykorzystanie platformy wydobywczej operującej na innym złożu.

Rezerwa związana z usunięciem wadliwej platformy MOPU ze złoża YME

Jak przedstawiono w nocie 35.1, w marcu 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman Energy Norge AS („Talisman", „Operator") i dostawca platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME - spółka Single Buoy Moorings Inc. („SBM") ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie usunięcia wadliwej i ewakuowanej od połowy lipca 2012 roku platformy ze złoża YME oraz zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych pomiędzy stronami umów i porozumień w związku z realizacją projektu YME. W wyniku porozumienia Grupa ujęła rezerwę na przyszłe koszty usunięcia platformy MOPU ze złoża YME w wysokości 281.859 tys. zł (526.151 tys. NOK). W latach 2013 i 2014 rezerwa została częściowo wykorzystana. W roku 2013 wykorzystanie wynosiło 69.527 tys. zł (129.787 tys. NOK), a w roku 2014 rezerwa została wykorzystana w kwocie 98.611 tys. zł (197.183 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2014 roku wartość rezerwy wynosiła 94.312 tys. zł (199.181 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 była to kwota 196.319 tys. zł (396.364 tys. NOK).

Prezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2014 roku kwota rezerwy, związana z usunięciem wadliwej platformy ze złoża została ustalona przy uwzględnieniu następujących założeń:

- Platforma MOPU zostanie usunięta ze złoża YME nie później niż w 2015 roku,
- Kwota rezerwy pokrywa całość zatwierdzonego przez partnerów licencji YME pozostałego do wykorzystania na dzień 31 grudnia 2014 roku budżetu na usunięcie platformy MOPU ze złoża.

Informacje na temat projektu YME i szczegóły dotyczące rezerwy na likwidację pozostałej infrastruktury podwodnej związanej ze złożem YME zostały przedstawione także w nocie 13.1.2.

Rezerwa na likwidację i rekultywację kopalń gazu ziemnego na złożach Heimdal

W związku z akwizycją w 2013 roku pakietu aktywów Heimdal na Norweskim Szelfie Kontynentalnym utworzona została rezerwa na przyszłe koszty likwidacji nabytych aktywów wydobywczych w wysokości 265.709 tys. zł (496.004 tys. NOK, patrz nota 13 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013 „Informacja dotycząca nabycia udziałów w norweskich koncesjach wydobywczych i poszukiwawczych – Heimdal"). Planowany termin likwidacji nowo nabytych aktywów trwałych morskiej kopalni ropy i gazu na złożach projektu Heimdal i rekultywacji terenu przypada na lata 2014 - 2035. Na dzień 31 grudnia 2014 roku w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje ww. rezerwę w pozycji *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* w kwocie 256.066 tys. zł (540.794 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 245.671 tys. zł (496.004 tys. NOK).

Pozostałe rezerwy

Na dzień 31 grudnia 2014 roku Grupa ujęła rezerwę na zobowiązanie z tytułu warunkowych płatności wynikających z umowy nabycia aktywów Heimdal w kwocie 26.010 tys. zł (54.932 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 5.089 tys. zł (10.275 tys. NOK).

Grupa ujęła rezerwę na nieuniknione koszty wynikające z wcześniej zawartej umowy na odbiór i transport ropy naftowej wydobytej ze złoża YME. Rezerwa ta utworzona była w 2012 roku w kwocie 12.492 tys. zł (22.500 tys. NOK) a w następstwie negocjacji i skrócenia terminu zakończenia kontraktu została ona częściowo rozwiązana. Wykorzystanie w 2013 roku wynosiło 5.353 tys. zł (9.992 tys. NOK) a rozwiązanie 4.912 tys. zł (9.170 tys. NOK). Na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość rezerwy wynosiła 1.653 tys. zł (3.338 tys. NOK). W 2014 roku rezerwa została w całości wykorzystana.

Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa wykazywała rezerwę dotyczącą postępowania sądowego z powództwa WANDEKO, którego stroną jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w kwocie 15.318 tys. zł (szerzej opisano w nocie 35.1).

30.2 Dotacje

w tysiącach złotych	Nota	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Stan na początek okresu		**42.569**	**39.448**
Otrzymane w trakcie roku		1.238	5.196
Ujęte w skonsolidowanym wyniku	9.3	(1.889)	(2.075)
Stan na koniec okresu		**41.918**	**42.569**
w tym:			
część długoterminowa		*12.263*	*11.987*
część krótkoterminowa		*29.655*	*30.582*

Dotacje dotyczą głównie nieodpłatnie otrzymanych licencji oraz dotacji z EkoFunduszu na wykorzystanie gazu odpadowego z morskiej kopalni ropy naftowej do celów grzewczych.

Ponadto Grupa korzysta z pomocy rządowej w rozumieniu MSR 20 „Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej".

W okresie do 30 kwietnia 2011 roku Grupa była beneficjentem ulgi z tytułu produkcji biokomponentów, która wynikała z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) - art. 19a. Pomoc publiczna wynikająca z przytoczonych przepisów została zatwierdzona decyzją Komisji Europejskiej nr N 57/08 z 18 września 2009 roku w sprawie zezwolenia na pomoc operacyjną państwa w zakresie biopaliw. Ulga umożliwiała producentom biopaliw odliczanie od należnego podatku dochodowego kwoty stanowiącej maksymalnie 19% nadwyżki wartości wytworzonych biopaliw nad wartością wytworzonych paliw ciekłych o tej samej wartości kalorycznej, obliczonych według cen średnich. Zgoda Komisji Europejskiej na stosowanie ulgi wygasła 30 kwietnia 2011 roku. Nierozliczona kwota ulgi jest rozliczana w bieżących zaliczkach na podatek dochodowy od osób prawnych. Podatek odroczony dotyczący ulgi biokomponentowej został przedstawiony w nocie 10.3.

Grupa korzystała z ulgi na nabycie nowych technologii, która wynika z Ustawy z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 74, poz. 397 t.j.) - art. 18b. Ulga umożliwiała odliczenie od podstawy opodatkowania kwoty nie przekraczającej 50% wydatków poniesionych i została rozliczona z końcem 2014 roku, a jej wpływ na niniejsze sprawozdanie finansowe Grupy był nieistotny.

31. Instrumenty finansowe

31.1 Wartość bilansowa

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych: Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (1)	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	4.430	-	-	-	4.430
Należności z tytułu dostaw i usług	18	-	1.406.501	-	-	1.406.501
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	-	348.215	-	-	348.215
Pozostałe aktywa finansowe	18	-	1.322.281	9.752	-	1.332.033
Razem		**4.430**	**3.076.997**	**9.752**	**-**	**3.091.179**
Zobowiązania finansowe						
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	-	-	-	6.663.668	6.663.668
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	198.543	-	-	-	198.543
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	-	-	-	1.692.839	1.692.839
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	-	-	-	196.844	196.844
Razem		**198.543**	**-**	**-**	**8.553.351**	**8.751.894**

31 grudnia 2013 (dane przekształcone)		Kategorie instrumentów finansowych				Razem
w tysiącach złotych	Nota	Aktywa/Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży [(1)]	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	73.935	-	-	-	73.935
Należności z tytułu dostaw i usług	18	-	1.591.649	-	-	1.591.649
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	-	495.839	-	-	495.839
Pozostałe aktywa finansowe	18	-	381.887	9.746	-	391.633
Razem		**73.935**	**2.469.375**	**9.746**	**-**	**2.553.056**
Zobowiązania finansowe						
Kredyty, pożyczki oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27	-	-	-	6.211.386	6.211.386
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	74.153	-	-	-	74.153
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	-	-	-	2.395.237	2.395.237
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	-	-	-	189.729	189.729
Razem		**74.153**	**-**	**-**	**8.796.352**	**8.870.505**

[(1)] Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa posiadała udziały w jednostkach pozostałych wyceniane według kosztu historycznego pomniejszonego o utworzone odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych nie odbiega istotnie od ich wartości księgowej.

31.2 Hierarchia wartości godziwej

	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
w tysiącach złotych	Poziom 2	
Aktywa finansowe		
Swap towarowy	-	736
Forwardy i spoty walutowe	536	34.924
Swap walutowy	3.894	38.275
Razem	**4.430**	**73.935**
Zobowiązania finansowe		
Swap towarowy	29.337	-
Forwardy i spoty walutowe	56.365	1.017
Swap procentowy (IRS)	75.484	72.263
Swap walutowy	37.357	873
Razem	**198.543**	**74.153**

31.3 Pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujęte w sprawozdaniu z całkowitych dochodów w podziale na kategorie instrumentów finansowych

za rok zakończony 31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych				
		Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Klasy instrumentów finansowych						
Należności z tytułu dostaw i usług:		**-**	**27.055**	**-**	**-**	**27.055**
Przychody z tytułu odsetek	*9.5*	*-*	*6.349*	*-*	*-*	*6.349*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	*9.1*	*-*	*32.523*	*-*	*-*	*32.523*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*1.261*	*-*	*-*	*1.261*
Strata z tytułu utraty wartości	*9.4*	*-*	*(13.078)*	*-*	*-*	*(13.078)*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		**-**	**12.813**	**-**	**-**	**12.813**
Przychody z tytułu odsetek	*9.5*	*-*	*1.249*	*-*	*-*	*1.249*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*11.564*	*-*	*-*	*11.564*
Pozostałe aktywa finansowe:		**-**	**214.615**	**-**	**-**	**214.615**
Przychody z tytułu odsetek	*9.5*	*-*	*9.526*	*-*	*-*	*9.526*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*205.089*	*-*	*-*	*205.089*
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):		**(197.849)**	**-**	**-**	**-**	**(197.849)**
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	*9.6*	*(191.271)*	*-*	*-*	*-*	*(191.271)*
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	*9.6*	*(6.578)*	*-*	*-*	*-*	*(6.578)*
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego:		**-**	**-**	**-**	**(1.276.431)**	**(1.276.431)**
Koszty z tytułu odsetek	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(166.675)*	*(166.675)*
Zyski/(Straty) z tytułu rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych korygujące przychody ze sprzedaży	*8*	*-*	*-*	*-*	*(7.992)*	*(7.992)*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(517.111)*	*(517.111)*
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ujęte w innych całkowitych dochodach	*23*	*-*	*-*	*-*	*(584.653)*	*(584.653)*
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		**-**	**-**	**-**	**(96.993)**	**(96.993)**
Koszty z tytułu odsetek	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(87)*	*(87)*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	*9.1*	*-*	*-*	*-*	*(97.633)*	*(97.633)*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*727*	*727*
Pozostałe zobowiązania finansowe:		**-**	**-**	**-**	**(4.916)**	**(4.916)**
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(4.916)*	*(4.916)*
Razem		**(197.849)**	**254.483**	**-**	**(1.378.340)**	**(1.321.706)**

za rok zakończony 31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Nota	Kategorie instrumentów finansowych Aktywa/ Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik - przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	Razem
Klasy instrumentów finansowych						
Należności z tytułu dostaw i usług:		**-**	**1.111**	**-**	**-**	**1.111**
Przychody z tytułu odsetek	*9.5*	*-*	*5.995*	*-*	*-*	*5.995*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	*9.1*	*-*	*766*	*-*	*-*	*766*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*362*	*-*	*-*	*362*
Strata z tytułu utraty wartości	*9.4*	*-*	*(6.012)*	*-*	*-*	*(6.012)*
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty:		**-**	**(2.252)**	**-**	**-**	**(2.252)**
Przychody z tytułu odsetek	*9.5*	*-*	*1.264*	*-*	*-*	*1.264*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*(3.516)*	*-*	*-*	*(3.516)*
Pozostałe aktywa finansowe:		**-**	**(26.237)**	**-**	**-**	**(26.237)**
Przychody z tytułu odsetek	*9.5*	*-*	*8.606*	*-*	*-*	*8.606*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*(34.843)*	*-*	*-*	*(34.843)*
Pochodne instrumenty finansowe (aktywa/zobowiązania finansowe):		**112.861**	**-**	**-**	**-**	**112.861**
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych	*9.5*	*55.148*	*-*	*-*	*-*	*55.148*
Zyski/(Straty) z tytułu realizacji pochodnych instrumentów finansowych	*9.5*	*57.713*	*-*	*-*	*-*	*57.713*
Kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego:		**-**	**-**	**-**	**(144.905)**	**(144.905)**
Koszty z tytułu odsetek	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(169.004)*	*(169.004)*
Zyski/(Straty) z tytułu rozliczenia rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych korygujące przychody ze sprzedaży	*8*	*-*	*-*	*-*	*(12.452)*	*(12.452)*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(84.214)*	*(84.214)*
Zyski/(Straty) z tytułu wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne ujęte w innych całkowitych dochodach	*23*	*-*	*-*	*-*	*120.765*	*120.765*
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług:		**-**	**-**	**-**	**75.800**	**75.800**
Koszty z tytułu odsetek	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(53)*	*(53)*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych ujęte w koszcie własnym sprzedaży	*9.1*	*-*	*-*	*-*	*75.928*	*75.928*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(75)*	*(75)*
Pozostałe zobowiązania finansowe:		**-**	**-**	**-**	**6.672**	**6.672**
Koszty z tytułu odsetek	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*(125)*	*(125)*
Zyski/(Straty) z tytułu różnic kursowych	*9.6*	*-*	*-*	*-*	*6.797*	*6.797*
Razem		**112.861**	**(27.378)**	**-**	**(62.433)**	**23.050**

32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Grupa narażona jest na ryzyko finansowe obejmujące przede wszystkim:

- ryzyko rynkowe (ryzyko cen surowców i produktów naftowych, ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla, ryzyko walutowe, ryzyko stóp procentowych),
- ryzyko płynności,
- ryzyko kredytowe związane z transakcjami finansowymi oraz handlowymi.

Funkcjonujące w strukturach organizacyjnych Jednostki Dominującej Biuro Zarzadzania Ryzykiem Finansowym koordynuje oraz sprawuje bieżący nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem finansowym Grupy Kapitałowej.

Ponadto powołany przez Zarząd Komitet Ryzyka Cenowego i Tradingu nadzoruje prace nad opracowaniem polityk i procedur oraz monitoruje realizację strategii Grupy w obszarze swoich kompetencji. W szczególności komitet opiniuje i podejmuje kluczowe inicjatywy z zakresu zarządzania ryzykiem cenowym oraz w działalności tradingowej, przedstawia rekomendacje oraz wnioskuje w zakresie działań wymagających zgody Zarządu.

Dodatkowo, w celu efektywnego zarządzania płynnością, strukturą zadłużenia oraz procesem pozyskiwania finansowania zewnętrznego przez spółki Grupy Kapitałowej LOTOS Zarząd powołał Zespół ds. optymalizacji płynności i koordynacji finansowania.

Podstawowymi celami realizowanymi poprzez zarządzanie ryzykiem finansowym są:

- zwiększenie prawdopodobieństwa realizacji celów budżetowych i strategicznych,
- ograniczenie zmienności przepływów pieniężnych,
- zapewnienie krótkoterminowej płynności finansowej,
- maksymalizacja wyniku na zarządzaniu ryzykiem rynkowym przy założonym poziomie ryzyka,
- wspieranie procesów operacyjnych, inwestycyjnych i finansowych i budowanie wartości firmy w długim okresie czasu.

W związku z realizacją wymienionych wyżej celów Grupa wdrożyła odpowiednie narzędzia i opracowała szereg dokumentów, zatwierdzonych na odpowiednich szczeblach decyzyjnych, które określają ramy konieczne do efektywnego i bezpiecznego funkcjonowania w obszarze finansowym, w tym:

- metodologię wyznaczania ekspozycji w poszczególnych kategoriach ryzyk,
- horyzont czasowy zabezpieczania danego ryzyka,
- dopuszczone instrumenty finansowe,
- sposób oceny zarządzania ryzykiem finansowym,
- limity w zarządzaniu ryzykiem,
- sposób raportowania,
- limity kredytowe,
- standardy dokumentacyjne i operacyjne,
- rozdział odpowiedzialności w zakresie wykonywania transakcji, analizy i kontroli ryzyka oraz dokumentacji i rozliczania transakcji pomiędzy różne komórki organizacyjne.

Jednostka Dominująca monitoruje oraz raportuje w sposób ciągły wszystkie ryzyka rynkowe będące przedmiotem zarządzania. Jednostka Dominująca używa płynnych instrumentów pochodnych, które jest w stanie wycenić za pomocą stosowanych powszechnie modeli wyceny. Wycena pozycji bazowej i instrumentów pochodnych odbywa się na podstawie danych rynkowych otrzymywanych od wiarygodnych dostawców. Nie jest dopuszczone otwieranie pozycji w ramach ryzyk, które nie wynikają z podstawowej działalności Grupy.

W 2014 roku Jednostka Dominująca kontynuowała wdrożone w 2011 oraz 2012 roku zasady rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w odniesieniu do kredytów walutowych przeznaczonych na finansowanie Programu inwestycyjnego 10+ wyznaczonych na instrument zabezpieczający dla przyszłych transakcji sprzedaży produktów naftowych denominowanych w USD.

32.1 Ryzyko cen surowców i produktów naftowych

Szczególne znaczenie dla Grupy ma zarządzanie ryzykiem cen surowców i produktów naftowych.

Spółka identyfikuje następujące czynniki tego ryzyka:

- zmienność marży rafineryjnej, rozumianej jako różnica pomiędzy płynnymi indeksami referencyjnego koszyka produktów naftowych (np. paliwa lotniczego, benzyn, olejów napędowych, olejów opałowych) a płynnym indeksem referencyjnego surowca (np. ropa Ural),
- zmienność poziomu cen w zakresie ilości zapasów surowców i produktów odbiegających od wymaganego poziomu zapasów obowiązkowych i operacyjnych,
- zmienność dyferencjałów pomiędzy indeksami referencyjnymi a indeksami używanymi w kontraktach handlowych (np. dyferencjał Brent / Ural czyli różnica pomiędzy różnymi gatunkami ropy),
- stosowanie niestandardowych formuł cenowych w kontraktach handlowych.

Chcąc oferować swoim odbiorcom zabezpieczenie cen produktów naftowych dla przyszłych dostaw Grupa wdrożyła system w ramach którego istnieje możliwość przenoszenia ryzyka z odbiorców na Grupę. Wymaga to jednoczesnego wykonywania odpowiednich transakcji pochodnych oraz stosowania procedur zapewniających bezpieczeństwo kredytowe i operacyjne.

W ramach opisanych wyżej działań w 2014 roku w powiązaniu ze sprzedażą komponentów asfaltowych po cenach stałych, Grupa zawierała swapy towarowe na lata 2014-2017, co pozwoliło zachować pierwotny profil ryzyka cenowego Grupy. Zawierane we wskazanym okresie transakcje swapowe były rozliczone częściowo w roku ich zawarcia, a częściowo w latach następnych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Wartość godziwa (w tys. zł)	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	IV '2015 - IX '2017	41.690	-	(29.338)
			Razem	**-**	**(29.338)**

Wymienione wyżej transakcje swap na łączną ilość 41.690 ton w oparciu o płynny indeks 3.5 PCT Barges FOB Rotterdam w okresie od kwietnia 2015 roku do września 2017 roku związane były z odwróceniem profilu ryzyka cen surowców i produktów naftowych wynikających ze sprzedaży komponentów asfaltowych po cenach stałych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku otwarte swapy towarowe przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Indeks bazowy	Okres wyceny	Ilość w tonach w okresie wyceny	Wartość godziwa (w tys. zł)	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Swap towarowy	3.5 PCT Barges FOB Rotterdam	III - X '2014	20.989	736	-
			Razem	**736**	-

Wymienione wyżej transakcje swap na łączną ilość 20.989 ton w oparciu o płynny indeks 3.5 PCT Barges FOB Rotterdam w okresie od marca do października 2014 roku związane były z odwróceniem profilu ryzyka cen surowców i produktów naftowych wynikających ze sprzedaży komponentów asfaltowych po cenach stałych.

Zarząd zwraca uwagę, że znaczenie zarządzania ryzykiem cenowym i obszar działań tradingowych w Grupie stale wzrasta. W związku z potrzebą zarządzania nowymi procesami i usprawnienia bieżącego działania w tym obszarze oraz dla podniesienia bezpieczeństwa operacyjnego Grupa w 2014 przekazała do użytkowania nowy system informatyczny klasy ETRM (z ang. Energy Trading and Risk Management).

32.1.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen surowców i produktów naftowych

Analiza wrażliwości na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku transakcji finansowych narażonych na ryzyko zmiany cen surowców i produktów naftowych przy założeniu zmiany cen o odpowiednio +/- 34,22% oraz +/- 10% przedstawiała się następująco:

	31 grudnia 2014			31 grudnia 2013		
	Wartość	Zmiana procentowa		Wartość	Zmiana procentowa	
w tysiącach złotych	bilansowa	+34,22%	-34,22%	bilansowa	+10%	-10%
Aktywa finansowe [(1)]	-	-	-	736	3.695	(3.695)
Zobowiązania finansowe [(1)]	(29.338)	15.325	(15.325)	-	-	-
Razem	**(29.338)**	**15.325**	**(15.325)**	**736**	**3.695**	**(3.695)**

[(1)] Swapy towarowe.

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku. Dla instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku do kalkulacji powyższych odchyleń cen indeksów bazowych wykorzystano roczną implikowaną zmienność indeksu, o który oparte są otwarte na dzień 31 grudnia 2014 roku transakcje, publikowaną przez serwis SuperDerivatives. Dla instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku kalkulacji dokonano na podstawie hipotetycznej zmiany ceny o +/- 10%. Zbadano wpływ zmian cen indeksów bazowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut. Zmiana podejścia ustalania procentowego odchylenia cen w 2014 roku spowodowana była zamiarem lepszego odzwierciedlenia zmienności cen surowców i produktów naftowych kwotowanych na rynkach na dzień 31 grudnia 2014.

32.2 Ryzyko cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2)

Zarządzanie ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla w Jednostce Dominującej odbywa się w sposób ciągły zgodnie z założeniami strategii zarządzania ryzykiem cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2) zatwierdzonej przez Zarząd Grupy LOTOS S.A. Grupa podejmuje decyzje co do sposobu zbilansowania przyszłych niedoborów lub nadwyżek uprawnień

do emisji CO_2 w zależności od sytuacji rynkowej i w ramach ustalonych limitów. W ramach zatwierdzonej strategii i posiadanych limitów Jednostka Dominująca zawiera transakcje finansowe na jednostki:

- EUA - (z ang. Emission Unit Allowance) oznacza uprawnienie do emisji jednej tony CO_2 ,
- CER - (z ang. Certified Emission Reduction Unit) oznacza ekwiwalent skutecznej redukcji emisji jednej tony ekwiwalentu CO_2 (tCO_2e). Certyfikat redukcji emisji uzyskiwany jest w związku z realizacją inwestycji w krajach rozwijających się, gdzie nie określono limitów emisji CO_2,
- ERU - (z ang. Emission Reduction Unit) oznacza ekwiwalent skutecznej redukcji emisji jednej tony ekwiwalentu CO_2 (tCO_2e). Jest to poświadczona jednostka emisji uzyskiwana w związku z realizacją inwestycji w krajach o niższych kosztach redukcji CO_2.

Na dzień 31 grudnia 2014 szacowany niedobór uprawnień w okresie rozliczeniowym przypadającym na lata 2013-2020 (tzw. III faza) wynosi 573.770 ton, jednakże biorąc pod uwagę wykonane transakcje pochodne na łączną ilość 1.149.000 ton, Jednostka Dominująca posiada nadwyżkę uprawnień w wysokości 575.230 ton, które zostały nabyte z uwzględnieniem sytuacji rynkowej i w kontekście strategicznego charakteru niedoboru uprawnień przewidywanego po roku 2020.

Na dzień 31 grudnia 2013 szacowany niedobór uprawnień w okresie rozliczeniowym przypadającym na lata 2013-2020 (tzw. III faza) wynosił 1.209.102 ton, jednakże biorąc pod uwagę wykonane transakcje pochodne na łączną ilość 1.696.000 ton, Jednostka Dominująca posiadała nadwyżkę uprawnień w wysokości 486.898 ton.

W ramach zarządzania ryzykiem dotyczącym uprawnień do emisji dwutlenku węgla Grupa ocenia każdorazowo ryzyko przewidywanego niedoboru nieodpłatnych uprawnień przyznawanych w ramach KPRU.

W razie konieczności, Grupa decyduje o rozliczeniu zawartych, otwartych na dzień kończący okres sprawozdawczy transakcji terminowych na zakup uprawnień do emisji CO_2 poprzez ich fizyczną dostawę z zamiarem ich ewentualnego umorzenia jako rozliczenie rzeczywistej emisji CO_2. Wycena transakcji planowanych do zrealizowania dostawą fizyczną nie podlega ujęciu w aktywach / zobowiązaniach finansowych w sprawozdaniu finansowym, niemniej jednak Grupa wewnętrznie monitoruje i przeprowadza wycenę takich transakcji w ramach ogólnej oceny efektywności zarządzania ryzykiem CO_2, pozabilansowo.

Otwarte na dzień 31 grudnia 2014 roku transakcje futures EUA, które Grupa uznała za prawdopodobne do rozliczenia poprzez ich fizyczną dostawę na potrzeby własne nie zostały wykazane w sprawozdaniu finansowym na dzień kończący okres sprawozdawczy, a ich wartość godziwą ujęto wyłącznie pozabilansowo.

Ponadto w 2014 roku Grupa dokonała transakcji zamiany posiadanych na koncie uprawnień ERU w ilości 29 000 ton na jednostki EUA, co było uzasadnione poziomem spreadu między tymi uprawnieniami.

Poniżej zaprezentowano informacje na temat pozycji transakcyjnej na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)*	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	XII '2015 - XII '2018	1.149.000	III faza	6.062	(402)
			Razem	**6.062**	**(402)**

*Wycena pozabilansowa, wyłącznie dla celów statystycznych i monitoringu w zarządzaniu ryzykiem.

Transakcje otwarte w uprawnieniach do emisji na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres rozliczenia transakcji	Ilość uprawnień w okresie	Faza	Wartość godziwa (w tys. zł)*	
				Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Futures EUA	XII '2014 - XII '2017	1.696.000	III faza	1.182	(5.230)
			Razem	**1.182**	**(5.230)**

*Wycena pozabilansowa, wyłącznie dla celów statystycznych i monitoringu w zarządzaniu ryzykiem.

Informacje na temat uprawnień do emisji CO_2 zaprezentowano w nocie 34.

32.2.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami cen uprawnień do emisji dwutlenku węgla (CO_2)

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa posiadała kontrakty futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla.

Grupa nie przeprowadza analizy wrażliwości dla wartości godziwej kontraktów futures na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla, które posiada na dzień kończący okres sprawozdawczy, jeśli zamierza dokonać rozliczenia tych transakcji poprzez fizyczną dostawę na potrzeby własne pokrycia niedoborów w ramach systemu ograniczania emisji. W związku z tym nie przeprowadzono analizy wrażliwości posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku instrumentów futures EUA.

32.3 Ryzyko walutowe

Zarządzanie ryzykiem walutowym w Grupie odbywa się zgodnie z założeniami zawartymi w „Strategii zarządzania ryzykiem walutowym w Grupie LOTOS S.A.". Horyzont zarządzania ekspozycją jest związany z okresem, na jaki sporządzany jest budżet Grupy, który w zależności od momentu w roku obejmuje od 3 do 5 kolejnych kwartałów. W ramach prowadzonej działalności Grupa narażona jest na zmiany kursów walutowych z tytułu:

- handlu surowcami i produktami naftowymi oraz innymi towarami,
- przepływów inwestycyjnych,
- przepływów finansowych w tym lokat i kredytów,
- wyceny instrumentów pochodnych,

indeksowanych do lub denominowanych w walucie innej niż waluta funkcjonalna.

Grupa aktywnie zarządza swoją ekspozycją walutową, kształtując ją w ramach uzgodnionych limitów i w zależności od przewidywanego rozwoju sytuacji rynkowej.

Waluta USD jest używana w kwotowaniach cen rynkowych ropy i produktów naftowych. Z tego też względu uznano, że najwłaściwszą walutą do zaciągania i spłaty długoterminowych kredytów na finansowanie Programu 10+ jest USD, ponieważ efektem takiego działania będzie zmniejszenie strukturalnie długiej pozycji i w konsekwencji strategicznego ryzyka walutowego.

Strukturalnie Grupa posiada długą ekspozycję w USD (zyskuje w przypadku wzrostu kursu USD/PLN) ze względu na to, iż wpływy zależne od kursu USD (głównie z tytułu sprzedaży produktów naftowych) przewyższają odpowiednie wypływy (np. z tytułu zakupu ropy, spłaty kredytu).

W skład transakcji wymiany walutowej wchodzi każdorazowo para transakcji, które w poniższych zestawieniach zostały odpowiednio przypisane do kupna lub sprzedaży w ramach typu transakcji *Swap walutowy*.

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
					Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	I ' 2015	USD/PLN	14.000	-	(548)
Spot walutowy	Kupno	I ' 2015	EUR/PLN	3.000	-	(76)
Forward walutowy	Kupno	I - II '2015	USD/PLN	16.000	-	(331)
Forward walutowy	Kupno	II ' 2015	EUR/PLN	5.000	253	-
Forward walutowy	Kupno	III ' 2015	EUR/USD	5.000	-	(1.386)
Forward walutowy	Sprzedaż	I - IX '2015	USD/PLN	(251.000)	-	(53.938)
Forward walutowy	Sprzedaż	II ' 2015	EUR/PLN	(5.000)	11	(86)
Forward walutowy	Sprzedaż	III ' 2015	EUR/USD	(3.500)	272	-
Swap walutowy	Kupno	II ' 2015	USD/PLN	16.000	3.894	-
Swap walutowy	Kupno	IV ' 2015	EUR/USD	5.500	-	(672)
Swap walutowy	Sprzedaż	I - VII '2015	USD/PLN	(207.300)	-	(36.685)
				Razem	**4.430**	**(93.722)**

Transakcje walutowe otwarte na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Kupno/sprzedaż	Okres rozliczenia transakcji	Para walut (bazowa/zmienna)	Kwota w walucie bazowej (w tys.)	Wartość godziwa (w tys. zł)	
					Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Spot walutowy	Kupno	I ' 2014	USD/PLN	21.000	-	(125)
Spot walutowy	Kupno	I ' 2014	EUR/PLN	1.500	-	(4)
Forward walutowy	Kupno	I - XI '2014	USD/PLN	20.000	-	(783)
Forward walutowy	Kupno	I ' 2014	EUR/PLN	4.700	-	(105)
Forward walutowy	Sprzedaż	III - X '2014	USD/PLN	(169.000)	34.924	-
Swap walutowy	Kupno	I - XI '2014	USD/PLN	25.000	-	(845)
Swap walutowy	Kupno	I ' 2014	EUR/USD	1.850	-	(18)
Swap walutowy	Sprzedaż	I - XII '2014	USD/PLN	(393.450)	38.275	-
Swap walutowy	Sprzedaż	I ' 2014	EUR/USD	(7.500)	-	(10)
				Razem	**73.199**	**(1.890)**

32.3.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami kursów walut

Struktura walutowa wybranych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014 w tysiącach	Nota	USD	USD przeliczone na PLN	EUR	EUR przeliczone na PLN	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Należności z tytułu dostaw i usług		61.228	214.662	5.076	21.652	236.314
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		8.965	33.745	9.990	42.508	76.253
Obligacje		65.418	229.434	-	-	229.434
Pozostałe aktywa finansowe:		317.964	1.137.610	1.454	6.198	1.143.808
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym		*264.274*	*926.790*	*1.410*	*6.010*	*932.800*
Lokaty		*8.962*	*31.432*	-	-	*31.432*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*18*	*44.725*	*179.377*	-	-	*179.377*
Pozostałe należności		*3*	*11*	*44*	*188*	*199*
Razem		**453.575**	**1.615.451**	**16.520**	**70.358**	**1.685.809**
Zobowiązania finansowe						
Kredyty i pożyczki		1.869.172	6.575.835	2.241	9.550	6.585.385
Obligacje		126.359	443.978	-	-	443.978
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		-	-	18.764	79.976	79.976
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		375.997	1.318.705	8.750	37.255	1.355.960
Pozostałe zobowiązania finansowe		7.985	28.768	4.701	19.988	48.756
Razem		**2.379.513**	**8.367.286**	**34.456**	**146.769**	**8.514.055**

Struktura walutowa wybranych instrumentów finansowych na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013 w tysiącach		USD	USD przeliczone na PLN	EUR	EUR przeliczone na PLN	Wartość bilansowa w walucie przeliczona na PLN na dzień bilansowy
Klasy instrumentów finansowych						
Aktywa finansowe						
Należności z tytułu dostaw i usług		121.143	364.884	10.922	45.112	409.996
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty		23.338	70.277	8.492	28.635	98.912
Obligacje		59.268	178.516	-	-	178.516
Pozostałe aktywa finansowe:		436.078	1.313.611	9.976	41.376	1.354.987
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym		*361.974*	*1.090.321*	*7.208*	*29.895*	*1.120.216*
Lokaty		*3.105*	*9.352*	*603*	*2.501*	*11.853*
Depozyt zabezpieczający		-	-	*2.150*	*8.917*	*8.917*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*18*	*70.999*	*213.938*	-	-	*213.938*
Pozostałe należności		-	-	*15*	*63*	*63*
Razem		**639.827**	**1.927.288**	**29.390**	**115.123**	**2.042.411**
Zobowiązania finansowe						
Kredyty i pożyczki		2.096.295	6.320.969	1.180	4.892	6.325.861
Obligacje		125.211	377.210	-	-	377.210
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego		-	-	21.259	88.164	88.164
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług		641.265	1.931.493	12.510	50.877	1.982.370
Pozostałe zobowiązania finansowe		9.240	27.829	3.909	16.211	44.040
Razem		**2.872.011**	**8.657.501**	**38.858**	**160.144**	**8.817.645**

Na potrzeby analizy wrażliwości w zaprezentowanej wyżej strukturze walutowej uwzględniono także wrażliwe na zmiany kursów walut wewnątrzgrupowe transakcje walutowe, które mają wpływ na ryzyko walutowe Grupy w związku z regulacjami MSR 21 „Skutki zmian kursów wymiany walut obcych" w zakresie ujmowania różnic kursowych z tego tytułu w wyniku netto Grupy.

Poza wymienionymi wyżej instrumentami finansowymi Grupa posiadała także wyrażone w walutach obcych pochodne instrumenty finansowe takie jak: swapy towarowe, swapy procentowe, kontrakty futures, a także spoty, forwardy i swapy walutowe. Grupa stosuje odpowiednie metody ustalania wartości godziwej dla poszczególnych rodzajów instrumentów pochodnych, które jednocześnie determinują technikę ustalenia wpływu zmiany kursów walut na wartość tych instrumentów (metody wyceny pochodnych instrumentów finansowych szerzej opisano w nocie 7.25). Zamieszczone poniżej tabele z analizą wrażliwości instrumentów finansowych na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku prezentują także wpływ zmiany kursów walut na wartość bilansową instrumentów pochodnych.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2014 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 12,142% i EUR/PLN o +/- 7,2% przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014	Zmiana kursu - wpływ na wynik roku			
	+12,142%	+7,2%	-12,142%	-7,2%
w tysiącach złotych	USD	EUR	USD	EUR
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	6.099	(307)	(6.099)	307
Należności z tytułu dostaw i usług	26.064	1.559	(26.064)	(1.559)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	4.097	3.061	(4.097)	(3.061)
Obligacje	27.858	-	(27.858)	-
Pozostałe aktywa finansowe:	138.128	447	(138.128)	(447)
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym	*112.531*	*433*	*(112.531)*	*(433)*
Lokaty	*3.816*	*-*	*(3.816)*	*-*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*21.780*	*-*	*(21.780)*	*-*
Pozostałe należności	*1*	*14*	*(1)*	*(14)*
Razem aktywa finansowe	**202.246**	**4.760**	**(202.246)**	**(4.760)**
Zobowiązania finansowe				
Kredyty i pożyczki	307.057 (1)	688	(307.057) (1)	(688)
Obligacje	53.908	-	(53.908)	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	5.758	-	(5.758)
Pochodne instrumenty finansowe	185.269	(3.374)	(185.269)	3.374
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	160.117	2.682	(160.117)	(2.682)
Pozostałe zobowiązania finansowe	3.493	1.439	(3.493)	(1.439)
Razem zobowiązania finansowe	**709.844**	**7.193**	**(709.844)**	**(7.193)**
Razem	**(507.598)**	**(2.433)**	**507.598**	**2.433**

(1) W kalkulacji wpływu zmiany kursu na wskazaną pozycję bilansową uwzględniono efekt rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 12,142% potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (498.143) 498.143 tys. zł. Ponadto w szacunku uwzględniono efekt zapłaconych z góry prowizji przygotowawczych (wycenionych wg kursu z dnia zapłaty) pomniejszających zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, których wpływ na zmianę wyceny wartości godziwej tych zobowiązań przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 12,142% wynosiłby 6.762 (6.762) tys. zł.

Powyższe odchylenia wartości bilansowych wyrażonych w PLN a zależnych od kursów walutowych, skalkulowano na podstawie rocznej implikowanej zmienności kursów walut z dnia 31 grudnia 2014 roku wynoszącej 12,142% dla kursu USD/PLN i 7,2% dla kursu EUR/PLN, publikowanej przez Reuters. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku. Zmiana podejścia w ustalaniu procentowej zmiany kursów walut w 2014 roku podyktowana była zamiarem lepszego odzwierciedlenia zmienności kursów walutowych kwotowanych na rynkach finansowych.

Analiza wrażliwości na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2013 roku wraz z wpływem na wynik finansowy przy założeniu zmiany kursów USD/PLN i EUR/PLN o +/- 4% przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013	Zmiana kursu - wpływ na wynik roku			
	+4%	+4%	-4%	-4%
w tysiącach złotych	USD	EUR	USD	EUR
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	(75.226)	(41)	75.226	41
Należności z tytułu dostaw i usług	14.595	1.804	(14.595)	(1.804)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	2.811	1.145	(2.811)	(1.145)
Obligacje	7.141	-	(7.141)	-
Pozostałe aktywa finansowe:	52.545	1.656	(52.545)	(1.656)
Pożyczki udzielone jednostkom powiązanym	*43.613*	*1.196*	*(43.613)*	*(1.196)*
Lokaty	*374*	*100*	*(374)*	*(100)*
Depozyty zabezpieczające	*-*	*357*	*-*	*(357)*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*8.558*	*-*	*(8.558)*	*-*
Pozostałe należności	*-*	*3*	*-*	*(3)*
Razem aktywa finansowe	**1.866**	**4.564**	**(1.866)**	**(4.564)**
Zobowiązania finansowe				
Kredyty i pożyczki	96.997 (1)	196	(96.997) (1)	(196)
Obligacje	15.088	-	(15.088)	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	-	3.527	-	(3.527)
Pochodne instrumenty finansowe	(13.591)	(132)	13.591	132
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	77.260	2.035	(77.260)	(2.035)
Pozostałe zobowiązania finansowe	1.113	648	(1.113)	(648)
Razem zobowiązania finansowe	**176.867**	**6.274**	**(176.867)**	**(6.274)**
Razem	**(175.001)**	**(1.710)**	**175.001**	**1.710**

(1) W kalkulacji wpływu zmiany kursu na wskazaną pozycję bilansową uwzględniono efekt rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Wpływ zastosowania rachunkowości zabezpieczeń przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% potencjalnie spowodowałby zmianę wyceny wartości godziwej kredytów o (158.436) 158.436 tys. zł. Ponadto w szacunku uwzględniono efekt zapłaconych z góry prowizji przygotowawczych (wycenionych wg kursu z dnia zapłaty) pomniejszających zobowiązania z tytułu zaciągniętych kredytów, których wpływ na zmianę wyceny wartości godziwej tych zobowiązań przy założeniu zmiany kursów USD/PLN o +/- 4% wynosiłby 2.593 (2.593) tys. zł.

Powyższe odchylenia wartości bilansowych wyrażonych w PLN a zależnych od kursów walutowych, skalkulowano na podstawie hipotetycznej zmiany kursów o +/- 4%. Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku.

32.4 Ryzyko stopy procentowej

Jednostka Dominująca narażona jest na ryzyko zmienności przepływów pieniężnych z tytułu zmian stóp procentowych wynikające z posiadanych aktywów oraz pasywów dla których przychody oraz koszty odsetkowe są uzależnione od zmiennych stóp procentowych, w szczególności z tytułu przewidywanego harmonogramu spłat kredytu na refinansowanie i finansowanie zapasów oraz na finansowanie inwestycji w ramach Programu 10+ oraz wysokości odsetek ustalanych na podstawie zmiennej stopy LIBOR USD. Jednostka Dominująca zarządza ryzykiem stopy procentowej w ramach przyznanych limitów przy wykorzystaniu swapów stóp procentowych.

W długim horyzoncie efekt częściowego zabezpieczenia został osiągnięty poprzez wybór stałej stopy dla transzy kredytu inwestycyjnego na finansowanie Programu 10+ (jest to kredyt oznaczony jako Konsorcjum banków (3), patrz nota 27.1).

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	VII '2011 - I '2018	200.000	LIBOR 6M	-	(69.290)
Swap procentowy (IRS)	I ' 2015 - I '2019	50.000	LIBOR 3M	-	(6.194)
			Razem	**-**	**(75.484)**

Transakcje otwarte na stopę procentową na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiały się następująco:

Typ transakcji	Okres	Kwota nominalna (w tys. USD)	Spółka otrzymuje	Aktywa finansowe (w tys. zł)	Zobowiązania finansowe (w tys. zł)
Swap procentowy (IRS)	VII '2011 - I '2018	200.000	LIBOR 6M	-	(70.543)
Swap procentowy (IRS)	I ' 2015 - I '2019	50.000	LIBOR 3M	-	(1.720)
			Razem	**-**	**(72.263)**

32.4.1 Analiza wrażliwości na ryzyko rynkowe związane ze zmianami stóp procentowych

Analiza wrażliwości na ryzyko zmiany stopy procentowej Grupy przy założeniu zmiany stopy procentowej o +/- 0,72% na dzień 31 grudnia 2014 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2014		Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
w tysiącach złotych	Nota		+0,72%	-0,72%
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	348.215	2.507	(2.507)
Pozostałe aktywa finansowe:		241.720	1.741	(1.741)
Fundusz likwidacji zakładu górniczego	*18*	*30.911*	*223*	*(223)*
Lokaty	*18*	*31.432*	*226*	*(226)*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*18*	*179.377*	*1.292*	*(1.292)*
Razem		**589.935**	**4.248**	**(4.248)**
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	27.1	6.215.612	36.963 (1)	(36.963) (1)
Pożyczki	27.2	102.783	740	(740)
Obligacje	27.3	213.479	1.537	(1.537)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	131.794	949	(949)
Pochodne instrumenty finansowe (2)	28	75.484	(20.063)	20.681
Razem		**6.739.152**	**20.126**	**(19.508)**

(1) Wykazane bez uwzględnienia kredytów o stałym oprocentowaniu oraz zapłaconych prowizji przygotowawczych pomniejszających zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów.

(2) Swap procentowy (IRS). Różnica między zmianą wartości wyceny, gdy przesuwa się krzywą stóp procentowych o +/- 0,72% powstaje w momencie obliczania i dyskontowania przyszłych przepływów (związanych z rozliczeniem transakcji) na dzień kalkulacji wyceny. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o różne stopy procentowe (w pierwszym przypadku przesunięcie krzywej powoduje zwiększenie stopy o 0,72%, zaś w drugim przypadku zmniejszenie stopy o 0,72%).

Analiza wrażliwości na ryzyko zmiany stopy procentowej Spółki przy założeniu zmiany stopy procentowej o +/- 0,2% na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiała się następująco:

31 grudnia 2013		Wartość bilansowa	Zmiana procentowa	
w tysiącach złotych	Nota		+0,2%	-0,2%
Klasy instrumentów finansowych				
Aktywa finansowe				
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	495.839	992	(992)
Pozostałe aktywa finansowe:		284.426	569	(569)
Fundusz likwidacji zakładu górniczego	*18*	*29.866*	*60*	*(60)*
Lokaty	*18*	*29.593*	*59*	*(59)*
Depozyty zabezpieczające	*18*	*11.029*	*22*	*(22)*
Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych	*18*	*213.938*	*428*	*(428)*
Razem		**780.265**	**1.561**	**(1.561)**
Zobowiązania finansowe				
Kredyty	27,1	5.851.809	9.642 (1)	(9.642) (1)
Pożyczki	27,2	10.306	21	(21)
Obligacje	27,3	198.240	396	(396)
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27,4	151.031	302	(302)
Pochodne instrumenty finansowe (2)	28	72.263	(6.017)	6.081
Razem		**6.283.649**	**4.344**	**(4.280)**

(1) Wykazane bez uwzględnienia kredytów o stałym oprocentowaniu oraz zapłaconych prowizji przygotowawczych pomniejszających zobowiązania finansowe z tytułu otrzymanych kredytów.

(2) Swap procentowy (IRS). Różnica między zmianą wartości wyceny, gdy przesuwa się krzywą stóp procentowych o +/- 0,2% powstaje w momencie obliczania i dyskontowania przyszłych przepływów (związanych z rozliczeniem transakcji) na dzień kalkulacji wyceny. Dyskontowanie odbywa się w oparciu o różne stopy procentowe (w pierwszym przypadku przesunięcie krzywej powoduje zwiększenie stopy o 0,2%, zaś w drugim przypadku zmniejszenie stopy o 0,2%).

Analiza wrażliwości została przeprowadzona na bazie stanu instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku. Zbadano wpływ zmian stóp procentowych na wartość godziwą przy niezmiennym poziomie kursów walut. W przypadku instrumentów pochodnych posiadanych na dzień 31 grudnia 2014 roku w analizie wrażliwości na ryzyko stopy procentowej Spółka zastosowała przesunięcie krzywej stóp procentowych o roczną zmienność historyczną z dnia 31 grudnia 2014 roku, wyliczoną na podstawie publikowanych przez Reuters danych o historycznej zmienności dla oprocentowania IRS z 6-miesięcznym okresem płatności odsetek i 3-letnim okresem wygaśnięcia. W przypadku instrumentów posiadanych na dzień 31 grudnia 2013 roku zastosowano hipotetyczną zmianę referencyjnych stóp procentowych (LIBOR 3M, LIBOR 6M). Zmiana podejścia w ustalaniu procentowej zmiany kwotowań stóp procentowych w 2014 roku podyktowana była zamiarem lepszego odzwierciedlenia zmienności stóp procentowych na rynkach finansowych.

32.5 Ryzyko płynności

Proces zarządzania ryzykiem płynności przez Grupę polega na monitorowaniu prognozowanych przepływów pieniężnych oraz portfela aktywów i zobowiązań finansowych, a następnie dopasowywaniu ich zapadalności, analizie kapitału obrotowego i optymalizacji przepływów w ramach Grupy Kapitałowej. Proces ten wymaga ścisłej współpracy z jednostkami funkcjonującymi w różnych obszarach biznesowych w celu bezpiecznej i efektywnej alokacji posiadanej płynności.

Większość krajowych podmiotów zależnych w ramach Grupy Kapitałowej jest uczestnikiem cash-poolingu rzeczywistego. Struktura jest na bieżąco zarządzana przez Jednostkę Dominującą pod kątem optymalizacji płynności i salda odsetek.

Płynność w horyzoncie budżetowym monitorowana jest w przekroju Grupy Kapitałowej na bieżąco w ramach zarządzania ryzykiem finansowym. Płynność w okresie średnio i długoterminowym monitorowana jest w ramach procesu planowania, który wspomaga tworzenie wieloletniej strategii finansowej.

W obszarze ryzyka finansowego obok aktywnego zarządzania ryzykiem rynkowym, Grupa stosuje następujące zasady w zakresie płynności:

- brak depozytów zabezpieczających w handlu instrumentami pochodnymi na rynku pozagiełdowym,
- ograniczenie możliwości wcześniejszego rozwiązania transakcji finansowych,
- limity w zakresie mało płynnych kasowych instrumentów finansowych,
- limity kredytowe dla partnerów transakcji finansowych i handlowych,
- zapewnienie odpowiedniej jakości i zróżnicowania dostępnych źródeł finansowania,
- procesy kontroli wewnętrznej oraz efektywność organizacyjna zapewniająca szybkie działanie w warunkach awaryjnych.

Poniżej zaprezentowano informacje o kontraktowych terminach zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku.

Kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku:

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	27.1	5.700.710	6.470.152	394.908	1.596.229	857.460	1.924.878	1.696.677
Kredyty w rachunku bieżącym	27.1	514.902	514.902	514.902	-	-	-	-
Pożyczki	27.2	102.783	122.641	3.306	12.343	13.782	47.123	46.087
Obligacje	27.3	213.479	213.732	-	17.687	35.072	160.973	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	131.794	163.404	17.500	17.786	35.441	74.166	18.511
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	1.692.839	1.692.839	1.692.755	84	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	196.844	196.844	183.552	8.754	4.538	-	-
Razem		**8.553.351**	**9.374.514**	**2.806.923**	**1.652.883**	**946.293**	**2.207.140**	**1.761.275**

Kontraktowe terminy zapadalności zobowiązań finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku:

31 grudnia 2013 (dane przekształcone) w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Kredyty bankowe (poza kredytami w rachunku bieżącym)	27.1	5.352.895	6.148.523	256.245	1.276.268	604.337	1.967.022	2.044.651
Kredyty w rachunku bieżącym	27.1	498.914	498.914	498.914	-	-	-	-
Pożyczki	27.2	10.306	10.698	3.769	3.519	1.084	2.326	-
Obligacje	27.3	198.240	198.485	-	15.060	15.060	168.365	-
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	151.031	191.646	18.032	16.962	33.213	89.623	33.816
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	30	2.395.237	2.395.237	2.393.681	1.556	-	-	-
Pozostałe zobowiązania finansowe	30	189.729	189.729	120.615	68.879	235	-	-
Razem		**8.796.352**	**9.633.232**	**3.291.256**	**1.382.244**	**653.929**	**2.227.336**	**2.078.467**

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2014 roku przestawiała się następująco:

31 grudnia 2014 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Swap towarowy	28	(29.337)	(29.337)	(2.414)	(17.440)	(7.670)	(1.813)	-
Forwardy i spoty walutowe		(55.829)	(52.648)	(43.928)	(8.720)	-	-	-
Swap procentowy (IRS)		(75.484)	(76.610)	(23.975)	1.629	(20.792)	(33.472)	-
Swap walutowy		(33.463)	(31.655)	(27.983)	(3.672)	-	-	-
Razem		**(194.113)**	**(190.250)**	**(98.300)**	**(28.203)**	**(28.462)**	**(35.285)**	**-**

Analiza wymagalności pochodnych instrumentów finansowych według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przestawiała się następująco:

31 grudnia 2013 w tysiącach złotych	Nota	Wartość bilansowa*	Kontraktowe przepływy pieniężne	Do 6 miesięcy	6 - 12 miesięcy	1 - 2 lata	2 - 5 lat	Powyżej 5 lat
Swap towarowy	28	736	736	409	327	-	-	-
Forwardy i spoty walutowe		33.907	41.180	24.229	16.951	-	-	-
Swap procentowy (IRS)		(72.263)	(73.301)	(20.446)	1.055	(17.772)	(33.866)	(2.272)
Swap walutowy		37.402	43.863	29.416	14.447	-	-	-
Razem		**(218)**	**12.478**	**33.608**	**32.780**	**(17.772)**	**(33.866)**	**(2.272)**

*Wartość bilansowa (dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych minus ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych) prezentuje wartość godziwą pochodnych instrumentów finansowych ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej (z wyłączeniem futures na uprawnienia do emisji CO_2 zakupionych z zamiarem rozliczenia).

32.6 Ryzyko kredytowe

Zarządzanie ryzykiem kredytowym partnerów transakcji finansowych polega na kontroli wiarygodności finansowej obecnych i potencjalnych partnerów tych transakcji oraz na monitorowaniu ekspozycji kredytowej w stosunku do przyznanych limitów. Na ekspozycję kredytową składają się depozyty bankowe oraz wycena instrumentów pochodnych.

Partnerzy transakcji muszą posiadać odpowiedni rating przyznany przez wiodące agencje ratingowe, bądź posiadać gwarancje instytucji spełniających wymóg minimalnego ratingu. Grupa zawiera transakcje finansowe z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej oraz stosuje dywersyfikację instytucji, z którymi współpracuje.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji finansowych Grupy nie przekraczała wartości 284.174 tys. zł (4,44% kapitałów własnych Jednostki Dominującej), z kolei na dzień 31 grudnia 2013 roku była to kwota 249.010 tys. zł (3,49% kapitałów własnych Jednostki Dominującej). Grupa prezentuje podział kredytów według instytucji udzielających finansowania w nocie 27.1.

W zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów transakcji handlowych Grupa poddaje wszystkich klientów, którzy wnioskują o przyznanie limitów kredytowych procedurom weryfikacji ich wiarygodności finansowej i w zależności od jej oceny przyznawane są odpowiednie limity. Jednostka Dominująca określa wytyczne w zakresie procesu zarządzania ryzykiem kredytowym partnerów handlowych w celu utrzymywania odpowiednich standardów w zakresie analizy kredytowej oraz bezpieczeństwa operacyjnego procesu w przekroju całej Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku koncentracja ryzyka u pojedynczego partnera transakcji handlowych Grupy nie przekraczała wartości 141.880 tys. zł (2,21% kapitałów własnych Jednostki Dominującej), z kolei na dzień 31 grudnia 2013 roku była to kwota 161.066 tys. zł (2,26% kapitałów własnych Jednostki Dominującej).

Miarą ryzyka kredytowego jest kwota maksymalnego narażenia na ryzyko dla poszczególnych klas aktywów finansowych. Wartości księgowe aktywów finansowych reprezentują maksymalną ekspozycję kredytową.

Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe aktywów finansowych na dzień kończący okres sprawozdawczy wynosiła:

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Pochodne instrumenty finansowe	28; 31.2	4.430	73.935
Należności z tytułu dostaw i usług	18	1.406.501	1.591.649
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	348.215	495.839
Pozostałe aktywa finansowe	31.1	1.332.033	391.633
Razem	**31.1**	**3.091.179**	**2.553.056**

W ocenie Zarządu, ryzyko zagrożonych aktywów finansowych jest odzwierciedlone poprzez dokonanie odpisów aktualizujących ich wartość. Informacje na temat wartości odpisów z tytułu utraty wartości aktywów finansowych zostały przedstawione w notach 9.4 i 18.1.

Analiza pod kątem koncentracji ryzyka kredytowego w odniesieniu do należności z tytułu dostaw i usług została przedstawiona w nocie 18.1.

Analiza wiekowania należności przeterminowanych, w przypadku których nie nastąpiła utrata wartości, została przedstawiona w nocie 18.1.

33. Zarządzanie kapitałem

Celem polityki finansowej Grupy Kapitałowej LOTOS jest zapewnienie długoterminowej płynności przy jednoczesnym stosowaniu odpowiedniej dźwigni finansowej, wspomagającej realizację celu nadrzędnego, jakim jest maksymalizacja stopy zwrotu na kapitale przynależnym akcjonariuszom.

Realizacja powyższego celu, dokonuje się poprzez dążenie do osiągnięcia pożądanej struktury finansowania na poziomie Grupy Kapitałowej LOTOS.

Grupa Kapitałowa LOTOS monitoruje strukturę finansowania stosując wskaźnik relacji długu do kapitału własnego, który jest liczony jako stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego.

Do zadłużenia netto Grupa wlicza kredyty, pożyczki, obligacje oraz zobowiązania z tytułu leasingu finansowego pomniejszone o środki pieniężne i ich ekwiwalenty. Kapitał własny obejmuje kapitał własny należny akcjonariuszom Jednostki Dominującej powiększony o udziały niekontrolujące.

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Zobowiązania długoterminowe			
Kredyty	27.1	4.098.225	4.180.374
Pożyczki	27.2	92.146	3.250
Obligacje	27.3	195.892	183.171
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	109.299	129.395
Razem		**4.495.562**	**4.496.190**
Zobowiązania krótkoterminowe			
Kredyty	27.1	2.117.387	1.671.435
Pożyczki	27.2	10.637	7.056
Obligacje	27.3	17.587	15.069
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	27.4	22.495	21.636
Razem		**2.168.106**	**1.715.196**
Środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania - emisja akcji[1]	18	(996.939)	-
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	20	(348.215)	(495.839)
Zadłużenie netto		**5.318.514**	**5.715.547**
Kapitał własny przypisany akcjonariuszom Jednostki Dominującej		8.258.288	9.189.307
Udziały niekontrolujące	26	175	289
Kapitał własny razem		**8.258.463**	**9.189.596**
Stosunek zadłużenia netto do kapitału własnego		**0,64**	**0,62**

[1] Środki pieniężne z emisji akcji serii D Grupy LOTOS S.A. ulokowane na wydzielonym rachunku bankowym Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych S.A. (patrz nota 21) do dnia rejestracji podwyższenia kapitału (patrz nota 37).

Monitoring struktury finansowania dokonywany jest w celu zapewnienia realizacji celu ujętego w Strategii Grupy Kapitałowej LOTOS na lata 2011-2015, która zakłada zmniejszenie wielkości zadłużenia i osiągnięcie wskaźnika relacji długu do kapitału własnego na poziomie nieprzekraczającym 0,4 na koniec okresu objętego Strategią.

34. Uprawnienia do emisji dwutlenku węgla (CO_2)

Zaprezentowane poniżej wielkości uprawnień do emisji CO_2 na lata 2013 - 2020 uwzględniają uprawnienia przyznane według rozporządzeń Rady Ministrów, jak również dodatkowe bezpłatne uprawnienia przyznane przez Komisję Europejską.

Liczba nieodpłatnych uprawnień do emisji CO_2 na lata 2013 - 2020 oraz rzeczywista emisja CO_2:

w tysiącach ton	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Razem
Uprawnienia przyznane KPRU [1]	1.766	1.688	1.652	1.613	1.576	1.540	1.505	1.461	12.801
Rzeczywista emisja CO_2	1.745	1.875[2]	-	-	-	-	-	-	3.620

[1] Ilość bezpłatnych uprawnień do emisji CO_2 na lata 2013 – 2020, wg Krajowego Planu Rozdziału Uprawnień („KPRU"), na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31 marca 2014 roku (Dz. U. 2014 poz. 439) jak również Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 kwietnia 2014 roku (Dz. U. 2014 poz. 472) zawierających wykaz instalacji objętych systemem handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych wraz z przyznana im liczbą uprawnień do emisji. Ponadto w zestawieniu uwzględniono przydział dodatkowych bezpłatnych uprawnień z rezerwy Komisji Europejskiej w związku ze zwiększeniem zdolności produkcyjnych rafinerii, wynikających z zastosowania gazu ziemnego jako wsadu do produkcji wodoru.

[2] Emisja CO_2 wyliczona na podstawie danych produkcyjnych dla instalacji objętych systemem handlu emisjami. Dane za rok 2014 będą podlegać weryfikacji zgodnie z art. 59 Ustawy z dnia 28 kwietnia 2011 roku o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku, biorąc pod uwagę limit uprawnień na rok 2014 do przyznania w ramach systemu EU ETS (z ang. European Union Emissions Trading System/Scheme) oraz wielkość emisji dwutlenku węgla w Grupie występował niedobór przyznanych uprawnień do emisji CO_2. W związku z tym w 2014 roku Grupa ujęła kwotę 2.784 tys. zł zobowiązań z tego tytułu (31 grudnia 2013: 1.527 tys. zł.). Wpływ utworzonej rezerwy na wynik operacyjny w kwocie 1.257 tys. zł (tj. po uwzględnieniu odwrócenia rezerwy utworzonej w poprzednim okresie sprawozdawczym w kwocie 1.527 tys. zł) zaprezentowano w pozostałych kosztach operacyjnych (patrz nota 9.4)

Ponadto, w celu zabezpieczenia pokrycia niedoboru Grupa nabyła w 2013 roku 923 tys. uprawnień do emisji CO_2 (EUA, ERU), o wartości 23.430 tys. zł, które w sprawozdaniu z sytuacji finansowej wykazano w pozycji *Pozostałe aktywa niematerialne* (patrz nota 15).

Łącznie uprawnienia do emisji CO_2 przyznane Grupie na rok 2013 wyniosły 1.766 tys., a rzeczywista emisja CO_2 w Grupie za rok 2013 osiągnęła poziom 1.745 tys. ton.

Informacje na temat ryzyka cen uprawnień do emisji CO_2 zaprezentowano w nocie 32.2.

35. Zobowiązania i aktywa warunkowe

35.1 Informacje o istotnych postępowaniach toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej i innych ryzykach Jednostki Dominującej lub jednostek od niej zależnych

Istotne postępowania sądowe których stroną jest Jednostka Dominująca

Postępowanie z powództwa PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie za szkodę doznaną na skutek stosowanych praktyk monopolistycznych

Pozwem z dnia 18 maja 2001 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. wniosła powództwo o zasądzenie od Spółki kwoty 6.975 tys. zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 maja 1999 roku tytułem odszkodowania za szkodę doznaną na skutek stosowanych przez Spółkę praktyk monopolistycznych polegających na sprzedaży olejów bazowych BS w sposób powodujący uprzywilejowanie niektórych odbiorców poprzez realizowanie ich zamówień w zakresie nieproporcjonalnie większym niż zamówień PETROECCO JV Sp. z o.o. Stosowanie przez Spółkę zarzuconych jej praktyk monopolistycznych stwierdzone zostało decyzją Urzędu Antymonopolowego z dnia 26 września 1996 roku, którą Urząd nakazał Spółce ich zaniechanie. Zaniechanie praktyk monopolistycznych nakazano Spółce także wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Warszawie – Sądu Antymonopolowego z dnia 22 października 1997 roku.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 21 grudnia 2002 roku, oddalił powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. o odszkodowanie, w całości uwzględniając zgłoszony przez Spółkę zarzut przedawnienia. Wyrok ten został jednak uchylony w dniu 4 grudnia 2003 roku przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku i przekazany do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy. Spółka kwestionowała fakt wystąpienia jakiejkolwiek szkody po stronie PETROECCO JV Sp. z o.o., jej wysokości i istnienia związku przyczynowego pomiędzy praktyką monopolistyczną a szkodą. Po dwóch kolejnych rozprawach, podczas których były przeprowadzane dowody z opinii biegłych, wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2007 roku powództwo zostało oddalone. W wyniku postępowania apelacyjnego i kasacyjnego prowadzonego z inicjatywy PETROECCO JV Sp. z o.o. w 2007 roku, sprawa została przekazana do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku. W następstwie kolejnych rozpraw (w dniach: 3 listopada 2009 roku, 1 października 2010 roku, 6 grudnia 2012 roku, 8 lutego 2013 roku), po przeprowadzeniu dowodu z korzystnej dla Grupy LOTOS S.A. opinii biegłego Instytutu Nafty i Gazu w Krakowie oraz po wymianie pism procesowych pomiędzy stronami, w dniu 22 lutego 2013 roku Sąd oddalił w całości powództwo PETROECCO JV Sp. z o.o. W dniu 26 czerwca 2013 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyło apelację do wyroku, Grupa LOTOS S.A. wysłała w dniu 11 marca 2014 roku odpowiedź na apelację. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w dniu 28 sierpnia 2014 roku wyrokiem oddalił apelację powoda oraz zasądził na rzecz Grupy LOTOS S.A. koszty postępowania. W dniu 19 stycznia 2015 roku PETROECCO JV Sp. z o.o. złożyła kasację od wyroku sądu drugiej instancji. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego sprawa jest w toku.

Grupa LOTOS S.A. szacując, że ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia sprawy nie jest duże, nie tworzyła rezerwy na potencjalne zobowiązania z tego tytułu.

Postępowanie administracyjne oraz sądowo-administracyjne dotyczące wniosku o stwierdzenie nieważności decyzji orzekającej wywłaszczenie nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa

Grupa LOTOS S.A. jest stroną postępowania prowadzonego przeciwko Skarbowi Państwa o stwierdzenie nieważności decyzji wywłaszczeniowej, będącej podstawą nabycia przez Spółkę użytkowania wieczystego gruntu oraz własności położonych na nim budynków.

Postępowanie dotyczy nieruchomości o łącznej powierzchni 87.000 m^2, na której posadowiony jest fragment parku zbiorników i oczyszczalnia ścieków Rafinerii. Postępowanie zostało wszczęte na wniosek byłych właścicieli nieruchomości. Wniosek z dnia 18 grudnia 2006 roku obejmuje żądanie stwierdzenia nieważności decyzji wywłaszczeniowej Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 14 czerwca 1983 roku w całości, bądź ewentualnie w zakresie dotyczącym ustalenia odszkodowania. W dniu 9 września 2014 roku Wojewoda Pomorski wydał decyzję odmawiającą stwierdzenia nieważności decyzji wywłaszczeniowej. W dniu 24 października 2014 roku byli właściciele złożyli odwołanie od decyzji Wojewody Pomorskiego na które Spółka w dniu 3 listopada 2014 roku wysłała odpowiedź. Obecnie sprawa jest rozpatrywana przez Ministra Infrastruktury. Na dzień zatwierdzenia sprawozdania finansowego decyzja nie jest ostateczna.

Zdaniem Spółki, ryzyko niekorzystnego rozstrzygnięcia postępowania jest niewielkie i nie ma wpływu na niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Rozliczenia podatkowe

Rozliczenia podatkowe oraz inne obszary działalności podlegające regulacjom (na przykład sprawy celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów administracyjnych, które uprawnione są do nakładania wysokich kar i sankcji. Brak odniesienia do utrwalonych regulacji prawnych w Polsce powoduje występowanie w obowiązujących przepisach niejasności i niespójności. Często występujące różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno wewnątrz organów państwowych, jak i pomiędzy organami państwowymi i przedsiębiorstwami, powodują powstawanie obszarów niepewności i konfliktów. Rozliczenia podatkowe mogą być przedmiotem kontroli przez okres pięciu lat, począwszy od końca roku, w którym nastąpiła zapłata podatku. W wyniku przeprowadzanych kontroli dotychczasowe rozliczenia podatkowe Spółki mogą zostać powiększone o dodatkowe zobowiązania podatkowe.

Postępowania sądowe wszczęte przez oraz przeciwko jednostkom z Grupy Kapitałowej

Postępowania, którego stroną są spółki GK LOTOS Petrobaltic S.A.

Porozumienie, którego stroną jest spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS

Spółka LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS") była stroną postępowań sądu arbitrażowego w Norwegii dotyczących roszczeń spółki Single Buoy Moorings Inc. („SBM") - dostawcy platformy MOPU (ang. Mobile Operating and Production Unit) przeznaczonej do eksploatacji złoża YME przeciwko spółce Talisman Energy Norge AS będącej operatorem złoża YME („Talisman", „Operator") oraz pozostałym udziałowcom projektu YME. Udział LOTOS Exploration and Production Norge AS („LOTOS E&P Norge AS") w kwocie roszczenia SBM wynosił 20%.

W dniu 12 marca 2013 roku operator złoża YME - spółka Talisman i właściciel platformy wydobywczej - spółka SBM ogłosiły informację o zawarciu porozumienia w sprawie zakończenia obowiązywania wszystkich dotychczas zawartych w związku z realizacją projektu YME umów i porozumień pomiędzy stronami oraz usunięcia platformy ze złoża YME. Zgodnie z zapisami porozumienia, SBM zapłacił członkom konsorcjum kwotę 470 mln USD. Talisman działając w imieniu udziałowców koncesji, zobowiązał się do wykonania niezbędnych prac przygotowawczych na platformie i usunięcia jej ze złoża do punktu przekazania. W zakresie spółki SBM będzie przetransportowanie platformy od punktu przekazania do portu oraz jej utylizacja. Po wykonaniu określonych prac udziałowcy konsorcjum przejmą prawo własności do elementów podwodnej infrastruktury na złożu YME, dostarczonej przez SBM wraz z jednoczesnym zobowiązaniem do wykonania prac rekultywacyjnych (w tym demontażu) związanych z podwodną infrastrukturą po zakończeniu okresu wydobycia. Każda ze stron poniesie koszty uzgodnionego porozumieniem zakresu realizowanych prac. Porozumienie zostało zawarte za zgodą wszystkich udziałowców koncesji YME, w tym LOTOS E&P Norge AS. Częścią porozumienia było ustalenie dotyczące zakończenia wszystkich istniejących postępowań arbitrażowych (pomiędzy SBM i Talisman oraz pozostałymi udziałowcami projektu YME).

Zgodnie z zapisami porozumienia z SBM, do dnia 31 marca 2013 roku na rachunek LOTOS E&P Norge AS wpłynęła kwota 12,22 mln USD, stanowiąca część przysługującego jej 20% udziału w kwocie 470 mln USD przekazanej przez SBM na rzecz konsorcjantów. Pozostała część przysługującego Grupie udziału w kwocie porozumienia, tj. 81,78 mln USD została ulokowania na rachunku escrow projektu YME celem jej sukcesywnego wykorzystywania na prowadzenie prac związanych z usunięciem platformy i infrastruktury ze złoża, określonych w porozumieniu. W dniu 4 grudnia 2013 roku Talisman podpisał umowę na usunięcie platformy MOPU ze spółką Excalibur Maritime Contractors („EMC"). W dniu 5 lutego 2014 roku LOTOS E&P Norge AS otrzymał od Talisman informację o podpisaniu umowy pomiędzy EMC a Single Buoy Moorings Inc. („SBM") na transport MOPU. W czerwcu 2014 roku spółka LOTOS E&P Norge AS otrzymała od Talisman informację o podpisaniu także umowy pomiędzy Veolia Environmental Services a Single Buoy Moorings Inc. („SBM") na złomowanie platformy".

W roku 2014 roku prace związane z usuwaniem platformy były realizowane według ustalonego harmonogramu.

Na dzień 31 grudnia 2014 roku wyrażona w walucie prezentacji wartość ulokowanych na wyodrębnionym rachunku escrow środków pieniężnych pozostałych do wykorzystania zaprezentowano w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji *Pozostałe aktywa* w kwocie 179.377 tys. zł. Wartość pozostałej do wykorzystania rezerwy na przyszłe koszty usunięcia platformy oraz demontażu aktywów trwałych zaprezentowana została w pozycji *Pozostałe zobowiązania i rezerwy* – w części krótkoterminowej w kwocie 94.312 tys. zł. W związku z faktem, iż kwota powyższej rezerwy jest najlepszym szacunkiem Zarządu na dzień bilansowy, istnieje możliwość wystąpienia racjonalnie uzasadnionych zmian przyjętych założeń, które mogą spowodować w przyszłości konieczność aktualizacji rezerw na przyszłe koszty demontażu platformy.

Postępowanie, którego stroną jest spółka LOTOS Petrobaltic S.A.

W dniu 11 marca 2013 roku wpłynęło do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. od spółki AGR Subsea Ltd. („AGR") wezwanie do zapłaty na kwotę około 6,5 mln GBP tytułem wynagrodzenia AGR z tytułu realizacji umowy na odkopanie nóg platformy „Baltic Beta". Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zakwestionowała wysokość wynagrodzenia żądanego przez AGR i zaproponowała ustalenie swojego zobowiązania wobec AGR w kwocie 16 mln zł (tj. 3,2 mln GBP według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2012 roku). Przedmiotem sporu pomiędzy stronami jest charakter zawartej umowy, przyczyny jej wykonania po terminie i w niepełnym zakresie, jak również zasadność dokonanego przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. wypowiedzenia, a także żądania zwrotu kosztów poniesionych na wykonawcę zastępczego zaangażowanego przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. do ukończenia prac. Spółka AGR Subsea Ltd. nie przyjęła proponowanych przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. warunków ugody i skierowała swoje roszczenie na drogę sądową. W dniu 4 listopada 2013 roku doręczono spółce LOTOS Petrobaltic S.A. pozew o zapłatę 6,5 mln GBP z powództwa AGR. Postanowieniem sądu sprawę skierowano do mediacji na które spółka LOTOS Petrobaltic S.A. wyraziła zgodę. Mediacje z udziałem przedstawicieli stron tj. AGR i LOTOS Petrobaltic S.A. zostały wyznaczone na dzień 22 kwietnia 2014 roku. Sąd postanowieniem z dnia 20 czerwca 2014 roku na zgodny wniosek stron przedłużył postępowanie mediacyjne do dnia 31 lipca 2014 roku. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. złożyła wniosek o przedłużenie mediacji do dnia 30 września 2014 roku. Sąd zobowiązał AGR do udzielenia odpowiedzi na pytanie czy popiera wniosek o przedłużenie mediacji. Na dzień 31 grudnia 2014 roku AGR nie złożył odpowiedzi na wniosek.

W dniu 31 października 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. złożyła do Sądu Okręgowego w Gdańsku pozew przeciwko AGR z powództwem o zapłatę 5,6 mln GBP tytułem wykonania zastępczego. W dniu 25 marca 2014 roku Sąd Okręgowy IX Wydział Gospodarczy w Gdańsku wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, który został doręczony do spółki LOTOS Petrobaltic S.A. w dniu 17 kwietnia 2014 roku. Nakaz wraz z pozwem zostały doręczone pozwanemu 14 listopada 2014 roku. AGR wniosło sprzeciw od nakazu oraz 31 grudnia 2014 roku złożył uzupełniające pismo przygotowawcze.

Na dzień 31 grudnia 2014r oku oraz 2013 roku Grupa w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu nie wykazuje zobowiązania na rzecz AGR Subsea Ltd.

Mając na względzie skomplikowany charakter sporu trudno oszacować ryzyko związane z prowadzeniem postępowania sądowego, którego skutkiem w przypadku niekorzystnego rozstrzygnięcia dla danej strony postępowania może być dodatkowo konieczność poniesienia dodatkowych kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego i kosztów egzekucyjnych.

Zakończenie postępowania naprawczego w spółce Energobaltic Sp. z o.o.

W dniu 7 kwietnia 2014 roku Sąd Rejonowy w Gdańsku wydał postanowienie o wpisaniu do Krajowego Rejestru Sądowego informacji o zakończeniu postępowania naprawczego w spółce Energobaltic Sp. z o.o. uwzględniając postanowienie Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ o stwierdzeniu wykonania układu zawartego na zgromadzeniu wierzycieli w dniu 29 czerwca 2009 roku w postępowaniu naprawczym między spółką Energobaltic Sp. z o.o. a wierzycielami (patrz nota 17 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2009).

Postępowania, którego stroną są pozostałe spółki z Grupy

Postępowanie sądowe z powództwa WANDEKO, którego stroną jest spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o.

Przeciwko spółce LOTOS Paliwa Sp. z o.o. toczy się postępowanie sądowe z powództwa pana Andrzeja Wójcika prowadzącego działalność gospodarczą pod nazwą WANDEKO. W dniu 28 października 2009 roku Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok zaoczny i zasądził od spółki na rzecz powoda kwotę 1.921 tys. zł wraz z odsetkami umownymi. Spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. utworzyła w 2009 roku rezerwę na zasądzoną kwotę wraz z odsetkami w wysokości 15.318 tys. zł. Spółka zaskarżyła wyrok składając sprzeciw od wyroku zaocznego do Sądu Okręgowego w Gdańsku w dniu 10 listopada 2009 roku. Postanowieniem z dnia 28 grudnia 2010 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie pana Andrzeja Wójcika na postanowienie Sądu Okręgowego w Gdańsku o odmowie uchylenia postanowienia w przedmiocie uchylenia rygoru natychmiastowej wykonalności wyroku zaocznego i zasądził na rzecz spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. zwrot kosztów postępowania. W okresie sprawozdawczym zakończonym 31 grudnia 2013 roku, w ślad za wcześniejszymi postanowieniami Sądu Okręgowego w Gdańsku i Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Komornik Sądowy wydał postanowienie o uchyleniu, ustanowionego tytułem zabezpieczenia roszczeń powoda w 2009 roku, zajęcia wierzytelności z rachunku bankowego spółki LOTOS Paliwa Sp. z o.o. w kwocie 18.320 tys. zł, w związku z powyższym Grupa zaprzestała prezentacji powyższej kwoty w pozycji *Środki pieniężne zablokowane na rachunkach bankowych* w ramach *Krótkoterminowych aktywów finansowych.*

Ostatnia rozprawa sądowa odbyła się w dniu 28 stycznia 2015 roku. Sąd odłożył publikację wyroku do dnia 25 maja 2015 roku. Na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego sprawa jest w toku. Na dzień 31 grudnia 2014 roku spółka LOTOS Paliwa Sp. z o.o. wykazuje rezerwę (patrz nota 30.1) na zasądzoną kwotę wraz z naliczonymi w poprzednich latach odsetkami o której mowa powyżej.

Postępowania, których stroną jest spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji

W dniu 23 lipca 2009 roku Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie ogłosił upadłość likwidacyjną spółki KRAK - GAZ Sp. z o.o. (spółka zależna LOTOS Gaz S.A., obecnie LOTOS Gaz S.A. w likwidacji). Ponieważ majątkiem spółki zarządza syndyk masy upadłości, spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji utraciła kontrolę nad spółką KRAK-GAZ Sp. z o.o. Od 2009 roku spółka KRAK-GAZ Sp. z o.o. nie jest objęta konsolidacją (patrz nota 17 skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2009). Spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji w dniu 24 września 2009 roku dokonała zgłoszenia wierzytelności. W dniu 13 marca 2012 roku Sędzia komisarz postępowania upadłościowego spółki KRAK-GAZ Sp. z o.o. wydał postanowienie uwzględniające wierzytelności spółki LOTOS Gaz S.A. w likwidacji w łącznej kwocie 23.695 tys. zł, w tym kwotę należności głównej w wysokości 21.435 tys. zł oraz uznał, jako zabezpieczone hipotekami wierzytelności w wysokości 21.132 tys. zł, postanowienie jest prawomocne. W dniu 27 marca 2014 roku zgodnie z odrębnym planem podziału funduszy uzyskanych w ramach postępowania upadłościowego spółka LOTOS Gaz S.A. w likwidacji (otrzymała kwotę 3.067 tys. zł). Na dzień zatwierdzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego postępowanie upadłościowe jest nadal w toku.

35.2 Pozostałe zobowiązania warunkowe

- Od dnia 20 sierpnia 2014 roku Jednostka Dominująca posiada zabezpieczenie akcyzowe stanowiące złożony do Urzędu Celnego w Gdańsku weksel z własnego wystawienia do kwoty 240.000 tys. zł, jako zabezpieczenie akcyzowe ryczałtowe na kwotę 800.000 tys. zł. Termin ważności tego zabezpieczenia określony został na dzień 19 sierpnia 2015 roku. Ponadto na dzień 31 grudnia 2014 roku w depozycie Naczelnika Urzędu Celnego w Gdańsku znajduje się drugi weksel z własnego wystawienia do kwoty 240.000 tys. zł, który zostanie zwrócony Spółce po formalnym rozliczeniu poprzedniego ryczałtowego zabezpieczenia akcyzowego na kwotę 800.000 tys. zł obowiązującego w okresie od dnia 20 sierpnia 2013 roku do dnia 19 sierpnia 2014 roku.

- Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz 31 grudnia 2013 roku obowiązywała wystawiona w dniu 17 czerwca 2008 roku przez spółkę LOTOS Petrobaltic S.A. bezwarunkowa i nieodwołalna gwarancja na rzecz rządu Norweskiego za działania spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w zakresie poszukiwań i wydobycia na Norweskim Szelfie Kontynentalnym. Spółka LOTOS Petrobaltic S.A. w wystawionej gwarancji zobowiązuje się ponieść pełną odpowiedzialność finansową tytułem zabezpieczenia wszelkich zobowiązań mogących powstać w związku z działalnością spółki LOTOS Exploration and Production Norge AS w ramach poszukiwań i wydobycia naturalnych złóż znajdujących się pod dnem morza, w tym składowania i transportu przy pomocy innych środków transportu niż statki na Norweskim Szelfie Kontynentalnym.

- W dniu 13 maja 2014 roku zawarto porozumienie pomiędzy spółką LOTOS Petrobaltic S.A. a CalEnergy Resources Poland Sp. z o.o. („CalEnergy") dotyczące warunkowego zwrotu kosztów projektu Baltic Gas (projekt szerzej opisano w nocie 2 do skonsolidowanego sprawozdania finansowego za rok 2013) przewidującego, że w przypadku cofnięcia koncesji B - 4 i B - 6 (ważnych do 11 maja 2032 roku oraz 7 listopada 2032 roku) w okresie 12 miesięcy od dnia porozumienia, spółka LOTOS Petrobaltic S.A. zwróci wkłady wniesione i udokumentowane przez CalEnergy na realizację drugiej fazy prac projektowych oraz wynagrodzenie płatne dla spółki LOTOS Petrobaltic S.A. przez CalEnergy. Łączna wysokość warunkowych zobowiązań nie przekroczy kwoty 13.900 tys. USD netto.

36. Informacje o podmiotach powiązanych

36.1 Informacje o transakcjach z jednostkami powiązanymi, w których Grupa posiada udziały

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013 (dane przekształcone)
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności		
Sprzedaż	456.244	20.103
Zakupy	510	1.032
Zakupy rzeczowych aktywów trwałych	14	-
Przychody z tytułu odsetek	2	-

w tysiącach złotych	Nota	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013 (dane przekształcone)	1 stycznia 2013 (dane przekształcone)
Wspólne przedsięwzięcia wyceniane metodą praw własności				
Należności	18	23.318	16.670	5.014
Zobowiązania	30	208	215	276

W roku 2014 i 2013 Grupa przeprowadzała istotne transakcje ze spółką LOTOS - Air BP Polska Sp. z o.o. głównie z tytułu sprzedaży paliwa lotniczego. Łączna wartość tych transakcji w roku 2014 wynosiła 455.578 tys. zł (w 2013 roku: 19.533 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2014 roku saldo nierozliczonych należności z tytułu powyższych transakcji wynosiło 23.291 tys. zł (31 grudnia 2013: 16.321 tys. zł).

Ponadto w 2013 roku spółka LOTOS Petrobaltic S.A. (segment wydobywczy), jako drugi komandytariusz spółki Baltic Gas spółka z ograniczoną odpowiedzialnością i wspólnicy sp.k. podwyższyła swój wkład w ww. spółce pokrywając go między innymi aportem aktywów trwałych związanych ze złożami B-4, B-6 w kwocie 51.700 tys. zł.

Podstawowe informacje dotyczące wspólnych przedsięwzięć, w których Grupa posiada udziały przedstawiono w nocie 2, a dodatkowe ujawnienia na temat wspólnych przedsięwzięć wycenianych metodą praw własności wykazano w nocie 16.

36.2 Podmiot sprawujący kontrolę nad Grupą

Na dzień 31 grudnia 2014 roku oraz na dzień 31 grudnia 2013 roku Skarb Państwa był właścicielem 53,19% akcji Grupy LOTOS S.A. W latach 2013 i 2014 nie wystąpiły transakcje pomiędzy Grupą LOTOS S.A. a Skarbem Państwa.

36.2.1 Transakcje z jednostkami powiązanymi, w których Skarb Państwa sprawuje kontrolę, współkontrolę lub ma na nie znaczący wpływ

W roku 2014 Grupa przeprowadziła transakcje z podmiotami powiązanymi poprzez Skarb Państwa, których łączna wartość była istotna. Transakcje były przeprowadzone na zasadach rynkowych i związane były z bieżącą działalnością operacyjną Grupy. Transakcje dotyczyły głównie sprzedaży paliw, sprzedaży i zakupu usług magazynowania, zakupu usług transportowych, energii, gazu ziemnego oraz innych paliw.

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Sprzedaż	640.112	353.978
Zakupy	1.447.552	1.649.885

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Należności	27.205	39.231
Zobowiązania	134.198	241.626

36.3 Wynagrodzenie Zarządu i Rady Nadzorczej oraz informacje o pożyczkach i świadczeniach o podobnym charakterze udzielonych osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących

Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu oraz członkom Rady Nadzorczej Spółki

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Zarząd		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	1.346	1.580
- wypłacona nagroda roczna	*-*	*249* [1]
- nagrody jubileuszowe	*57*	*41*
Zarząd – jednostki zależne [2]		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	3.646	3.562
Rada Nadzorcza		
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia)	228	246
Razem [3]	**5.220**	**5.388**

[1] Wypłacone w 2013 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2012.
[2] Wynagrodzenie wypłacone członkom Zarządu Spółki z tytułu pełnienia funkcji we władzach spółek bezpośrednio i pośrednio zależnych.
[3] Wartość wynagrodzenia uwzględnia zmiany w składzie Rady Nadzorczej Spółki.

Pozostałe świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Zarząd		
Świadczenia po okresie zatrudnienia, nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	631	522
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej [1]	156	311
Razem	**787**	**833**

[1] Zgodnie z ustawą o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (tzw. ustawa kominowa).

W roku 2014 oraz 2013 Spółka nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze osobom wchodzącym w skład organów zarządzających i nadzorujących. Ponadto, nie wystąpiły inne znaczące transakcje z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Spółki. Grupa LOTOS S.A. nie uzyskała wiedzy o transakcjach zawartych przez ich małżonków, krewnych lub powinowatych w linii prostej do drugiego stopnia lub związanymi z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli, bądź z innymi osobami, z którymi mają osobiste powiązania ze Spółką lub z podmiotem Grupy Kapitałowej LOTOS.

36.4 Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej

Wynagrodzenie wypłacone głównej kadrze kierowniczej (za wyjątkiem członków Zarządu Spółki)

w tysiącach złotych	za rok zakończony 31 grudnia 2014	za rok zakończony 31 grudnia 2013
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (wynagrodzenia), w tym:	26.918	30.187
- wypłacona nagroda roczna	*3.331* [1]	*5.606* [2]

[1] Wypłacone w 2014 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2013.
[2] Wypłacone w 2013 roku wynagrodzenie z tytułu nagrody rocznej za rok 2012.

Pozostałe świadczenia pracownicze

w tysiącach złotych	31 grudnia 2014	31 grudnia 2013
Świadczenia po okresie zatrudnienia, nagrody jubileuszowe i pozostałe świadczenia	12.190	8.886
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu nagrody rocznej	3.875	7.163
Pożyczki i świadczenia o podobnym charakterze	31	6
Razem	**16.096**	**16.055**

Ponadto w roku 2014 Grupa udzieliła członkom głównej kadry kierowniczej pożyczki w kwocie 30 tys. zł. W roku 2013 Grupa nie udzieliła pożyczek i świadczeń o podobnym charakterze członkom głównej kadry kierowniczej.

37. Istotne zdarzenia następujące po dniu kończącym okres sprawozdawczy

- W dniu 9 stycznia 2015 roku Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego zarejestrował: (i) podwyższenie kapitału zakładowego Spółki z kwoty 129.873.362 zł do kwoty 184.873.362 zł w drodze emisji 55.000.000 akcji zwykłych na okaziciela serii D Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda wyemitowanych na podstawie uchwały nr 2 Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 8 września 2014 roku w sprawie podwyższenia kapitału zakładowego Spółki w drodze emisji nowych akcji, oferty publicznej akcji nowej emisji, ustalenia dnia 18 listopada 2014 roku jako dnia prawa poboru akcji nowej emisji, dematerializacji oraz ubiegania się o dopuszczenie praw poboru, praw do akcji oraz akcji nowej emisji do obrotu na rynku regulowanym prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. oraz zmiany statutu Spółki, a także upoważnienia Rady Nadzorczej do ustalenia tekstu jednolitego statutu Spółki, której treść została podana do publicznej wiadomości w raporcie bieżącym nr 19/2014 z dnia 8 września 2014 roku („Uchwała Emisyjna") oraz (ii) zmianę Statutu Spółki dokonaną na podstawie Uchwały Emisyjnej.

  Na dzień 9 stycznia 2015 roku ogólna liczba głosów wynikających ze wszystkich wyemitowanych akcji Spółki, po zarejestrowaniu podwyższenia kapitału zakładowego oraz akcji serii D, wynosi 184.873.362 głosów, natomiast kapitał zakładowy jest reprezentowany przez 184.873.362 akcji zwykłych Spółki o wartości nominalnej 1 zł każda, w tym: (i) 78.700.000 akcji serii A; (ii) 35.000.000 akcji serii B; (iii) 16.173.362 akcji serii C oraz (iv) 55.000.000 akcji serii D.

38. Zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd w dniu 5 marca 2015 roku.

Podpisy członków Zarządu oraz osoby odpowiedzialnej za prowadzenie ksiąg rachunkowych Grupy LOTOS S.A.

Prezes Zarządu,
Dyrektor Generalny

Paweł Olechnowicz

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Ekonomiczno - Finansowych

Mariusz Machajewski

Wiceprezes Zarządu ds. Poszukiwań i Wydobycia

Zbigniew Paszkowicz

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Produkcji i Rozwoju

Marek Sokołowski

Wiceprezes Zarządu,
Dyrektor ds. Handlu

Maciej Szozda

Główny Księgowy

Tomasz Południewski